ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2007

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

Επιμέλεια από την Υπηρεσία Εκδόσεων και Δημοσιεύσεων

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2008

Διεύθυνση	Λεωφ. Κέννεντυ 80 1076 Λευκωσία Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση	Ταχ. Κιβ 25529 1395 Λευκωσία Κύπρος
Τηλέφωνο	+357 22714100
Διαδίκτυο	http://www.centralbank.gov.cy

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Το χαρτί που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή την έκθεση είναι πιστοποιημένο από Forest Certification Council, το οποίο επιβεβαιώνει ότι ο αγοραστής έχει συνεισφέρει στην αειφόρο ανάπτυξη των δασών.

ISSN (Έντυπη μορφή) 1450-2593
ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1036

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2007

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή από το Διοικητή 6

2. Διοίκηση και οργάνωση της ΚΤΚ 8
2.1 Διοικητικό Συμβούλιο 8
2.2 Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής 9
2.3 Ανώτερη Διευθυντική Ομάδα 2007 10
2.4 Οργανική Δομή – Μάρτιος 2008 11

3. Η Οικονομία το 2007 12
3.1 Οικονομικές εξελίξεις 12
Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις 12
Γενική επισκόπηση 12
Ζώνη του ευρώ 12
Ηνωμένο Βασίλειο 12
Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής 13
Ιαπωνία 13
Κίνα 13
Διεθνείς χρηματιστηριακές εξελίξεις 14

Εγχώριες οικονομικές εξελίξεις 14
Γενική επισκόπηση 14
Παραγωγή 15
Ζήτηση 17
Πληθωρισμός 18
Αγορά εργασίας και παραγωγικότητα 19
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών 22
Εμπορικό ισοζύγιο 24
Υπηρεσίες, εισοδήματα και τρέχουσες μεταβιβάσεις 24
Χρηματοδότηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών 27
Διεθνή αποθέματα 27
Συναλλαγματικές ισοτιμίες 27
Δημόσια οικονομικά 28
3.2 Νομισματική πολιτική και νομισματικές εξελίξεις 31
Νομισματική πολιτική και επιτόκια 31
Νομισματικές εξελίξεις 36
Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΣΠΙ) 38
Ρευστότητα τραπεζικού συστήματος 38
Θεσμικές αλλαγές με την υιοθέτηση του ευρώ 39

4. Εργασίες της Τράπεζας 41
4.1 Η ΚΤΚ και η πορεία της Κύπρου προς τη ζώνη του ευρώ 41
Νομικές πτυχές της εισαγωγής του ευρώ 41
Τεχνική προετοιμασία για την εισαγωγή του ευρώ 43
Επικοινωνιακή πολιτική για την εισαγωγή του ευρώ 43
4.2 Μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής 44
Πράξεις ανοικτής αγοράς 44
Πάγιες διευκολύνσεις 45
Ελάχιστα αποθεματικά 45
4.3 Ρύθμιση και εποπτεία του τραπεζικού τομέα 46
Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας 47
Εφαρμογή της Νέας Οδηγίας για τον υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων 48
Έκδοση άλλων Οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών για σκοπούς προληπτικής εποπτείας 49
Εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα 50
Διασφάλιση χρηματοοικονομικής σταθερότητας 52
Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές 52

4.4 Συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών 53
Νομικό πλαίσιο 53
Συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που λειτουργούν στην Κύπρο 54
Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ 54
Άλλες Εξελίξεις 55
4.5 Νόμισμα 56
Νόμισμα σε κυκλοφορία 56
Έλεγχος, επεξεργασία και καταστροφή των τραπεζογραμματίων 56
Υπηρεσία Νομισματικού Μουσείου 57
Λειτουργία έκθεσης «Από τη £ στο €» 57
Έκδοση συλλεκτικών κερμάτων 57
Προετοιμασία για τη φυσική εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο και απόσυρση της κυπριακής λίρας 58
4.6 Διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και του αποθέματος σε χρυσό και κυπριακή αγορά συναλλάγματος 59
Διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και του αποθέματος σε χρυσό 59
Κυπριακή αγορά συναλλάγματος 61
4.7 Διαχείριση δημόσιου χρέους 62
Δημόσιο εσωτερικό χρέος 62
Δημόσιο εξωτερικό χρέος 63
Αναδιοργάνωση της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων 65
4.8 Οικονομική έρευνα και συναφείς δραστηριότητες 65
4.9 Στατιστική 67
Νομισματική χρηματοπιστωτική στατιστική 68
Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί 69
Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση 69
Δημοσιονομικές και γενικές οικονομικές στατιστικές 70
4.10 Διοικητικές υπηρεσίες 71
Πληροφορική 71
Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης και Μεθόδων 73
Εγκαταστάσεις και Ασφάλεια 74
Επιτροπή Ασφάλειας και Υγείας 74

5. Προκαταρκτικές μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2007 75
Σημειώσεις για τις οικονομικές καταστάσεις 78
1. Λογιστικές αρχές 78
2. Έσοδα τόκων 79
3. Έξοδα τόκων 79
4. Λοιπά έσοδα 79
5. Διοικητικά έξοδα 80
6. Πάγιο ενεργητικό 80
7. Λειτουργικά έξοδα 81
8. Προβλέψεις 81
9. Διεθνή αποθέματα 82
10. Εγχώριες επενδύσεις 82
11. Λοιπά στοιχεία 83
12. Καταθέσεις 84
13. Λοιπές υποχρεώσεις και άλλοι λογαριασμοί 85
14. Ειδικοί λογαριασμοί για την ανατίμηση του εις χρυσόν και ξένα νομίσματα καθαρού ενεργητικού / παθητικού 85
15. Συνταξιοδοτικά ωφελήματα – Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών 85
16. Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αγοράς 86
17. Πρόβλεψη για το κόστος κοπής και προμήθειας κερμάτων και τραπεζογραμματίων ευρώ 87
18. Κυβερνητικά ταμεία από τη διαχείριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου 87
19. Πράξεις εκτός ισολογισμού 87
20. Πράξεις μετά την ημερομηνία του ισολογισμού 87

ΠΙΝΑΚΕΣ, ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

3.01	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά οικονομική δραστηριότητα	16
3.02	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κατηγορία δαπανών	17
3.03	Ποσοστιαία μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική δραστηριότητα	19
3.04	Ισοζύγιο πληρωμών	23
3.05	Εισαγωγές (cif) κατά οικονομικό προορισμό	25
3.06	Εξαγωγές (fob) κατά οικονομική προέλευση	26
3.07	Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα	29
3.08	Τραπεζικά επιτόκια	33
3.09	Συνιστώσες και παράγοντες της συνολικής προσφοράς χρήματος	35
3.10	Τραπεζικές πιστώσεις κατά κατηγορία	37
3.11	Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα	38
4.01	Οικονομικοί δείκτες της Κύπρου σε σχέση με τα κριτήρια σύγκλισης (Μάαστριχτ)	42
4.02	Μέση απόδοση ΓΔ	62
4.03	Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων	63
4.04	Εκδόσεις / Λήξεις ΚΟΧΑ το 2007	63
4.05	Μέση απόδοση ΚΟΧΑ	63

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.01	Ποσοστά Ανεργίας: Κύπρος και ζώνη του ευρώ	19
3.02	Αριθμός ανέργων με βάση τις δύο διαφορετικές μεθόδους καταγραφής	20
3.03	Πραγματικές απολαβές και παραγωγικότητα	21
3.04	Αύξηση τιμών και μισθών	21
3.05	Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	22
3.06	Συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ έναντι της κυπριακής λίρας	28
3.07	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία της κυπριακής λίρας	28
3.08	Επιλεγμένα επιτόκια	31
3.09	Αποδόσεις Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ) 2006-2007	34
3.10	Αποδόσεις Γραμματίων Δημοσίου (ΓΔ) 2006-2007	34
3.11	Ρυθμός μεγέθυνσης του Μ2 και Μ2C	35
4.01	Νόμισμα σε κυκλοφορία	57

ΠΛΑΙΣΙΑ

3.01	Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)	18
3.02	Σύγκριση εγγεγραμμένης ανεργίας και ανεργίας με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού στην Κύπρο	20

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΙΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΝΠ	Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
Ευρωστάτ	Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΚΤΚ	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
ΜΣΙ ΙΙ	Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΣΠΙ	Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα
ΣΥΚ	Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας
TARGET	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο
TARGET2	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο
ΤΟΕ	Τμήμα Οικονομικών Ερευνών
ΧΑΚ	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΙΣ

ΛΚ ή £	Κυπριακή λίρα
€	Ευρώ
$	Δολάριο Αμερικής
ΣΤ£	Αγγλική στερλίνα
¥	Ιαπωνικό γεν

Χιλιάδες, εκατομμύρια και δισεκατομμύρια διαχωρίζονται με μια τελεία (.) και δεκαδικοί διαχωρίζονται με ένα κόμμα (,).
Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα συνολικά ποσά στους σχετικούς Πίνακες μπορεί να μην συμποσούνται λόγω στρογγυλοποίησης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Το 2007 σηματοδότησε το τέλος της εποχής της κυπριακής λίρας ως του επίσημου εθνικού νομίσματος της χώρας μας. Η ένταξή μας στην οικονομικά σταθερή και ισχυρή ζώνη του ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2008 ήταν, πιστεύω, ένα από τα πιο σημαντικά επιτεύγματα του κυπριακού λαού στη σύγχρονη οικονομική ιστορία του. Η επιτυχία αυτή αποτέλεσε το επιστέγασμα της συλλογικής προσπάθειας, τόσο από πλευράς Υπουργείου Οικονομικών, όσο και από πλευράς του συνόλου σχεδόν των στελεχών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ), σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής και επίπεδο πρακτικής προετοιμασίας, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση έτους.

Κατά τη διάρκεια του έτους ικανοποιήθηκαν όλα τα ονομαστικά κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ, τα οποία αποτελούσαν προϋπόθεση για την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ. Τα κριτήρια αυτά αφορούν το δημοσιονομικό έλλειμμα, το δημόσιο χρέος, τα επιτόκια, τον πληθωρισμό και τη συναλλαγματική σταθερότητα. Η αξιολόγηση των πιο πάνω κριτηρίων για την Κύπρο έγινε στη βάση δύο Εκθέσεων Σύγκλισης, μια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), οι οποίες δημοσιεύθηκαν στις 16 Μαΐου 2007. Το "κλείδωμα" της ισοτιμίας της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ από τα επίσημα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ΕΚΤ, τον Ιούλιο του 2007, ήταν η τελευταία επίσημη πράξη που επιβεβαίωσε την πιο πάνω επιτυχία.

Οι οικονομικές εξελίξεις στην Κύπρο το 2007 ήταν εν γένει θετικές, παρά την αβεβαιότητα στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον που προκλήθηκε κατά το δεύτερο μισό του έτους και, παρά τις μακροοικονομικές προκλήσεις που βρίσκονται ακόμη σε εκκρεμότητα, όπως οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης των νομισματικών μεγεθών και η αυξανόμενη αβεβαιότητα της διασφάλισης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας, βελτιωμένα δημοσιονομικά μεγέθη, σχετικά χαμηλός πληθωρισμός και χαμηλή ανεργία.

Από τον Ιούλιο του 2007, ξεκίνησε η αντίστροφη μέτρηση για τη μεγάλη πρόκληση της επίτευξης της ομαλής μετάβασης από την κυπριακή λίρα στο ευρώ. Οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς εντατικοποιήθηκαν, ενώ ο ρόλος της ΚΤΚ ήταν ιδιαίτερα καθοριστικός. Επιλεκτικά αναφέρω τη συμβολή της ΚΤΚ στην προετοιμασία και προπαρασκευή για ομαλή εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ, την κατάλληλη ενημέρωση και υποβοήθηση του ευρύτερου χρηματοοικονομικού τομέα και κυρίως των τραπεζών, για τη μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ και γενικά την πληροφόρηση του κοινού για τις αξίες, τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά του νέου νομίσματος.

Στην Ετήσια Έκθεση που ακολουθεί περιγράφονται οι διεθνείς και εγχώριες οικονομικές εξελίξεις, καθώς και οι σημαντικοί παράγοντες που επηρέασαν τα μακροοικονομικά μεγέθη και την οικονομική δραστηριότητα στη χώρας μας κατά το υπό επισκόπηση έτος. Όπως αναλυτικά προκύπτει από την Έκθεση, το 2007 υπήρξε μια επιτυχημένη χρονιά από οικονομικής σκοπιάς. Η ένταξή μας στη ζώνη του ευρώ μας φέρνει άμεσα αντιμέτωπους με νέες προκλήσεις και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επαναπαυθούμε με τις επιτυχίες του 2007 αλλά να κοιτάζουμε προγραμματισμένα και με σιγουριά το μέλλον. Από το 2008 μπαίνουμε σε μια νέα εποχή που αποτελεί πρόκληση για την οικονομία μας και που, παράλληλα, διευρύνει τους ορίζοντες και τις δυνατότητές μας. Ταυτόχρονα, στο νέο περιβάλλον αυξάνονται οι υποχρεώσεις αλλά και οι απαιτήσεις που πρέπει, πρώτοι εμείς, να επιβάλουμε στους εαυτούς μας. Οφείλουμε λοιπόν,

από το 2008, μαζί με την κυπριακή λίρα να αφήσουμε πίσω τις οποιεσδήποτε παλιές συνταγές και αντιλήψεις, όσο χρήσιμες ενδεχομένως και να ήταν κάτω από τις πολύ διαφορετικές συνθήκες του παρελθόντος. Στο νέο οικονομικό περιβάλλον χρειάζεται νέα πνοή, νέες αντιλήψεις και αναβαθμισμένοι στόχοι.

Από την 1η Ιανουαρίου 2008 η ΚΤΚ συμμετέχει στο Ευρωσύστημα, δηλαδή στο σύστημα των κεντρικών τραπεζών που αποτελείται από την ΕΚΤ και από την ομάδα των 15 Εθνικών κεντρικών τραπεζών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Το ανεξάρτητο αυτό σύστημα των κεντρικών τραπεζών διαχειρίζεται το κοινό νόμισμα και εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της ζώνης του ευρώ, με πρωταρχικό στόχο τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, που αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για ομαλή και βιώσιμη ανάπτυξη.

Με την απώλεια του εργαλείου άσκησης της νομισματικής πολιτικής σε εγχώριο επίπεδο, η ανάγκη για μια πειθαρχημένη δημοσιονομική πολιτική και για εφαρμογή δομικών αλλαγών στην κυπριακή οικονομία γίνεται ακόμα πιο επιτακτική. Η πιο πάνω πολιτική και ενέργειες συνθέτουν τη μοναδική συνταγή για αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας, ώστε να διασφαλιστεί διαχρονικά η πρόοδος και η συνεχής αύξηση του βιοτικού επιπέδου του λαού μας.

Οι προοπτικές μιας υγιούς και ισορροπημένης ανάπτυξης, που ανοίγονται μπροστά μας από το νέο ενοποιημένο οικονομικό περιβάλλον, είναι απεριόριστες. Οι προοπτικές όμως αυτές μπορούν να μετουσιωθούν σε πράξη μόνο όταν υπάρξει μια αυστηρή προσήλωση σε σωστές επιλογές και ορθολογιστικές πολιτικές που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση των στόχων και των επιλογών μας.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους συνεργάτες μου στην ΚΤΚ, τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα Μέλη της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής, τη διευθυντική ομάδα και όλο γενικά το προσωπικό για το έργο που έχουν επιτελέσει, την εποικοδομητική συνεργασία μας και, ιδιαίτερα, για την προσήλωση και αφοσίωση που έχουν επιδείξει στα καθήκοντά τους κατά το 2007.

Δρ. Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής

2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΤΚ

Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Διοικητής, Πρόεδρος
(Μέχρι την
30η Απριλίου 2007)

Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής, Πρόεδρος
(Από τη 2α Μαΐου 2007)

Φίλιος Ζαχαριάδης

Ελευθέριος Χατζηζαχαρίας

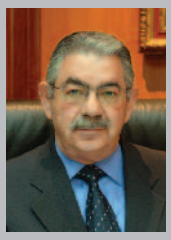

Ζήνων Κατσουρίδης

Σπύρος Αραούζος

2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Διοικητής της ΚΤΚ και Πρόεδρος μέχρι την 30η Απριλίου 2007.

Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής της ΚΤΚ και Πρόεδρος από τη 2α Μαΐου 2007.

Φίλιος Ζαχαριάδης
Γενικός Διευθυντής ασφαλιστικής εταιρείας. Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιρειών και Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ασφαλίσεων. Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου.
Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας από το Νοέμβριο του 1993.

Ελευθέριος Χατζηζαχαρίας
Εγκεκριμένος Ελεγκτής, συνέταιρος σε Οίκο λογιστών/ελεγκτών από το 1984. Μέλος του Συμβουλίου του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου.
Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας από τον Ιούνιο του 1999.

Ζήνων Κατσουρίδης
Πλοιοκτήτης και Διευθύνων Σύμβουλος Ναυτιλιακής Εταιρείας. Κάτοχος του κυπριακού Βραβείου Ναυτιλίας και Εταιρικό μέλος του Βρετανικού Ναυτικού Ινστιτούτου. Διετέλεσε Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας για Ναυτιλιακά Θέματα, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ, Διευθύνων μέλος του Baltic Exchange, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Bimco και Αντιπρόεδρος του Κυπριακού Ναυτιλιακού Συμβουλίου. Επαναδιορίστηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2003.

Σπύρος Αραούζος
Συνέταιρος και Διευθυντής αριθμού ιδιωτικών εταιρειών. Επίτιμος Γενικός Πρόξενος της Ισπανίας στην Κύπρο από το 1968. Διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κυπριακού Διυλιστηρίου για πέντε χρόνια, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου των Κυπριακών Αερογραμμών επίσης για πέντε χρόνια και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ από το 1979 μέχρι το 1989. Επαναδιορίστηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας τον Ιούλιο του 2004.

Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Διοικητής, Πρόεδρος
(Μέχρι την
30η Απριλίου 2007)

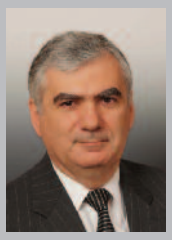

Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής, Πρόεδρος
(Από τη 2α Μαΐου 2007)

Χαράλαμπος Αχνιώτης

Ανδρέας Μάτσης

Χριστόφορος Πισσαρίδης

Γεώργιος Θωμά

2.2. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Διοικητής της ΚΤΚ και Πρόεδρος μέχρι την 30η Απριλίου 2007.

Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής της ΚΤΚ και Πρόεδρος από τη 2α Μαΐου 2007.

Χαράλαμπος Αχνιώτης
Σύμβουλος του Διοικητή και πρώην Πρώτος Ανώτερος Διευθυντής, επικεφαλής της Διεύθυνσης Οικονομικών Ερευνών και Διοικητικών Υπηρεσιών της ΚΤΚ. Μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000 μέχρι το Δεκέμβριο του 2007.

Ανδρέας Μάτσης
Επιχειρηματίας. Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αμμοχώστου. Μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000 μέχρι το Δεκέμβριο του 2007.

Χριστόφορος Πισσαρίδης
Καθηγητής Οικονομικών, London School of Economics and Political Science. Μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000 μέχρι το Δεκέμβριο του 2007.

Γεώργιος Θωμά
Ανώτερος Διευθυντής, Διεύθυνση Οικονομικών Ερευνών και Στατιστικής της ΚΤΚ. Μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από τον Απρίλιο του 2003 μέχρι το Δεκέμβριο του 2007.

2.3. ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ 2007

Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Διοικητής της ΚΤΚ.
(Μέχρι την 30η Απριλίου 2007)

Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής της ΚΤΚ.
(Από τη 2α Μαΐου 2007)

Χ. Αχνιώτης
Σύμβουλος του Διοικητή

Σ. Σταύρου
Ανώτερος Διευθυντής.
Διεύθυνση Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης

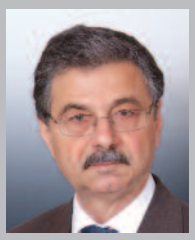

Κ. Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής.
Διεύθυνση Ρυθμίσεως και Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων

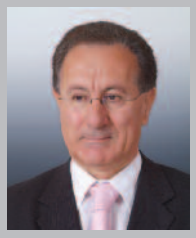

Κ. Ζίγκας
Ανώτερος Διευθυντής.
Διεύθυνση Χρηματοοικονικών Αγορών και Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους

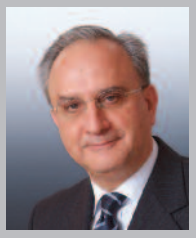

Σ. Μιχαηλίδης
Ανώτερος Διευθυντής.
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

Γ. Θωμά
Ανώτερος Διευθυντής.
Διεύθυνση Οικονομικών Ερευνών και Στατιστικής
(αφυπηρέτησε την 1η Μαΐου 2007)

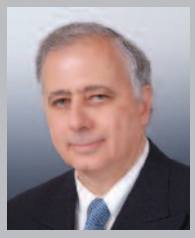

Σ. Σταυρινάκης
Ανώτερος Διευθυντής.
Διεύθυνση Οικονομικών Ερευνών και Στατιστικής

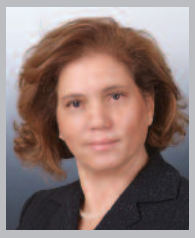

Φ. Φρανκ
Ανώτερη Διευθύντρια.
Διεύθυνση Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού και Λογιστικών Υπηρεσιών

2.4. ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΟΜΗ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2008

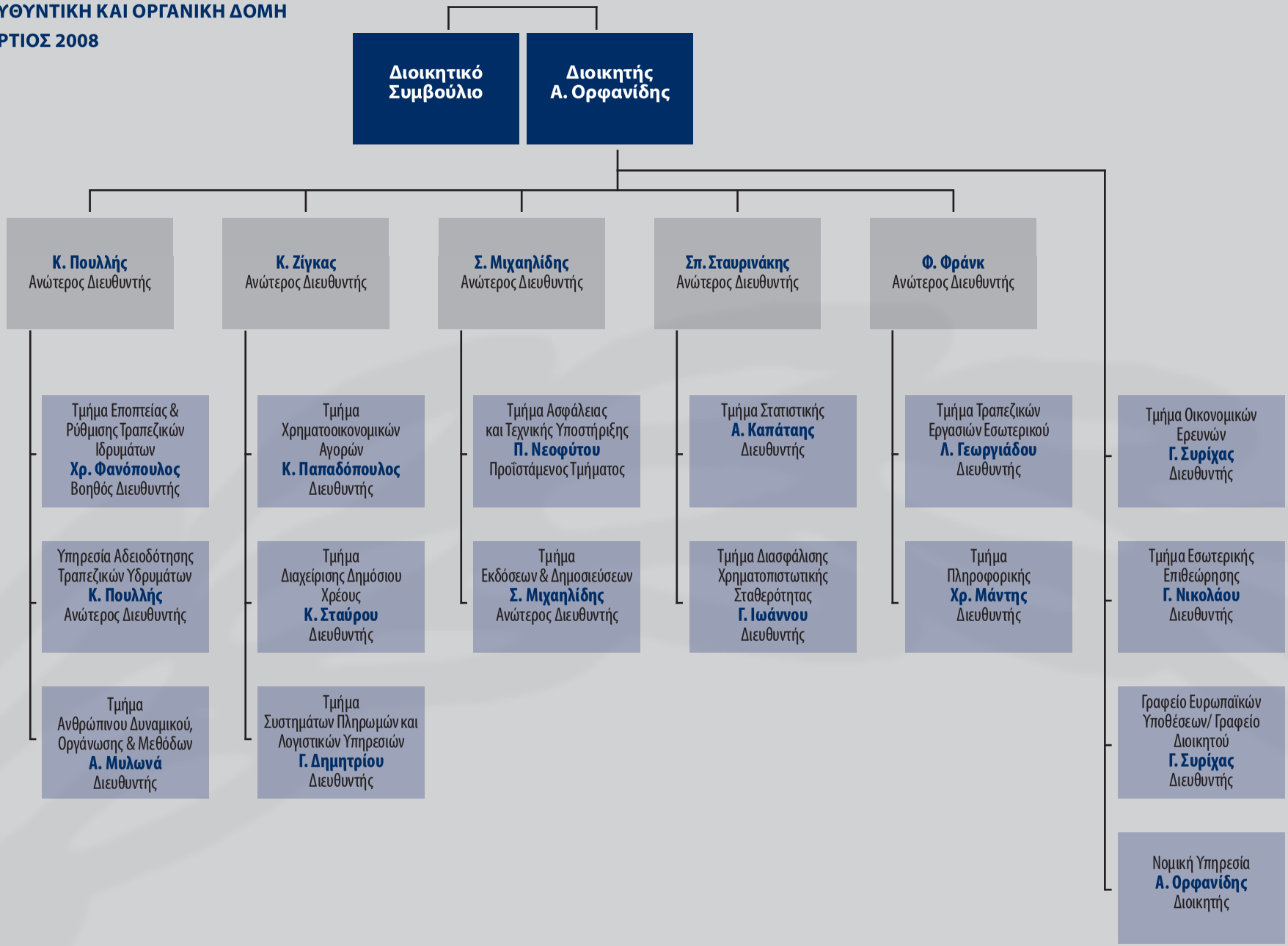

3. Η Οικονομία το 2007

3.1 Οικονομικές Εξελίξεις

Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Γενική επισκόπηση

Η αναταραχή στις διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές, η οποία είχε ως απαρχή την κρίση στα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου ("subprime loans") στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής τον Αύγουστο του 2007, ήταν το κυριότερο γεγονός που σημάδεψε το παγκόσμιο χρηματοοικονομικό τοπίο κατά το υπό ανασκόπηση έτος. Η κρίση που δημιουργήθηκε εξακολουθεί να επηρεάζει σημαντικά τις οικονομικές εξελίξεις και προσδοκίες όχι μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αλλά και στις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες.

Παράλληλα, η αυξημένη ζήτηση του πετρελαίου διεθνώς, ιδιαίτερα από πλευράς των γοργά αναπτυσσόμενων οικονομιών της Κίνας και των Ινδιών, καθώς και η γεωπολιτική αβεβαιότητα σε διάφορες περιοχές της υφηλίου, όπως, για παράδειγμα στο Ιράκ και το Ιράν, είχε ως αποτέλεσμα τη συνεχή και ανοδική πορεία της τιμής του κατά το 2007, με αποκορύφωμα τους τελευταίους μήνες του έτους. Στις 31 Δεκεμβρίου 2007, η τιμή έφθασε τα $96,58 το βαρέλι, που ήταν η υψηλότερη τιμή του χρόνου.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, αλλά και της σημαντικής αύξησης στις τιμές των τροφίμων, η παγκόσμια οικονομία βρέθηκε, από το δεύτερο εξάμηνο του 2007, σε έντονο κλίμα αβεβαιότητος, με ορατούς κινδύνους για περαιτέρω αύξηση του πληθωρισμού καθώς και επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στις ΗΠΑ και σε άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες.

Ζώνη του ευρώ

Ο ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ εκτιμάται ότι κυμάνθηκε γύρω στο 2,6% για το 2007, από 2,8% το 2006. Η εν γένει ικανοποιητική οικονομική δραστηριότητα κατά το 2007 επηρεάστηκε κατά το τέλος του έτους αρνητικά από την αναταραχή στις διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές, καθώς και από τις αυξανόμενες διεθνείς τιμές του πετρελαίου και των τροφίμων. Ο πληθωρισμός κατά το 2007 έφθασε το 2,1% σε σύγκριση με 2,2% το 2006, συνεχίζοντας να βρίσκεται πάνω από το μεσοπρόθεσμο στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ο οποίος καθορίστηκε σε επίπεδα πληθωρισμού χαμηλότερα αλλά πλησίον του 2%. Επιπλέον, η ανεργία εκτιμάται ότι, κατά το επισκόπηση έτος, μειώθηκε στο 7,4%, ακολουθώντας πτωτική πορεία κατά τη διάρκεια του έτους, σε σύγκριση με 8,3% το 2006.

Η ΕΚΤ, βασιζόμενη στη δέσμευσή της για σταθερότητα των τιμών, προχώρησε τους μήνες Μάρτιο και Ιούνιο του 2007 σε δύο αυξήσεις του βασικού επιτοκίου της κατά 25 μονάδες βάσης κάθε φορά. Ακολούθως, διατήρησε τα επιτόκιά της σταθερά στο 4%, παρά την κρίση στις διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές που ξέσπασε το καλοκαίρι του 2007, με στόχο τη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων. Σημειώνεται πάντως ότι για την άμβλυνση της κρίσης που δημιουργήθηκε, η ΕΚΤ προέβη κατά το τέλος του έτους μαζί με τις κεντρικές τράπεζες άλλων οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών σε διαδοχικές ενέσεις ρευστότητας στην αγορά.

Ηνωμένο Βασίλειο

Ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης αυξήθηκε στο 3,1% κατά το 2007, από 2,9% το 2006. Ο πληθωρισμός το 2007 έφθασε στο 2,3%, στα ίδια επίπεδα με το 2006, ενώ η ανεργία υπολογιζόταν στο 5,3% όπως και το 2006. Οι τιμές των κατοικιών σημείωσαν αισθητή πτώση κατά τη διάρκεια του 2007, φανερά επηρεασμένες και από την κρίση στις διεθνείς χρηματαγορές. Απόηχος της κρίσης ήταν η πλήρης απώλεια εμπιστοσύνης από πλευράς των καταθετών και γενικά των πιστωτών στο χρηματοοικονομικό οργανισμό Northern Rock, ο οποίος, με τη συγκατάθεση του Βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών, δέχθηκε αλλεπάλληλες ενέ-

σεις ρευστότητας από την Τράπεζα της Αγγλίας για μετριασμό των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν.

Κατά το 2007, η Τράπεζα της Αγγλίας προέβη σε δύο αυξήσεις του βασικού της επιτοκίου, με στόχο τη συγκράτηση του πληθωρισμού. Ως επακόλουθο, όμως, του επηρεασμού της ανάπτυξης από την αναταραχή στις διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές τους τελευταίους μήνες του έτους, το βασικό επιτόκιο μειώθηκε κατά 25 μονάδες βάσης το Δεκέμβριο του 2007.

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

Η οικονομική μεγέθυνση, σαφώς επηρεαζόμενη από την κρίση στα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια, εκτιμάται ότι επιβραδύνθηκε στο 2,1% για το 2007, από 2,9% το 2006. Ο δείκτης τιμών καταναλωτή για το 2007 έφθασε στο 2,8% σε σύγκριση με 3,2% το 2006. Σημειώνεται, όμως, ότι ο πληθωρισμός κατά το έτος κατέγραφε ανοδική τάση φθάνοντας στο 4,1% το Δεκέμβριο, που ήταν και ο υψηλότερος των τελευταίων 17 χρόνων. Η ανεργία έφθασε στο 4,6% το 2007, σε παρόμοια δηλαδή επίπεδα με εκείνα του 2006, αλλά, όπως και ο πληθωρισμός, ακολούθησε ανοδική πορεία κατά τη διάρκεια του 2007, φθάνοντας το μήνα Δεκέμβριο στο 5% σε σύγκριση με 4,4% το Δεκέμβριο του 2006. Η κρίση στην αγορά ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων επηρέασε αρνητικά και το χρηματοοικονομικό τομέα, με αποτέλεσμα μεγάλες τράπεζες και χρηματοοικονομικά ιδρύματα της χώρας να καταγράψουν σημαντικές απώλειες στην επικερδότητά τους.

Ως αποτέλεσμα όλων των πιο πάνω ανησυχητικών στοιχείων για την Αμερικανική οικονομία, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ προέβη σε διαδοχικές μειώσεις του βασικού της επιτοκίου. Συγκεκριμένα, στις 18 Σεπτεμβρίου 2007 το βασικό επιτόκιο μειώθηκε κατά 50 μονάδες βάσης, από 5,25% στο 4,75%. Ακολούθως, στις 31 Οκτωβρίου 2007 μειώθηκε περαιτέρω στο 4,50%, ενώ στις 11 Δεκεμβρίου μειώθηκε κατά ακόμη 25 μονάδες βάσης, φθάνοντας το 4,25%.

Ιαπωνία

Η μεγέθυνση της οικονομίας κυμάνθηκε γύρω στο 1,9% κατά το 2007, από 2,4% το προηγούμενο έτος. Ο δείκτης τιμών καταναλωτή σημείωσε μηδαμινή αύξηση κατά το 2007, σε σύγκριση με αύξηση 0,3% το 2006. Η ανεργία βρισκόταν στο 3,9% το 2007, ακολουθώντας πτωτική πορεία σε σχέση τόσο με τους προηγούμενους μήνες όσο και με τα περσινά επίπεδα, όπου έφτασε το 4,1%.

Παρά το ότι οι αγορές ανέμεναν, κατά τη διάρκεια του έτους, αύξηση των επιτοκίων, η Τράπεζα της Ιαπωνίας άφησε αμετάβλητο στο 0,5% το βασικό επιτόκιό της μέχρι και την τελευταία συνεδρία της στο υπό ανασκόπηση έτος, λόγω της κρίσης στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων. Η απόφαση αυτή συνάδει και με την επιφυλακτική στάση που διατήρησαν εν γένει οι κεντρικές τράπεζες λόγω της αβεβαιότητας που επικρατούσε στις αγορές, ενώ λαμβάνει υπόψη ανησυχητικές ενδείξεις για την πορεία της Ιαπωνικής οικονομίας που διατρέχει κίνδυνο να επηρεαστεί από την κρίση στην Αμερικανική αγορά ενυπόθηκων δανείων και την επακόλουθη παγκόσμια αναταραχή.

Κίνα

Η οικονομική μεγέθυνση, κατ' αρχήν ανεπηρέαστη από τις εξελίξεις στις ΗΠΑ, συνεχίστηκε με έντονους ρυθμούς, φθάνοντας στο 11,3% κατά το 2007, από 11,1% το 2006, βασιζόμενη στη βιομηχανική παραγωγή που συνέχισε να καταγράφει επιτάχυνση σε σχέση με το 2006. Παρόλη την πιο πάνω εξέλιξη εκτιμάται ότι η οικονομία της χώρας δεν θα παραμείνει εντελώς ανεπηρέαστη από την παγκόσμια αναταραχή στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων. Ήδη,

από τον Οκτώβριο του 2007, η χρηματιστηριακή αγορά της χώρας κατέγραψε απώλειες.

Ο πληθωρισμός έφθασε στο 4,5% το 2007, σημειώνοντας επιτάχυνση σε σχέση με τα περσινά επίπεδα. Ως αποτέλεσμα του υψηλού πληθωρισμού, η Κεντρική Τράπεζα της Κίνας προέβη, κατά το υπό ανασκόπηση έτος, σε εννέα διαδοχικές αυξήσεις του ελάχιστου αποθεματικού, το οποίο έφθασε το 13,50% μέχρι το τέλος του έτους.

Διεθνείς χρηματιστηριακές εξελίξεις

Ο κυριότερος παράγοντας που επηρέασε τους διεθνείς χρηματιστηριακούς δείκτες, όπως Eurostoxx 50, S&P 500 και Nikkei 225 κατά τη διάρκεια του υπό ανασκόπηση έτους, ήταν η αναταραχή στα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου ("subprime loans") στις ΗΠΑ. Κατά την εν λόγω κρίση, οι πιο πάνω δείκτες παρουσίασαν σημαντικές πτώσεις, αφού προηγήθηκε άνοδος κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2007. Μετά τις απώλειες του Αυγούστου και οι τρεις δείκτες παρουσίασαν άνοδο κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο, εν μέρει λόγω των παρεμβάσεων της ΕΚΤ, της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ και άλλων κεντρικών τραπεζών για αύξηση της ρευστότητας στην αγορά. Για το υπόλοιπο του έτους, παρατηρήθηκαν αυξομειώσεις. Για ολόκληρη την εξεταζόμενη περίοδο, από 2 Ιανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2007, ο δείκτης Eurostoxx 50 παρουσίασε αύξηση 5,2%, ο δείκτης S&P 500 παρουσίασε αύξηση 3,7%, ενώ ο δείκτης Nikkei 225 παρουσίασε πτώση 11,8%.

Εγχώριες οικονομικές εξελίξεις

Γενική επισκόπηση

Η κυπριακή οικονομία δε φάνηκε να επηρεάστηκε κατά το 2007, τουλάχιστον ουσιαστικά και άμεσα, από τις εν γένει αρνητικές διεθνείς εξελίξεις κατά το δεύτερο μισό του έτους. Κατά το υπό εξέταση έτος το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) επιταχύνθηκε, με βάση τις εκτιμήσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κύπρου, σημειώνοντας αύξηση κατά 4,4% σε πραγματικούς όρους σε σύγκριση με 4% το 2006, υπερβαίνοντας τις αρχικές εκτιμήσεις. Σημειώνεται ότι οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης των τελευταίων ετών στην Κύπρο καταγράφηκαν παρά τις συνεχιζόμενες σημαντικές αυξήσεις στις τιμές του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές και στηρίχθηκαν από άλλες εν γένει ευνοϊκές εξελίξεις, ιδιαίτερα την οικονομική ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και την εγχώρια κατανάλωση που επηρεάστηκε θετικά από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ καθώς, επίσης, και την πορεία υιοθέτησης του ευρώ στην Κύπρο.

Το 2007 η εγχώρια ζήτηση επιταχύνθηκε εξαιτίας, κυρίως, της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης και των ακαθάριστων επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου. Σε σχέση με την εξωτερική ζήτηση, οι εξαγωγές παρουσίασαν επιβράδυνση, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την αρνητική πορεία των επανεξαγωγών, που ανέτρεψε την εν γένει θετική πορεία των εγχώριων εξαγωγών. Αντίθετα, οι εισαγωγές, τροφοδοτούμενες από τις εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, επιταχύνθηκαν.

Από την πλευρά της παραγωγής, ο τομέας των υπηρεσιών κατέγραψε σημαντική ανάπτυξη. Σημειώνεται ιδιαίτερα η θετική πορεία του τομέα διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωσης και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών οργανισμών. Η επίδοση των δευτερογενών τομέων ήταν επίσης θετική σε σύγκριση με το 2006, ως αποτέλεσμα της επιτάχυνσης που παρατηρήθηκε στους τομείς του ηλεκτρισμού και της μεταποίησης, αλλά και λόγω της συνεχιζόμενης μεγάλης ανόδου στον τομέα των κατασκευών.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, ο πληθωρισμός, υπολογιζόμενος με βάση τον Εθνικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, ανήλθε στο 2,4% σε σύγκριση με 2,5%

το 2006. Σημαντική εξέλιξη κρίνεται η επιβράδυνση της αύξησης της τιμής των πετρελαιοειδών κατά τη διάρκεια του έτους και η μείωση της τιμής του ηλεκτρισμού που καταγράφηκε, παρά την αυξητική τάση της τιμής των πετρελαιοειδών, ιδιαίτερα κατά τους τελευταίους μήνες του 2007, αφού προηγήθηκε σημαντική υποχώρησή της στις αρχές του 2007 σε σχέση με τα επίπεδα του 2006. Σημειώνεται, επίσης, η μείωση της τιμής των αυτοκινήτων λόγω μείωσης των συντελεστών των φόρων κατανάλωσης το Νοέμβριο του 2006. Οι θετικές αυτές εξελίξεις αντισταθμίστηκαν σχεδόν εξ' ολοκλήρου από τη σημαντική επιτάχυνση στις τιμές των γεωργικών προϊόντων, λόγω κυρίως των αρνητικών καιρικών συνθηκών, και στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών, εν μέρει λόγω της έντονης οικονομικής δραστηριότητας και της αυξημένης εγχώριας ζήτησης.

Ο πληθωρισμός με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ανήλθε το 2007 στο 2,2% όπως και τον προηγούμενο χρόνο. Σημειώνεται ότι ο εναρμονισμένος δείκτης πληθωρισμού χρησιμοποιείται, όπως και στην περίπτωση της Κύπρου, στον υπολογισμό του σχετικού κριτηρίου του Μάαστριχτ, η ικανοποίηση του οποίου είναι απαραίτητη για την ένταξη μιας χώρας στη ζώνη του ευρώ.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων, ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, μειώθηκε στο 3,1% από το 3,4% το 2006, παρά τη συνεχιζόμενη αύξηση των ξένων εργατών στην Κύπρο. Παρόμοια μείωση καταγράφηκε και στην ανεργία που υπολογίζεται με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, όπου για τους πρώτους εννέα μήνες του έτους έφθασε το 4,1% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, έναντι 4,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2006.

Η ανοδική πορεία που ακολουθούσε το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) μέχρι και το καλοκαίρι του 2007 ανακόπηκε από την αναταραχή στις διεθνείς αγορές χρήματος κατά το μήνα Αύγουστο. Ακολούθως, το Σεπτέμβριο, σημειώθηκε ανάκαμψη, με σημαντική αύξηση του Γενικού Δείκτη, ιδιαίτερα κατά το μήνα Νοέμβριο, η οποία οφειλόταν κυρίως στα μεγάλα κέρδη που ανακοίνωσαν οι τράπεζες το συγκεκριμένο μήνα για το πρώτο εννιάμηνο του έτους. Πριν το τέλος του χρόνου, όμως, υπήρξε και πάλι πτώση του Γενικού Δείκτη, ο οποίος, φανερά επηρεασμένος από τις δυσμενείς διεθνείς εξελίξεις, σημείωσε σημαντικές απώλειες, κλείνοντας το έτος στις 4.820,7 μονάδες.

Παραγωγή

Οι δευτερογενείς τομείς της οικονομίας παρουσίασαν εν γένει επιτάχυνση, όπως για παράδειγμα στη μεταποίηση και στον ηλεκτρισμό. Η προστιθέμενη αξία στη μεταποίηση αυξήθηκε σε πραγματικούς όρους κατά 2,1% το 2007 σε σύγκριση με αύξηση 0,7% τον προηγούμενο χρόνο, ενώ ο τομέας του ηλεκτρισμού σημείωσε άνοδο κατά 3,1%, έναντι αύξησης 2,4% το 2006. Παράλληλα, σημαντική άνοδος σημειώθηκε στις κατασκευές, της τάξης του 5,7% σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με άνοδο 6% το 2006, γεγονός που υποδηλοί ότι η ανάπτυξη στον τομέα αυτό εξακολουθεί να παραμένει έντονη, αν και επιβραδυνόμενη. Η πορεία του δείκτη εμβαδού αδειών οικοδομής και οι πωλήσεις τσιμέντου στην εγχώρια αγορά συνάδουν, επίσης, με την εικόνα συνέχισης της έντονης δραστηριότητας στον τομέα. Συγκεκριμένα, οι πωλήσεις τσιμέντου ανήλθαν κατά 10% το 2007, σε σύγκριση με άνοδο 2,4% το 2006, ενώ οι άδειες οικοδομής παρουσίασαν αύξηση 5,3% μέχρι και τον Οκτώβριο του 2007, που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Σημαντικοί τομείς των υπηρεσιών παρουσίασαν επίσης επιτάχυνση κατά το 2007. Συγκεκριμένα, ο τομέας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.01 **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά οικονομική δραστηριότητα** **£ εκατ.**

	Μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης (σε τιμές 2000)				
Οικονομική Δραστηριότητα	**2005**	**2006 (προκ.)**	**2007 (υπολ.)**	**2006/05 (% μεταβολή)**	**2007/06 (% μεταβολή)**
Πρωτογενής τομέας	**204,3**	**198,1**	**195,3**	**-3,0**	**-1,4**
Γεωργία, θήρα και δασοκομία	172,2	164,5	160,7	-4,5	-2,3
Αλιεία	12,2	13,3	13,2	9,0	-1,1
Ορυχεία και λατομεία	19,9	20,3	21,4	2,1	5,2
Δευτερογενής τομέας	**1.167,2**	**1.202,8**	**1.247,7**	**3,1**	**3,7**
Μεταποίηση	544,9	548,7	560,1	0,7	2,1
Ηλεκτρισμός, υγραέριο και νερό	150,5	154,2	159,0	2,4	3,1
Κατασκευές	471,8	499,9	528,6	6,0	5,7
Τριτογενής τομέας	**4.898,5**	**5.122,3**	**5.364,9**	**4,6**	**4,7**
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	865,7	910,6	961,1	5,2	5,5
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	453,4	465,6	478,7	2,7	2,8
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	648,0	659,1	675,6	1,7	2,5
Ενδιάμεσοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί	425,4	459,7	510,2	8,1	11,0
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωση και επιχειρηματικές δραστηριότητες	1.100,4	1.176,2	1.256,6	6,9	6,8
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	573,2	590,3	596,1	3,0	1,0
Εκπαίδευση	322,4	332,2	339,5	3,0	2,2
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	213,5	221,8	226,8	3,9	2,2
Άλλες κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες	239,9	247,1	258,9	3,0	4,8
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	56,6	59,7	61,4	5,5	2,9
Σύνολο Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας	**6.269,8**	**6.523,3**	**6.807,8**	**4,0**	**4,4**
Συν: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας και εισαγωγικοί δασμοί	509,0	529,7	552,8	4,1	4,4
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς	**6.778,8**	**7.053,0**	**7.360,6**	**4,0**	**4,4**

του χονδρικού και λιανικού εμπορίου κατέγραψε αύξηση κατά 5,5% σε σύγκριση με αύξηση 5,2% τον προηγούμενο χρόνο, αντανακλώντας, κυρίως, την επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Παράλληλα, ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων σημείωσε άνοδο της τάξης του 2,8% κατά το 2007 σε σύγκριση με άνοδο 2,7% τον προηγούμενο χρόνο. Τόσο η εγχώρια ζήτηση όσο και η εξωτερική, όπως αυτή αντανακλάται στην αύξηση των δαπανών των τουριστών κατά το 2007, επηρέασαν τις εξελίξεις στον τομέα αυτό. Ο τομέας των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών παρουσίασε μεγάλη άνοδο της τάξης του 11%, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την έντονη δραστηριότητα στον τραπεζικό τομέα, όπου παρατηρήθηκε αύξηση κερδών κυρίως λόγω της επέκτασης των δραστηριοτήτων και αύξησης των μεριδίων των τρα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.02 **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κατηγορία δαπανών** **£ εκατ.**

		Μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης (σε τιμές 2000)			
Κατηγορία Δαπανών	**2005**	**2006 (προκ.)**	**2007 (υπολ.)**	**2006/05 (% μεταβολή)**	**2007/06 (% μεταβολή)**
Ιδιωτική κατανάλωση	4.471,6	4.661,0	4.951,8	4,2	6,2
Δημόσια Κατανάλωση	1.136,7	1.220,7	1.202,3	7,4	-1,5
Ακαθάριστες κεφαλαιουχικές επενδύσεις	1.316,1	1.401,6	1.546,3	6,5	10,3
Αυξομείωση αποθεμάτων	25,7	17,4	75,5	-32,3	334,2
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	1.290,4	1.384,2	1.470,8	7,3	6,3
Εγχώρια ζήτηση	**6.924,4**	**7.283,3**	**7.700,4**	**5,2**	**5,7**
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	3.533,2	3.692,7	3.852,5	4,5	4,3
Μείον: Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	3.678,8	3.923,1	4.192,2	6,6	6,9
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς	**6.778,8**	**7.053,0**	**7.360,6**	**4,0**	**4,4**
Συν: Καθαρές εισροές εισοδήματος από ξένες χώρες	-251,1	-223,6	-221,5	-11,0	-0,9
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς	**6.527,7**	**6.829,4**	**7.139,1**	**4,6**	**4,5**

πεζών σε ξένες αγορές αλλά και την αυξημένη δραστηριότητα μετά το "κλείδωμα" της ισοτιμίας μετατροπής της κυπριακής λίρας με το ευρώ στις 10 Ιουλίου 2007. Επίσης, ο ρυθμός ανάπτυξης του τομέα της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωσης και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εξακολούθησε να παραμένει σε υψηλά επίπεδα της τάξης του 6,8%, σε σύγκριση με 6,9% το προηγούμενο έτος.

Ζήτηση

Ο ρυθμός αύξησης της εγχώριας ζήτησης επιταχύνθηκε κατά το 2007, κυρίως, λόγω της ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης στο 6,2% σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με αύξηση 4,2% τον προηγούμενο χρόνο. Η αύξηση αυτή αντικατοπτρίζεται και στην επιταχυνόμενη πορεία του δείκτη λιανικών πωλήσεων, αλλά και στη δραματική αύξηση των αγορών αυτοκινήτων, που δεν περιλαμβάνονται στο δείκτη λιανικών πωλήσεων. Συγκεκριμένα, ο δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων, μέχρι και το Νοέμβριο που υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία, ανήλθε κατά 7,9%, σε σύγκριση με 6,3% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

Οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου σημείωσαν άνοδο κατά 10,3%, σε σύγκριση με άνοδο 6,5% τον προηγούμενο χρόνο, αντικατοπτρίζοντας τη μεγάλη επενδυτική δραστηριότητα σε κατασκευαστικά έργα όπως, για παράδειγμα, την ανέγερση των νέων αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου.

Η εξωτερική ζήτηση, όπως καταγράφεται από τις εξαγωγές, παρουσίασε αύξηση της τάξης του 4,3%, σε σύγκριση με άνοδο 4,5% το 2006. Η οριακή επιβράδυνση οφείλεται στην αρνητική πορεία των επανεξαγωγών που ανέτρεψε την εν γένει θετική πορεία των εγχώριων εξαγωγών. Οι εισαγωγές ανήλθαν κατά 6,9% έναντι 6,6% το 2006. Σημειώνεται πάντως ότι οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση κατέγραψαν σημαντικά υψηλότερη άνοδο, που συνάδει με την εν γένει αύξηση της εγχώριας ζήτησης, ενώ οι εισαγωγές που προορίζονταν για επανεξαγωγή κατέγραψαν μείωση.

ΠΛΑΙΣΙΟ 3.01 **Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)**

Η έννοια της ανθρώπινης ανάπτυξης και ευημερίας είναι πολυδιάστατη και υποκειμενική με αποτέλεσμα το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μιας χώρας, μέγεθος που χρησιμοποιείται ευρέως, να μην αποδίδει επακριβώς το βαθμό ευημερίας του πληθυσμού της. Ως εκ τούτου, έχουν χρησιμοποιηθεί διάφοροι συνδυασμοί του ΑΕΠ με μη - οικονομικούς δείκτες για να επιτευχθεί μια πιο αντιπροσωπευτική απεικόνιση της ευημερίας και ποιότητας ζωής στις διάφορες χώρες. Το 1990, το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ εισήγαγε το ΔΑΑ, το οποίο περιλαμβάνει, εκτός από το ΑΕΠ, δείκτες που αφορούν την υγεία (αναμενόμενος μέσος όρος ζωής) και την εκπαίδευση (μέση διάρκεια σχολικής εκπαίδευσης και βαθμός μόρφωσης ενηλίκων). Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης του ΟΗΕ του 2007, η Κύπρος κατατάσσεται μεταξύ των χωρών με τη μεγαλύτερη ανθρώπινη ανάπτυξη με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τα οποία αφορούν το έτος 2005. Συγκεκριμένα, η Κύπρος τοποθετείται στη 28η θέση μεταξύ 177 χωρών μελών του ΟΗΕ και στην 16η θέση μεταξύ των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Πληθωρισμός

Κατά το 2007 ο πληθωρισμός στην Κύπρο, όπως επιμετράται από την ποσοστιαία μεταβολή του εθνικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, σημείωσε οριακή επιβράδυνση στο 2,4% σε σύγκριση με 2,5% το 2006. Σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση του πληθωρισμού το 2007 είχε η μείωση της τιμής των μηχανοκινήτων οχημάτων καθώς επίσης και η επιβράδυνση της τιμής των πετρελαιοειδών το 2007, σε σχέση με το 2006, επιδράσεις οι οποίες όμως αντισταθμίστηκαν από τη μεγάλη αύξηση στην τιμή των γεωργικών προϊόντων αλλά και των υπηρεσιών.

Πιο αναλυτικά, οι τιμές του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή στην κατηγορία των εγχώριων προϊόντων αυξήθηκαν κατά 3,9% το 2007, σε σύγκριση με άνοδο 4,4% το 2006. Η επιβράδυνση αυτή παρατηρήθηκε παρά την άνοδο του ρυθμού αύξησης των τιμών των εγχώριων βιομηχανικών προϊόντων και των γεωργικών προϊόντων, λόγω της οριακής μείωσης της τιμής του ηλεκτρισμού, σε σύγκριση με τη μεγάλη άνοδο που καταγράφηκε το 2006. Οι τιμές των πετρελαιοειδών επιβραδύνθηκαν, σημειώνοντας αύξηση 2,8% το 2007 έναντι ανόδου 8,1% το προηγούμενο έτος. Η επιβράδυνση κατά το υπό εξέταση έτος ήταν το αποτέλεσμα της συνολικής επιβράδυνσης της διεθνούς τιμής του πετρελαίου το 2007 σε σχέση με το 2006 που καταγράφηκε παρά τη συνεχή αυξητική της πορεία κατά το 2007, ιδιαίτερα τους τελευταίους δύο μήνες του έτους, λόγω της επίδρασης βάσης από τη μεγάλη μείωση που κατέγραψε στο τέλος του 2006.

Όσον αφορά τις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, παρατηρήθηκε μείωση κατά 1,9% το 2007 σε σύγκριση με μείωση 1,1% το 2006. Οι καταγραφόμενες μειώσεις αντανακλούν τη μεγάλη μείωση της τάξης του 8,5% που σημείωσαν οι τιμές των αυτοκινήτων, λόγω της συρρίκνωσης στους φόρους κατανάλωσης το Νοέμβριο του 2006, αλλά και τη συνεχιζόμενη, άνκαι οριακή, μείωση των τιμών των υπολοίπων εισαγομένων προϊόντων.

Οι τιμές των υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 3,6% το 2007 σε σχέση με 2,6% το 2006, αντικατοπτρίζο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.03 **Ποσοστιαία μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία**

Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	2005	2006	2007
Γενικός Δείκτης Τιμών	**2,56**	**2,49**	**2,38**
Εγχώρια Προϊόντα	**1,79**	**4,35**	**3,94**
Γεωργικά	1,34	6,51	7,83
Βιομηχανικά	1,13	2,47	3,02
Ηλεκτρισμός	11,51	13,10	-0,33
Πετρελαιοειδή	**14,82**	**8,09**	**2,81**
Εισαγόμενα Προϊόντα	**-2,47**	**-1,14**	**-1,92**
Μηχανοκίνητα οχήματα	-2,42	-1,38	-8,50
Άλλα εισαγόμενα	-2,49	-1,07	-0,08
Υπηρεσίες	**3,34**	**2,57**	**3,58**

ντας, εν μέρει, την επιτάχυνση στην εγχώρια ζήτηση αλλά και τον εντονότερο δανεισμό. Επιτάχυνση στις τιμές των υπηρεσιών σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο παρατηρήθηκε στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, των ασφαλειών, των υπηρεσιών από κρατικούς φορείς, των προσωπικών και οικιακών υπηρεσιών, των εστιατορίων και των ενοικίων, ενώ αύξηση, σε σύγκριση με μείωση το 2006, σημειώθηκε στους τομείς των επικοινωνιών. Αντίθετα, οι τιμές στις μεταφορές κατέγραψαν επιβράδυνση αντικατοπτρίζοντας, κυρίως τις εξελίξεις στις τιμές των αυτοκινήτων και των πετρελαιοειδών.

Αγορά εργασίας και παραγωγικότητα

Στον τομέα της αγοράς εργασίας ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων μειώθηκε κατά 6,3% το 2007, σε σύγκριση με μείωση 2,5% το 2006, ενώ ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού η ανεργία μειώθηκε από 3,4% στο 3,1%.

Σημαντική βελτίωση, επίσης, καταγράφηκε στην ανεργία με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ) που διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση. Συγκεκριμένα, κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2007 το ποσοστό ανεργίας έφθασε κατά μέσο όρο στο 4,1% σε σύγκριση με 4,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Οι κύριες διαφορές μεταξύ της εγγεγραμμένης ανεργίας και της ανεργίας όπως υπολογίζεται στην ΕΕΔ για την περίπτωση της Κύπρου επεξηγούνται στο σχετικό Πλαίσιο 2 που ακολουθεί.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.01 **Ποσοστά ανεργίας: Κύπρος και ζώνη του ευρώ**

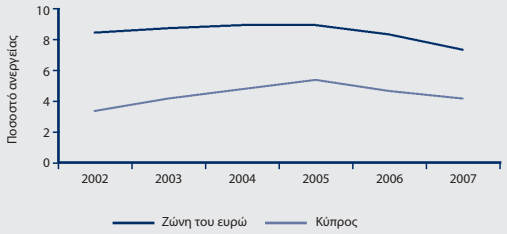

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός για την ανεργία στην Κύπρο το 2007 αποτελεί εκτίμηση της ΚΤΚ.

Πηγή: Ευρωστάτ, Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΣΥΚ)

ΠΛΑΙΣΙΟ 3.02 Σύγκριση εγγεγραμμένης ανεργίας και ανεργίας με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) στην Κύπρο

Ο αριθμός ανέργων στην Κύπρο υπολογίζεται μηνιαία με βάση τους εγγεγραμμένους ανέργους, δηλαδή εκείνους που εγγράφονται στα επαρχιακά γραφεία εργασίας. Από το 1999 και μετά διεξάγεται επιπλέον στην Κύπρο η ΕΕΔ, η οποία επιμετρά την ανεργία ανά τρίμηνο, σύμφωνα με τον επίσημο ορισμό της ανεργίας, όπως αυτός καθορίζεται από το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ΔΟΕ). Η μέθοδος αυτή θεωρείται ως η πιο ενδεδειγμένη και χρησιμοποιείται ευρέως για την επιμέτρηση τις ανεργίας στις πλείστες χώρες. Η ΕΕΔ που γίνεται με προσωπικές και τηλεφωνικές συνεντεύξεις αρχικά διεκπεραιωνόταν μια φορά το χρόνο, και συγκεκριμένα το 2ο τρίμηνο κάθε έτους για τα έτη 1999 – 2003, ενώ από το 2ο τρίμηνο του 2004 διεξάγεται συστηματικά, κάθε τρίμηνο.

Λόγω του ότι ο ορισμός της ανεργίας, σύμφωνα με το ΔΟΕ και όπως επιμετρείται από την ΕΕΔ, δεν συμπίπτει με εκείνο των εγγεγραμένων ανέργων, οι δύο αυτές μεθόδοι δεν παρουσιάζουν τα ίδια αποτελέσματα με διαφορές τόσο σε σχέση με το επίπεδό τους όσο και σε σχέση με τις διακυμάνσεις τους. Με βάση προκαταρκτικά αποτελέσματα έρευνας, που διεξάγεται στην ΚΤΚ με σκοπό τη συμφιλίωση αυτών των στοιχείων, οι κυριότερες διαφορές μεταξύ της επιμέτρησης των εγγεγραμμένων ανέργων και των ανέργων σύμφωνα με την ΕΕΔ είναι οι εξής:

1. Νεοεισερχόμενοι άνεργοι: οι νεοεισερχόμενοι άνεργοι δεν έχουν χρηματικό κίνητρο να εγγραφούν ως άνεργοι, και ως εκ τούτου πολλοί δεν περιλαμβάνονται στους εγγεγραμμένους ανέργους, ενώ, όπως είναι φυσικό, συμπεριλαμβάνονται στην ΕΕΔ.

2. Μακροχρόνιοι άνεργοι: άνεργοι για πάνω από 6 μήνες που δεν έχουν χρηματικό κίνητρο να εγγραφούν ως άνεργοι, ενώ συμπεριλαμβάνονται στην ΕΕΔ.

3. Πρόσφατα αφυπηρετήσαντες: άτομα που έχουν συνταξιοδοτηθεί πρόσφατα από το δημόσιο τομέα, και ενώ δεν ψάχνουν για εργασία (και άρα δε συμπεριλαμβάνονται στην ΕΕΔ), εγγράφονται ως άνεργοι για να απολαμβάνουν επίδομα ανεργίας για 6 μήνες.

Οι δύο πρώτες διαφορές συμβάλουν ώστε τα στοιχεία των εγγεγραμμένων ανέργων να υποεκτιμούν την ανεργία όπως αυτή επιμετρείται από την ΕΕΔ, ενώ η τρίτη διαφορά την υπερεκτιμά. Συνολικά, με βάση τα πιο πάνω η εγγεγραμμένη ανεργία, φαίνεται να υποεκτιμά την ανεργία, όπως επιμετρείται από την ΕΕΔ.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δημιουργήθηκε σειρά «τροποποιημένης εγγεγραμμένης ανεργίας», η οποία συμφιλιώνει κατά μεγάλο βαθμό την εγγεγραμμένη ανεργία με την ανεργία όπως επιμετρείται από την ΕΕΔ η οποία θεωρητικά είναι και η πιο σωστή (βλέπε διάγραμμα πιο πάνω). Ο συντελεστής συσχέτισης της τροποποιημένης εγγεγραμμένης ανεργίας ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και ποσοστού ανεργίας με βάση την ΕΕΔ για την περίοδο 2000 –

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.02 Αριθμός ανέργων με βάση τις δύο διαφορετικές μεθόδους καταγραφής

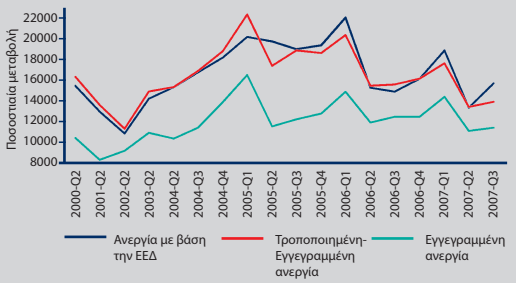

2007 είναι 0,92 ενώ, ο συντελεστής συσχέτισης του ποσοστού εγγεγραμμένης ανεργίας και ποσοστού ανεργίας ΕΕΔ είναι 0,74.

Με βάση τα πιο πάνω, και χρησιμοποιώντας διαθέσιμα στοιχεία εγγεγραμμένης ανεργίας που είναι πολύ περισσότερα από εκείνα της ΕΕΔ, βρίσκεται υπό εξέλιξη προσπάθεια στην ΚΤΚ ώστε η σειρά «τροποποιημένη εγγεγραμμένη ανεργία» να επεκταθεί για τις περιόδους που δεν καλύπτονται από την ΕΕΔ. Απώτερος στόχος είναι να δημιουργηθεί μια νέα, πιο ορθολογιστική σειρά για την ανεργία στην Κύπρο, με επαρκή στατιστικά δεδομένα που να επιτρέπουν διεξαγωγή οικονομετρικών μελετών (π.χ. Philips curve) που να στοχεύουν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την οικονομία της Κύπρου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.03 **Πραγματικές απολαβές και παραγωγικότητα**

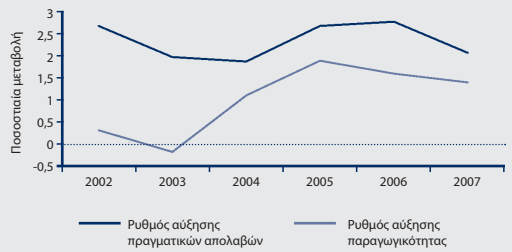

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι αριθμοί για το 2007 αποτελούν εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

Πηγή: ΣΥΚ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.04 **Αύξηση τιμών και μισθών**

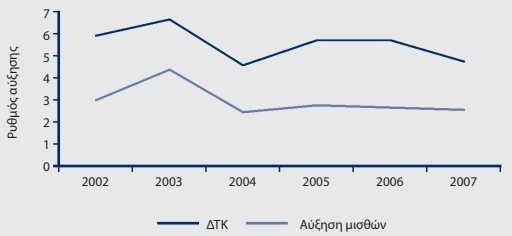

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός για την αύξηση μισθών το 2007 αποτελεί εκτίμηση της ΚΤΚ.

Πηγή: ΣΥΚ

Η παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατά το υπό εξέταση έτος αυξήθηκε κατά 1,4% σε σύγκριση με άνοδο 1,6% τον προηγούμενο χρόνο. Η αύξηση αυτή κατά το 2007, σε συνδυασμό με την αύξηση της απασχόλησης κατά 3% συνέβαλαν στη σημαντική αύξηση του ΑΕΠ στο 4,4% κατά το 2007. Σημειώνεται ότι μεγάλο μέρος της αύξησης της απασχόλησης οφείλεται στο αυξημένο ξένο εργατικό δυναμικό.

Η συνολική δαπάνη για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές ανά απασχολούμενο μισθωτό για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2007 αυξήθηκε κατά 2,2%, σε σχέση με αύξηση 2,3% το 2006, συνεχίζοντας την ηπιότερη πορεία που ξεκίνησε από το 2004. Σημειώνεται ότι ο μέσος όρος αύξησης για τα τρία πρώτα τρίμηνα για τα έτη 2000 – 2003 ήταν 5,4% σε σχέση με αύξηση 2,3% για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2004-2007. Η επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης της συνολικής δαπάνης για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές ανά απασχολούμενο μισθωτό τα τελευταία χρόνια οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην έλευση των ξένων εργατών, ενώ η μεγάλη αύξηση τα προηγούμενα χρόνια οφείλεται, εν μέρει, σε μεγάλες αυξήσεις στο δημόσιο τομέα και στον τομέα «χρηματοοικονομικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωση και επιχειρηματικές δραστηριότητες».

Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αυξήθηκε κατά 1,3% τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2007, σε σχέση με μείωση 0,3% το 2006, εν μέρει, λόγω της σχετικά πιο χαμηλής παραγωγικότητας κατά την εν λόγω περίοδο. Όπως και στην περίπτωση των δαπανών για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές, η πο-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.05 **Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος**

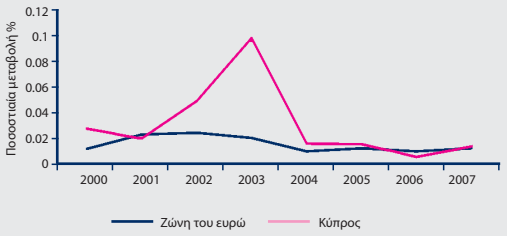

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός για την Κύπρο το 2007 αποτελεί εκτίμηση της ΚΤΚ.

Πηγή: Ευρωστάτ, ΣΥΚ

ρεία του μοναδιαίου εργατικού κόστους στην Κύπρο είναι εν γένει ηπιότερη από το 2004 και μετά. Συγκεκριμένα, για τα τρία πρώτα τρίμηνα των ετών 2004 – 2007 το μοναδιαίο εργατικό κόστος αυξήθηκε κατά μέσο όρο 1,3%, σε σχέση με 4,5% για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2000 – 2003. Η μείωση του μοναδιαίου εργατικού κόστους οφείλεται περισσότερο στην επιβράδυνση της αύξησης της συνολικής δαπάνης για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές ανά απασχολούμενο μισθωτό, παρά στην αύξηση της παραγωγικότητας κατά τις εξεταζόμενες περιόδους.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα προκαταρκτικά στοιχεία της ΚΤΚ για τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε στα £80,5 εκατ. σε σύγκριση με πλεόνασμα £55,1 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Η επιδείνωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν αποτέλεσμα της σημαντικής επιδείνωσης στο εμπορικό ισοζύγιο, η οποία αντισταθμίστηκε μερικώς από τη βελτίωση του λογαριασμού υπηρεσιών και εισοδημάτων.

Κύριο χαρακτηριστικό της υπό εξέταση περιόδου σε ότι αφορά το εμπορικό ισοζύγιο, ήταν τόσο οι σημαντικές αυξήσεις στις συνολικές εισαγωγές αγαθών όσο και η μικρή πτώση στις συνολικές εξαγωγές αγαθών. Οι αυξημένες εισαγωγές οφείλονταν κυρίως στη μεγάλη ζήτηση στις εισαγωγές αυτοκινήτων, λόγω της μείωσης των συντελεστών του φόρου κατανάλωσης το τέλος του 2006, αλλά και στην αύξηση των εισαγωγών ενδιάμεσων αγαθών και πρώτων υλών σε συνάρτηση με την αυξημένη ζήτηση στην οικονομία. Η μικρή μείωση στις εξαγωγές οφείλεται στη σημαντική μείωση που κατέγραψαν οι επανεξαγωγές, ενώ οι εγχώριες εξαγωγές παρουσίασαν αύξηση, που όμως δεν ήταν ικανή να ανατρέψει αριθμητικά τη σημαντική μείωση των επανεξαγωγών.

Σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες, εισοδήματα και τρέχουσες μεταβιβάσεις, κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, κατέγραψαν πλεόνασμα της τάξης του £1.866,7 εκατ. σε σχέση με πλεόνασμα £1.779,1 την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Η χρηματοδότηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προέρχεται, κυρίως, από άμεσες επενδύσεις και εξωτερικό δανεισμό του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των πρώτων εννέα μηνών, οι εκτιμήσεις της ΚΤΚ για ολόκληρο το 2007 καταλήγουν σε ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών σημαντικά πιό επιδεινωμένο σε σχέση με πέρυσι (5,9% του ΑΕΠ) αλλά και σε σχέση με αρχικές προβλέψεις. Η μεγάλη αύξηση στις εισαγωγές αυτοκινήτων και των εισαγωγών ενδιάμεσων αγαθών και πρώτων υλών αποτέλεσαν τις κύριες αιτίες της επιδείνωσης, αφού οι αυξήσεις στο λογαριασμό υπηρεσιών και τον λογαριασμό εισοδημάτων βελτίωσαν μόνο μερικώς την εικόνα. Επίσης, η κατακόρυφη αύξηση της τιμής του πετρελαίου το τέλος του έτους συνέβαλε στην ανατροπή των αρχικών προβλέψεων για σημαντικό περιορισμό των εισαγωγών πετρελαιοειδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.04 **Ισοζύγιο πληρωμών** **£ εκατ.**

	1ο Τριμ. - 3ο Τριμ. 2005			1ο Τριμ. - 3ο Τριμ. 2006			1ο Τριμ. - 3ο Τριμ. 2007		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό
Τρέχουσες συναλλαγές	**3.510,0**	**3.466,8**	**43,2**	**4.070,6**	**4.015,5**	**55,1**	**4.539,9**	**4.620,4**	**-80,5**
Αγαθά, υπηρεσίες και εισοδήματα	**3.289,4**	**3.288,9**	**0,5**	**3.765,8**	**3.795,7**	**-29,9**	**4.266,3**	**4.388,0**	**-121,6**
Αγαθά και υπηρεσίες	**2.862,8**	**2.827,4**	**35,4**	**3.147,2**	**3.192,3**	**-45,1**	**3.335,9**	**3.540,6**	**-204,7**
Αγαθά	**501,3**	**1.903,8**	**-1.402,5**	**492,6**	**2.216,6**	**-1.724,0**	**482,4**	**2.429,5**	**-1.947,2**
Υπηρεσίες	**2.361,5**	**923,6**	**1.437,8**	**2.654,6**	**975,7**	**1.678,9**	**2.853,5**	**1.111,0**	**1.742,5**
Μεταφορές	606,9	374,7	232,2	670,6	376,6	294,0	675,4	375,5	299,9
Ταξιδιωτικό	871,6	326,7	544,9	889,9	333,8	556,1	945,0	431,6	513,4
Επικοινωνίες	11,6	30,9	-19,3	26,5	44,4	-17,9	36,1	38,4	-2,3
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	60,1	2,4	57,7	62,1	7,9	54,2	68,1	9,6	58,4
Ασφάλειες	18,8	24,6	-5,8	42,4	26,5	15,9	31,6	21,8	9,7
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	81,5	28,6	52,9	100,5	37,4	63,1	193,8	39,4	154,4
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	84,8	13,2	71,5	78,9	10,6	68,3	76,4	12,6	63,8
Πνευματικά δικαιώματα	6,5	8,9	-2,4	7,4	10,3	-2,9	8,1	8,1	0,0
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	497,5	68,4	429,1	633,0	81,9	551,1	647,2	109,9	537,3
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	12,2	18,0	-5,8	15,9	20,6	-4,7	25,9	27,1	-1,2
Υπηρεσίες δημοσίου π.δ.κ.α.	110,1	27,2	82,9	127,5	25,6	101,9	145,9	37,0	109,0
Υπηρεσίες που δεν έχουν κατανεμηθεί	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Εισοδήματα	426,6	461,5	-34,8	618,6	603,4	15,1	930,5	847,4	8,1
Εισοδήματα από εργασία	11,2	65,4	-54,2	11,6	64,4	-52,8	12,8	70,9	-5,2
Εισοδήματα από επενδύσεις	415,5	396,0	19,4	607,0	539,1	67,9	917,7	776,5	14,2
Εισοδήματα από άμεσες επενδύσεις	63,6	99,4	-35,8	128,0	193,3	-65,3	196,6	315,3	-11,7
Εισοδήματα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου	74,9	97,5	-22,6	141,3	124,1	17,1	224,5	183,1	4,4
Εισοδήματα από λοιπές επενδύσεις	277,0	199,1	77,9	337,7	221,6	116,1	496,6	278,1	21,6
Τρέχουσες μεταβιβάσεις	**220,5**	**177,9**	**42,6**	**304,8**	**219,8**	**85,0**	**273,6**	**232,4**	**41,1**
Γενική κυβέρνηση	86,2	76,1	10,2	112,2	78,2	34,0	77,8	61,8	16,0
Λοιποί τομείς	134,3	101,9	32,5	192,6	141,6	51,0	195,7	170,6	25,1
Κίνηση καφαλαίων και χρηματοοικονομικές συναλλαγές			**-46,5**			**13,4**			**-29,2**
Κίνηση Κεφαλαίων	**42,1**	**15,4**	**26,7**	**30,3**	**22,8**	**7,5**	**17,9**	**24,9**	**-7,0**
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			**-73,1**			**5,9**			**-22,2**
Άμεσες επενδύσεις			81,1			-24,1			202,0
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			-99,5			-285,7			-240,3
Μη κατοίκων στην Κύπρο			180,6			261,6			442,3
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			480,9			-384,0			-801,3
Απαιτήσεις			-526,1			-1.444,5			-1.035,0
Υποχρεώσεις			1.007,0			1.060,5			233,7
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			-8,1			6,7			0,4
Λοιπές επενδύσεις			-529,7			598,5			367,6
Απαιτήσεις			-1.933,9			-2.104,6			-5.212,9
Υποχρεώσεις			1.404,2			2.703,1			5.580,5
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			-97,3			-191,2			209,1
Καθαρά λάθη και παραλείψεις			**3,3**			**-68,5**			**109,7**

Πηγή: ΚΤΚ

Εμπορικό ισοζύγιο

Τα στοιχεία του εμπορικού ισοζυγίου, όπως δημοσιεύονται από τη ΣΥΚ, είναι διαθέσιμα μέχρι και τους δέκα πρώτους μήνες του 2007. Με βάση αυτά τα στοιχεία, οι συνολικές εισαγωγές (c.i.f), οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο εισαγωγές που προορίζονται για εγχώρια κατανάλωση όσο και εισαγωγές που προορίζονται για επανεξαγωγές, παρουσίασαν σε ονομαστικούς όρους αύξηση της τάξης του 13,1% τους πρώτους δέκα μήνες του 2006, έναντι αύξησης 12,7% που καταγράφηκε την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Παρά τη μείωση των εισαγωγών που προορίζονται για επανεξαγωγή, οι συνολικές εισαγωγές αυξήθηκαν σημαντικά λόγω της μεγάλης αύξησης των εισαγωγών για εγχώρια κατανάλωση, που τροφοδοτήθηκε από την εν γένει υψηλή εγχώρια ζήτηση, συμπεριλαμβανομένης της αξιοσημείωτης αύξησης των εισαγωγών αυτοκινήτων μετά τη μείωση των συντελεστών φόρου κατανάλωσης το Νοέμβριο του 2006.

Οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση κατέγραψαν το πρώτο δεκάμηνο του έτους αύξηση της τάξης του 16,5%, σε σχέση με 9,1% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου, που αντικατοπτρίζει εν γένει την έντονη δραστηριότητα, ιδιαίτερα στο λιανικό εμπόριο. Σημαντική αύξηση παρατηρήθηκε στις εισαγωγές μεταφορικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών της τάξης του 58,2%, σε σύγκριση με αύξηση 12,4% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου, λόγω της μείωσης των συντελεστών φόρου κατανάλωσης που προαναφέρθηκαν. Επίσης, καταγράφηκε αύξηση στις εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών και πρώτων υλών της τάξης του 19%, σε σύγκριση με αύξηση 12,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Οι εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 7,3%, σε σύγκριση με αύξηση 16,3% που καταγράφηκε την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Οριακή αύξηση παρατηρήθηκε στις εισαγωγές πετρελαιοειδών της τάξης του 0,5%, σε σύγκριση με μεγάλη αύξηση την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου, λόγω της σχετικά χαμηλής τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές το πρώτο οκτάμηνο του έτους. Όπως προαναφέρθηκε, όμως, η δραματική αύξηση των τιμών των πετρελαιοειδών ειδικά κατά το τελευταίο δίμηνο επιδείνωσε την κατάσταση για ολόκληρο το 2007 σημαντικά.

Οι συνολικές εξαγωγές, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο εγχώριες εξαγωγές όσο και επανεξαγωγές, παρουσίασαν οριακή μείωση της τάξης του 0,2% τους πρώτους δέκα μήνες του 2007, σε σύγκριση με μείωση 6,2% που καταγράφηκε την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Η εξέλιξη οφείλεται στη σημαντική μείωση στις επανεξαγωγές αγαθών κατά 12,6% τους πρώτους δέκα μήνες του 2007. Παράλληλα, οι εγχώριες εξαγωγές σημείωσαν αύξηση 19,1% τους πρώτους δέκα μήνες του 2007, σε σύγκριση με αύξηση 10,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Κυριότεροι λόγοι της επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης αποτέλεσαν οι αυξημένες εξαγωγές των ακατέργαστων γεωργικών προϊόντων, ιδιαίτερα πατατών, και των βιομηχανικών προϊόντων, κυρίως, φαρμακευτικών προϊόντων.

Υπηρεσίες, εισοδήματα και τρέχουσες μεταβιβάσεις

Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών, εισοδημάτων και τρεχουσών μεταβιβάσεων έφθασε τα £1.866,7 εκατ. σε σχέση με £1.779,1 εκατ., το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2006. Η βελτίωση οφείλεται στην ανάκαμψη της πορείας ορισμένων κατηγοριών στο λογαριασμό των υπηρεσιών και στο πλεόνασμα στο λογαριασμό εισοδημάτων. Πιο συγκεκριμένα, οι κυριότερες αυξήσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.05 **Εισαγωγές (cif) κατά οικονομικό προορισμό** **£ εκατ.**

	2005 Ιαν.-Οκτ.	2006 Ιαν.-Οκτ.	2007 Ιαν.-Οκτ.	% μεταβολή 2006/2005 Ιαν.-Οκτ.	% μεταβολή 2007/2006 Ιαν.-Οκτ.
Καταναλωτικά αγαθά	**784,2**	**829,0**	**882,5**	**5,7**	**6,5**
Άμεσης κατανάλωσης	405,7	462,2	525,5		
Μέσης διάρκειας	153,9	166,3	190,6		
Διάρκειας	224,7	200,5	166,4		
Ενδιάμεσα αγαθά - πρώτες ύλες	**652,9**	**734,1**	**875,9**	**12,4**	**19,3**
Γεωργία	34,7	39,9	45,8		
Κατασκευές και μεταλλεία	149,8	173,3	216,6		
Μεταποίηση	368,5	403,7	487,8		
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	19,1	25,4	32,8		
Άλλοι τομείς της οικονομίας	80,8	91,8	93,0		
Κεφαλαιουχικά αγαθά	**212,8**	**243,3**	**265,9**	**14,4**	**9,3**
Γεωργία	7,7	11,0	11,5		
Κατασκευές και μεταλλεία	22,1	26,4	32,4		
Μεταποίηση	49,4	56,7	54,9		
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	40,0	34,2	41,0		
Άλλοι τομείς της οικονομίας	93,5	115,0	126,1		
Μεταφορικός εξοπλισμός και Ανταλλακτικά	**314,7**	**335,3**	**503,5**	**6,6**	**50,2**
Από τα οποία:					
Αυτοκίνητα	241,2	246,6	399,2		
Ανταλλακτικά	55,6	60,4	79,2		
Αεροσκάφη και ανταλλακτικά	0,1	0,9	0,1		
Καύσιμα και λιπαντικά	382,2	504,4	504,1	31,9	-0,1
Μη ταξινομηθέντα	**38,7**	**41,7**	**8,4**	**7,6**	**-79,9**
Συνολικές εισαγωγές	**2.385,5**	**2.687,8**	**3.040,4**	**12,7**	**13,1**

Πηγή: ΣΥΚ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.06 **Εξαγωγές (fob) κατά οικονομική προέλευση** **£ εκατ.**

	2005 Ιαν.-Οκτ.	2006 Ιαν.-Οκτ.	2007 Ιαν.-Οκτ.	% μεταβολή 2006/2005 Ιαν.-Οκτ.	% μεταβολή 2007/2006 Ιαν.-Οκτ.
Γεωργικά προϊόντα (ακατέργαστα)	**36,1**	**46,2**	**63,5**	**28,1**	**37,5**
Από τα οποία:					
Πατάτες	9,8	19,3	30,7		
Άλλα λαχανικά, φρέσκα,	4,8	5,0	4,3		
κατεψυγμένα ή ξηρά					
Εσπεριδοειδή	16,7	16,1	14,3		
Ορυκτά και σχετικά βιομηχανικά προϊόντα	**5,2**	**8,1**	**15,1**	**55,5**	**86,4**
Βιομηχανικά προϊόντα	**37,0**	**30,2**	**34,7**	**-18,4**	**14,8**
γεωργικής προέλευσης					
Από τα οποία:					
Χαλλούμι	13,1	14,5	15,9		
Διατηρημένα φρούτα	0,5	0,3	0,3		
Χυμοί φρούτων και					
λαχανικών	4,0	4,8	6,1		
Μπίρα	0,8	1,0	1,0		
Κρασιά	4,7	1,9	2,4		
Βιομηχανικά προϊόντα μεταποιητικής προέλευσης	**111,5**	**125,8**	**137,3**	**12,8**	**9,2**
Από τα οποία:					
Τσιγάρα	7,7	3,0	3,7		
Τσιμέντο	4,1	4,7	1,1		
Φαρμακευτικά προϊόντα	41,4	43,0	49,4		
Προϊόντα από χαρτί	3,7	5,1	3,4		
Είδη ένδυσης	4,1	3,6	3,4		
Είδη υπόδησης	0,5	0,6	0,3		
Έπιπλα	4,1	3,0	2,7		
Μη ταξινομηθέντα	**0,2**	**0,1**	**0,1**		
Εγχώριες εξαγωγές	**190,0**	**210,3**	**250,7**	**10,7**	**19,2**
Επανεξαγωγές	290,0	219,5	200,6	-24,3	-8,6
Προμήθειες για πλοία και αεροπλάνα	93,3	107,6	85,1	15,3	-20,9
Συνολικές εξαγωγές	**573,3**	**537,4**	**536,4**	**-6,2**	**-0,2**

Πηγή: ΣΥΚ

στις καθαρές εισπράξεις παρατηρήθηκαν στους τομείς των «Μεταφορών», «Κυβερνητικών Υπηρεσιών», «Επικοινωνιών» και κυρίως στον τομέα των «Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών».

Σε ότι αφορά την πιο σημαντική πηγή εσόδων, εκείνη των ταξιδιωτικών υπηρεσιών, για την οποία υπάρχουν στοιχεία για ολόκληρο το έτος, καταγράφηκε αύξηση της τάξης του 5,9% το 2007, σε σύγκριση με αύξηση 2,2% το 2006. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι διεξάγεται από τη ΣΥΚ συμπληρωματική έρευνα σε ό,τι αφορά τους τουρίστες που διαμένουν σε ιδιόκτητες κατοικίες στην Κύπρο, η οποία δείχνει δαπάνες ύψους £60 εκατ. για το 2007.

Ο λογαριασμός εισοδημάτων τους πρώτους εννέα μήνες του 2007 παρουσίασε πλεόνασμα ύψους £83,1 εκατ. σε σχέση με έλλειμμα £15,1 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Η πορεία αυτή οφείλεται, κυρίως, στην αύξηση εισοδημάτων από λοιπές επενδύσεις. Ο λογαριασμός τρεχουσών μεταβιβάσεων κατέγραψε πλεόνασμα της τάξης των £41,1 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2007 σε σχέση με πλεόνασμα της τάξης των £85 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2006.

Χρηματοδότηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών

Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών παρουσίασε έλλειμμα ύψους £22,2 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, σε σύγκριση με πλεόνασμα ύψους £5,9 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Πιο συγκεκριμένα, στις άμεσες επενδύσεις σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους £202 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, σε αντίθεση με καθαρή εκροή ύψους £24,1 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Σε σχέση με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου καταγράφηκε εκροή £801 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, σε σύγκριση με εκροή £384 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2006. Στην κατηγορία των «λοιπών επενδύσεων» σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους £367,6 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, σε σύγκριση με καθαρή εισροή ύψους £598,5 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2006. Ο λογαριασμός κεφαλαίου παρουσίασε έλλειμμα £7,1 εκατ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2007, σε σχέση με πλεόνασμα £7,5 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2006.

Διεθνή αποθέματα

Τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα έφτασαν στο £2.589,2 εκατ. στο τέλος του 2007, έναντι £2.610 εκατ. στο τέλος του 2006. Ο δείκτης κάλυψης των συνολικών εισαγωγών αγαθών από τα επίσημα αποθεματικά ήταν 8,5 μήνες το 2007 έναντι 9,8 μηνών το 2006.

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Κατά το έτος 2007, τον τελευταίο χρόνο ζωής του κυπριακού νομίσματος, η κυπριακή λίρα παρουσίασε μικρή αποδυνάμωση έναντι του ευρώ, φτάνοντας τα 1,7093 ευρώ το Δεκέμβριο 2007 σε σύγκριση με 1,7298 ευρώ το Δεκέμβριο του 2006. Η κυπριακή λίρα συναλασσόταν από τις 6 Δεκεμβρίου 2007 στα €1,7086 ανά λίρα, ή 0,585274 λίρες ανά ευρώ, ισοτιμία με την οποία το κυπριακό νόμισμα εισήλθε στη ζώνη του ευρώ την 1 Ιανουαρίου 2008, αλλά και με την οποία το Μάϊο του 2005 εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ (ΜΣΙ ΙΙ). Τόσον κατά το 2006 όσον και το 2007, οι διακυμάνσεις του κυπριακού νομίσματος έναντι του ευρώ περιορίστηκαν, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, μέσα στο στενό περιθώριο διακύμανσης ±2,25%. Μάλιστα, από την ένταξη στο ΜΣΙ ΙΙ μέχρι και τις 5 Δεκεμβρίου 2007 το κυπριακό νόμισμα διαπραγματευόταν ενισχυμένο έναντι του ευρώ, στο άνω

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.06 **Συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ έναντι της κυπριακής λίρας**

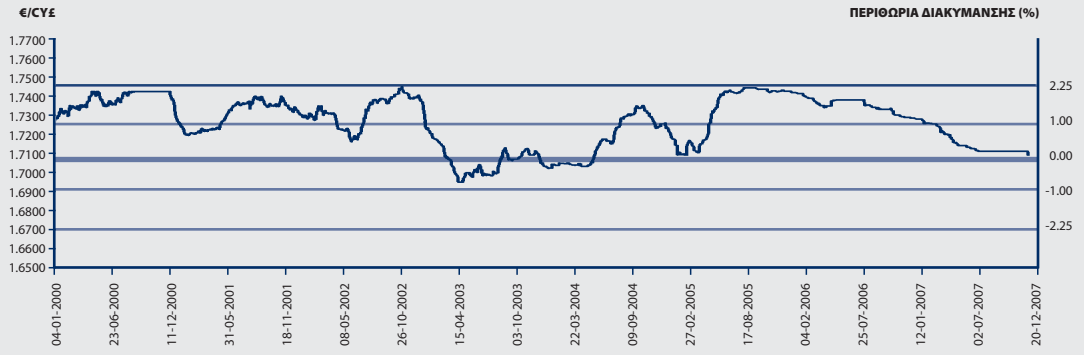

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα επίσημα περιθώρια διακύμανσης της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ και καθορισμένα στο ±15%

Πηγή: ΚΤΚ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.07 **Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία της κυπριακής λίρας (στάθμιση ΔΝΤ) (Έτος βάσης 2000=100)**

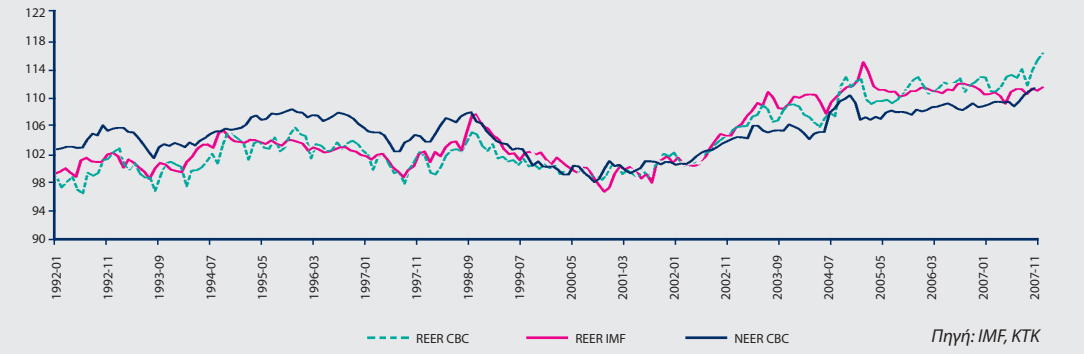

Πηγή: IMF, ΚΤΚ

διάζωμα του περιθωρίου διακύμανσης.

Με βάση τα πιο πάνω και αντικατοπτρίζοντας τις διακυμάνσεις των διεθνών νομισμάτων έναντι του ευρώ, η κυπριακή λίρα κατέγραψε κατά το 2007 ενδυνάμωση έναντι των τριών κύριων νομισμάτων, του δολαρίου ΗΠΑ, της Αγγλικής λίρας και του Ιαπωνικού γεν. Συγκεκριμένα, έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, έφθασε τα 2,49 δολάρια ανά κυπριακή λίρα το Δεκέμβριο 2007 σε σύγκριση με 2,29 δολάρια ανά κυπριακή λίρα την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Η κυπριακή λίρα ενδυναμώθηκε έναντι της Αγγλικής λίρας, φθάνοντας στις 1,23 Αγγλικές λίρες ανά κυπριακή λίρα το Δεκέμβριο 2007 σε σύγκριση με 1,16 την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Τέλος, έναντι του Ιαπωνικού γεν, η κυπριακή λίρα έκλεισε στα 278,19 γεν ανά κυπριακή λίρα το Δεκέμβριο του 2007 έναντι 267,79 γεν ανά λίρα την αντίστοιχη περίοδο του 2006.

Δημόσια οικονομικά

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία των οικονομικών λογαριασμών του Ευρύτερου Δημόσιου

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.07 **Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα** **£ εκατ.**

	Ιαν.-Δεκ. 2006	Ιαν.-Δεκ. 2007
Δαπάνες		
Ενδιάμεση ανάλωση	471,0	461,5
Κεφαλαιουχικά αγαθά	252,3	278,9
Απολαβές προσωπικού	1.245,8	1.320,5
Άλλοι φόροι επι της παραγωγής	0,3	0,2
Επιδοτήσεις	44,9	38,3
Τόκοι πληρωθέντες	275,3	294,3
Κοινωνικές παροχές	1.040,4	1.108,7
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	276,2	408,3
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	64,0	68,1
Σύνολο Δαπανών	**3.670,3**	**3.978,8**
ΕΣΟΔΑ		
Παροχή αγαθών και υπηρεσιών	234,7	277,0
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	1.490,0	1.822,5
Εκ των οποίων ΦΠΑ	858,0	1.001,2
Εισόδημα περιουσίας	97,0	66,1
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	910,2	1.273,6
Κοινωνικές εισφορές	660,4	730,3
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	170,5	98,5
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	6,6	6,7
Σύνολο Εσόδων	**3.569,4**	**4.274,7**
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	**-101,0**	**295,9**
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως ποσοστό του ΑΕΠ	**-1,2**	**3,3**

Πηγή: ΣΥΚ (τα στοιχεία του 2007 είναι προκαταρκτικά)

Τομέα που καλύπτουν τη γενική κυβέρνηση και τους ημικρατικούς οργανισμούς και που καταρτίζονται σε τριμηνιαία βάση από τη Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου, το έτος 2007 σηματοδότησε την πρώτη μετά από πολλά χρόνια καταγραφή δημοσιονομικού πλεονάσματος ύψους 3,3% του ΑΕΠ σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους 1,2% του ΑΕΠ το έτος 2006. Η σημαντική αυτή βελτίωση καταγράφει επίσης θετική απόκλιση από τις αρχικές προβλέψεις μέσα στα πλαίσια του αναθεωρημένου Προγράμματος Σύγκλισης 2006 – 2010, που είχε υποβληθεί το Δεκέμβριο του 2006 όπου το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2007 προβλεπόταν γύρω στο 1,6% του ΑΕΠ. Το πλεονασματικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα, αποκλίνει επίσης θετικά και από την αναθεωρημένη πρόβλεψη για έλλειμμα ύψους 1% του ΑΕΠ, σύμφωνα με την υποβολή των δημοσιονομικών στοιχείων την 1η Οκτωβρίου 2007 μέσα στα πλαίσια της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP Notification Procedure).

Η πέραν της αναμενόμενης βελτίωση των δημοσιονομικών στοιχείων κατά το 2007 οφείλεται κυρίως στην αυξημένη οικονομική δραστηριότητα για το έτος αλλά και σε παράγοντες που θεωρούνται προσωρινού και μη επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα οι οποίοι συνέβαλαν στη σημαντική και πέραν της προβλεπόμενης αύξησης των δημοσίων εσόδων. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, τα δημό-

σια έσοδα το 2007 αυξήθηκαν σημαντικά και έφτασαν ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα 47,2% σε σχέση με 42,4% το 2006. Από πλευράς της άμεσης φορολογίας, οι εισπράξεις εκτοξεύθηκαν, αντανακλώντας την έντονη δραστηριότητα στους τομείς των κατασκευών και ακινήτων, καθώς και την αυξημένη επικερδότητα του επιχειρηματικού τομέα. Από πλευράς της έμμεσης φορολογίας, το 2007 χαρακτηρίστηκε επίσης από σημαντικές αυξήσεις, ιδιαίτερα στις εισπράξεις από το ΦΠΑ. Σημειώνεται ότι, οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν επίσης πέραν του αναμενομένου, μέσω συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αλλά όχι στο βαθμό που να ανατρέψουν την εντυπωσιακή πορεία των εσόδων. Πιο κάτω παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι εξελίξεις στα έσοδα και τις δαπάνες του δημοσίου κατά το 2007.

Από πλευράς συνολικών δημόσιων εσόδων, οι τρέχοντες φόροι στην κατηγορία εισόδημα, πλούτο, κλπ, που συμπεριλαμβάνει τους φόρους στο κεφάλαιο και τους φόρους εισοδήματος, αυξήθηκαν κατά 39,9%. Η συνέχιση της ραγδαίας ανάπτυξης στους τομείς των κατασκευών και ακινήτων ώθησε δραστικά την αύξηση των εισπράξεων από το φόρο κεφαλαιουχικών κερδών και των εισπράξεων από τα τέλη του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Θα πρέπει επιπρόσθετα να ληφθεί υπόψη ότι και κατά το 2006 οι εισπράξεις αυτές ήταν ήδη διογκωμένες σε σύγκριση με τα αμέσως προηγούμενα χρόνια για τον ίδιο λόγο. Ταυτόχρονα, συνεχίσθηκε και η ανοδική πορεία των εισπράξεων από τον εταιρικό φόρο, η οποία αντανακλά τη βελτιωμένη επικερδότητα του επιχειρηματικού τομέα, σε συνδυασμό με την επίσης αυξητική ροή εγγραφής και λειτουργίας στην Κύπρο εταιρειών διεθνών δραστηριοτήτων, οι οποίες επωφελούνται του υφιστάμενου ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος, καθώς και των ισχυουσών συμβάσεων για αποφυγή επιβολής διπλής φορολογίας. Ιδιαίτερα αυξημένα κέρδη πραγματοποιήθηκαν και από τις εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η κατηγορία των φόρων επί της παραγωγής και εισαγωγών κατέγραψε επίσης μεγάλη ποσοστιαία αύξηση η οποία έφθασε στο 22,3%. Από αυτούς ξεχωρίζουν οι αυξήσεις στις εισπράξεις από το Φ.Π.Α. κατά 16,7% και που προήλθαν κυρίως, από την επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ, ιδιαίτερα της ιδιωτικής κατανάλωσης, και των επενδύσεων σε κατασκευαστικά έργα.

Από πλευράς συνολικών δημόσιων δαπανών, οι ποσοστιαίες αλλαγές παρουσιάζουν μικρότερες αυξήσεις σε σχέση με τα έσοδα, αλλά μεγαλύτερες σε σχέση με τα αρχικά προβλεπόμενα επίπεδα. Πιο αναλυτικά, οι απολαβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των βασικών μισθών, τιμαριθμικού επιδόματος, συνεισφορών εργοδότη κλπ. αυξήθηκαν κατά 6%. Οι άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των μεταβιβάσεων σε οργανισμούς, άτομα και συνεισφορές σε διεθνείς οργανισμούς, αυξήθηκαν κατά 47,8%, ενώ οι κοινωνικές παροχές συμπεριλαμβανομένων των μεταβιβάσεων σε νοικοκυριά, συντάξεις γήρατος, βοηθημάτων κλπ. αυξήθηκαν κατά 6,6%. Μέρος των αυξήσεων των άλλων τρεχουσών μεταβιβάσεων και των κοινωνικών παροχών δόθηκαν με βάση συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς μέσα στο 2007.

΄Οσον αφορά το δημόσιο χρέος, κατά το 2007 μειώθηκε στο 59,8% του ΑΕΠ σε σύγκριση με 64,8% του ΑΕΠ το 2006, καταγράφοντας μείωση σχεδόν 5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ. Η μείωση οφείλεται στη σταδιακή συρρίκνωση των χρεολυτικών ταμείων, που σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωστάτ, περιλαμβάνονται στο δημόσιο χρέος, αλλά και στη συνεχιζόμενη καταγραφή πρωτογενούς δημοσιονομικού πλεονάσματος. Το εξωτερικό χρέος ως ποσοστό επί του καθαρού συνολικού δημόσιου χρέους έφθασε το 2007 γύρω στο 23% σε σχέση με 22% το 2006. Το μακροπρόθεσμο χρέος ως ποσο-

στό επί του καθαρού συνολικού δημόσιου χρέους έφθασε στο 98,1% το 2007 σε σχέση με 93,4% το 2006. Το βραχυπρόθεσμο χρέος ως ποσοστό επί του καθαρού συνολικού δημόσιου χρέους ήταν 1,9% και 6,6% για το 2007 και 2006, αντίστοιχα.

Από την πιο πάνω ανάλυση σημειώνεται και τονίζεται ότι, η υπέρμετρη αύξηση των δημόσιων εσόδων οφείλεται, εν μέρει, σε παράγοντες προσωρινού χαρακτήρα, αφού πηγάζουν κυρίως από τις αυξημένες φορολογικές εισπράξεις λόγω της συνεχιζόμενης έξαρσης στους τομείς των κατασκευών και ακινήτων. Τονίζεται πως τα εν λόγω απρόσμενα έσοδα προσωρινού χαρακτήρα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς αύξησης ή ενίσχυσης των δημόσιων δαπανών, πέραν των αρχικά προβλεπομένων. Σε καμιά περίπτωση η απρόβλεπτα πλεονασματική δημοσιονομική διαφοροποίηση δεν θα πρέπει να δημιουργήσει αίσθημα βραχυπρόθεσμης ή/και μεσοπρόθεσμης οικονομικής ευφορίας.

Πρέπει επίσης, να τονιστεί ότι παρά τη θετική δημοσιονομική εικόνα του 2007 εξακολουθούν να υφίστανται στην Κύπρο σοβαροί δημοσιονομικοί κίνδυνοι μακροπρόθεσμου χαρακτήρα που χρήζουν άμεσου και ουσιαστικού χειρισμού. Ιδιαίτερο προβληματισμό θα πρέπει να προκαλεί η βιωσιμότητα των Ταμείων Κοινωνικών Ασφαλίσεων λόγω των πολύ υψηλών ρυθμών γήρανσης του πληθυσμού στην Κύπρο. Τα αποτελέσματα έγκυρων ανεξάρτητων μελετών επιβεβαιώνουν το μέγεθος της μακροπρόθεσμης πρόκλησης. Είναι απαραίτητο, ως εκ τούτου, να υιοθετηθούν έγκαιρα οι δομικές μεταρρυθμίσεις που επιβάλλονται έτσι ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3.2 Νομισματική πολιτική και νομισματικές εξελίξεις

Νομισματική πολιτική και επιτόκια

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας, που τροφοδοτήθηκε, εν μέρει, από την προοπτική ένταξης της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ οδήγησε, μεταξύ άλλων, και σε αύξηση του δανεισμού. Ο ρυθμός μεγέθυνσης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκε

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.08 **Επιλεγμένα επιτόκια**

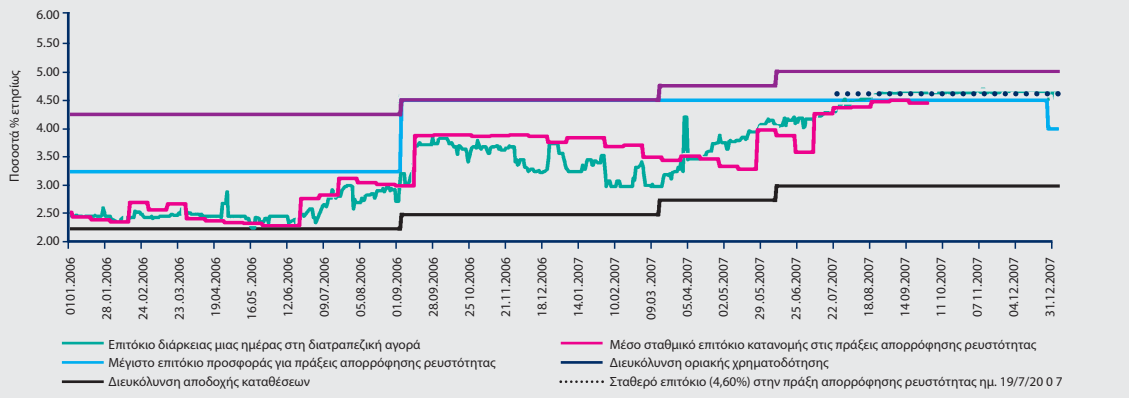

σημαντικά και αποτέλεσε το βασικότερο παράγοντα που επηρέασε το ρυθμό μεγέθυνσης της προσφοράς χρήματος Μ2.

Αναφορικά με τα βασικά επιτόκια της ΚΤΚ, στις 12 Μαρτίου 2007, η ΕΝΠ αποφάσισε να αναπροσαρμόσει το επιτόκιο οριακής διευκόλυνσης (Lombard) και το επιτόκιο καταθέσεων μιας νύκτας (Overnight Deposit Facility) ώστε αυτά να παραμείνουν ευθυγραμμισμένα με τα αντίστοιχα επιτόκια της ΕΚΤ, τα οποία είχαν αυξηθεί κατά 25 μονάδες βάσης λίγες ημέρες προηγουμένως. Ειδικότερα, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης, καθώς και το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων αυξήθηκαν κατά 25 μονάδες βάσης, φθάνοντας στο 4,75% και 2,75%, αντίστοιχα. Το επιτόκιο προσφοράς για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (main refinancing operations – repo rate), με βάση το οποίο τιμολογούνται τα δάνεια και οι καταθέσεις, παρέμεινε αμετάβλητο στο 4,5%. Η συγκεκριμένη απόφαση υπαγορεύθηκε από καθαρά τεχνικούς λόγους, με στόχο τη σταδιακή αποκατάσταση του περιθωρίου της μίας εκατοστιαίας μονάδας που, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη ζώνη του ευρώ, πρέπει να υφίσταται μεταξύ του επιτοκίου πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και των δύο άλλων βασικών επιτοκίων.

Ακολούθως, στις 6 Ιουνίου 2007, η ΕΝΠ, ακολουθώντας και πάλι τις αυξήσεις που σημειώθηκαν στα επιτόκια του ευρώ κατά τον ίδιο μήνα, προέβη σε περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης και της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων κατά 25 μονάδες βάσης, τα οποία έφθασαν στο 5% και 3% αντίστοιχα. Το επιτόκιο προσφοράς για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης παρέμεινε για ακόμη μια φορά αμετάβλητο στο 4,5%.

Λίγες μέρες πριν την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο, η ΕΝΠ σε έκτακτη συνεδρία της στις 21 Δεκεμβρίου 2007, αποφάσισε τη μείωση του ελάχιστου επιτοκίου προσφοράς για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης κατά 0,5 της εκατοστιαίας μονάδας στο 4%. Τα επιτόκια της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης και της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων παρέμειναν αμετάβλητα στο 5% και 3%, αντίστοιχα. Η απόφαση αυτή επιτύγχανε την πλήρη εναρμόνιση των βασικών επιτοκίων της ΚΤΚ με τα ισχύοντα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ. Παράλληλα, στην πιο πάνω συνάντηση η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη ερωτήματα και προβληματισμούς που είχαν δει το φως της δημοσιότητας σχετικά με το βασικό επιτόκιο των τραπεζών για υφιστάμενα δάνεια σε λίρες Κύπρου που έφεραν κυμαινόμενο επιτόκιο, καθόρισε ότι το βασικό επιτόκιο των τραπεζών για τα εν λόγω δάνεια είναι το εκάστοτε ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (repo) της ΚΤΚ. Ο καθορισμός έγινε με βάση το άρθρο 40(1)(γ) του περί της ΚΤΚ Νόμου, με ισχύ από τις 21 Δεκεμβρίου 2007. Η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης ότι με τη μετατροπή των δανείων αυτών σε ευρώ, σύμφωνα με τους περί Υιοθέτησης του Ευρώ Νόμους του 2007, θα εφαρμόζεται ως βασικό επιτόκιο το αντίστοιχο επιτόκιο της ΕΚΤ.

Σε σχέση με την εγχώρια διατραπεζική αγορά, το μέσο επιτόκιο καταθέσεων μιας νύχτας αυξήθηκε στο 4,01% κατά το 2007, παρουσιάζοντας σημαντικές αυξήσεις καθόλη τη διάρκεια του υπό ανασκόπηση έτους, λόγω κυρίως της μείωσης της πλεονάζουσας τραπεζικής ρευστότητας, αλλά και της αύξησης στα επίσημα επιτόκια. Επιπλέον, τα καταθετικά και δανειστικά επιτόκια των εγχώριων τραπεζών παρουσίασαν κατά μέσο όρο αύξηση το 2007.

Ο μέσος όρος των αποδόσεων στους τίτλους του δημοσίου αυξήθηκε κατά το 2007 σε σύγκριση με

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.08 **Τραπεζικά επιτόκια** [1] **(Ποσοστά % Ετησίως)**

	Δανειστικά επιτόκια					Επιτόκια καταθέσεων		
	Επιχειρήσεις: παρατράβηγμα εντός ορίων	Επιχειρήσεις: δάνεια με εξασφάλιση	Προσωπικά δάνεια με εξασφάλιση	Στεγαστικά: με ασφάλεια ζωής	Πιστωτικές κάρτες	Τρεχούμενοι λογαριασμοί	Καταθέσεις με προειδοποίηση 3 μηνών -πάνω από ΛΚ5.000	Καταθέσεις προθεσμίας ενός χρόνου - πάνω από ΛΚ5.000
2006								
Ιαν.	6,67	6,67	7,28	5,71	12,00	0,46	3,48	3,63
Φεβρ.	6,65	6,65	7,27	5,71	12,00	0,45	3,48	3,59
Μάρτ.	6,64	6,65	7,27	5,69	12,00	0,47	3,48	3,57
Απρ.	6,64	6,64	7,28	5,69	12,00	0,48	3,48	3,55
Μάιος	6,64	6,63	7,28	5,68	12,00	0,47	3,48	3,52
Ιούν.	6,65	6,62	7,28	5,68	12,00	0,43	3,48	3,43
Ιούλ.	6,65	6,62	7,28	5,68	12,00	0,46	3,47	3,42
Αύγ.	6,64	6,62	7,29	5,68	12,00	0,46	3,47	3,42
Σεπτ.	6,88	6,81	7,51	5,84	12,17	0,55	3,64	3,58
Οκτ.	6,89	6,81	7,50	5,84	12,17	0,51	3,65	3,58
Νοέμ.	6,88	6,81	7,48	5,84	12,17	0,50	3,65	3,58
Δεκ.	6,88	6,80	7,48	5,84	12,17	0,51	3,65	3,58
2007								
Ιαν.	6,90	6,81	7,63	5,92	12,17	0,54	3,65	3,58
Φεβρ.	6,91	6,81	7,66	5,92	12,17	0,53	3,65	3,57
Μάρτ.	6,89	6,80	7,67	5,92	12,17	0,53	3,65	3,57
Απρ.	6,89	6,79	7,67	5,92	12,17	0,48	3,66	3,57
Μάιος	6,87	6,78	7,67	5,93	12,17	0,47	3,66	3,58
Ιούν.	6,86	6,78	7,65	5,93	12,17	0,47	3,66	3,6
Ιούλ.	6,86	6,78	7,65	5,94	12,17	0,44	3,66	3,61
Αύγ.	6,86	6,77	7,65	5,95	12,17	0,45	3,66	3,63
Σεπτ.	6,85	6,77	7,65	5,95	12,17	0,44	3,66	3,64
Οκτ.	6,84	6,77	7,63	5,97	12,08	0,51	3,66	3,67
Νοέμ.	6,84	6,77	7,63	5,98	12,08	0,51	3,65	3,69
Δεκ.	6,34	6,26	7,26	5,65	12,00	0,32	3,24	3,55

(1) Τα επιτόκια αναφέρονται στα ισχύοντα τέλος του μήνα και αντιπροσωπεύουν το μέσο όρο των αντίστοιχων επιτοκίων για κάθε κατηγορία όπως έχει υποδειχθεί από τις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.

το 2006. Συγκεκριμένα, στα δεκαετή χρεόγραφα η μέση απόδοση τον Ιανουάριο του 2007 βρισκόταν στο 4,37% και κατέληξε στο 4,6% το Σεπτέμβριο του ιδίου χρόνου, μήνα κατά τον οποίο διεξήχθη η τελευταία δημοπρασία στους συγκεκριμένους τίτλους. Τον Οκτώβριο του 2006 η μέση απόδοσή τους ήταν 4,26%. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρήθηκε και στα πενταετή χρεόγραφα, όπου τον Ιανουάριο 2007 η μέση απόδοση έφτανε το 4,22%, ενώ αυξήθηκε στο 4,24% τον Απρίλιο, μήνα κατά τον οποίο διεξήχθη η τελευταία αντίστοιχη δημοπρασία για το 2007. Τον Οκτώβριο του 2006, μήνα κατά τον οποίο διεξήχθηκε η τελευταία δημοπρασία στους εν λόγω τίτλους για το 2006, η μέση από-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.09 **Αποδόσεις Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ) 2006-2007**

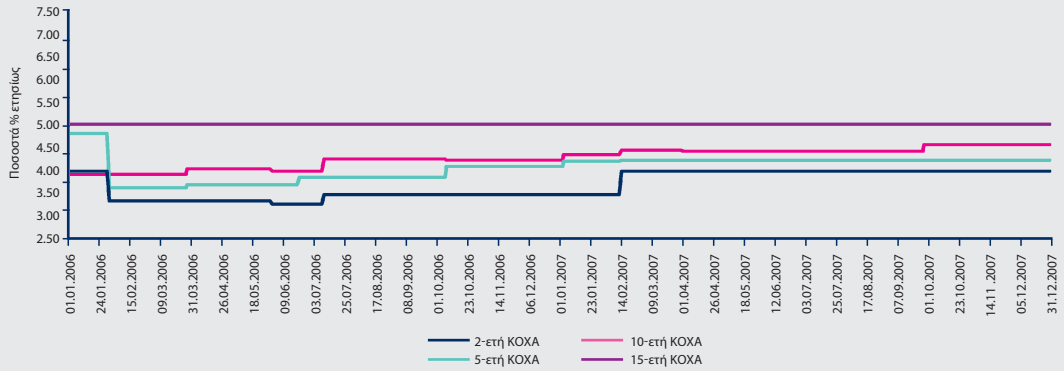

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.10 **Αποδόσεις Γραμματίων Δημοσίου (ΓΔ) 2006-2007**

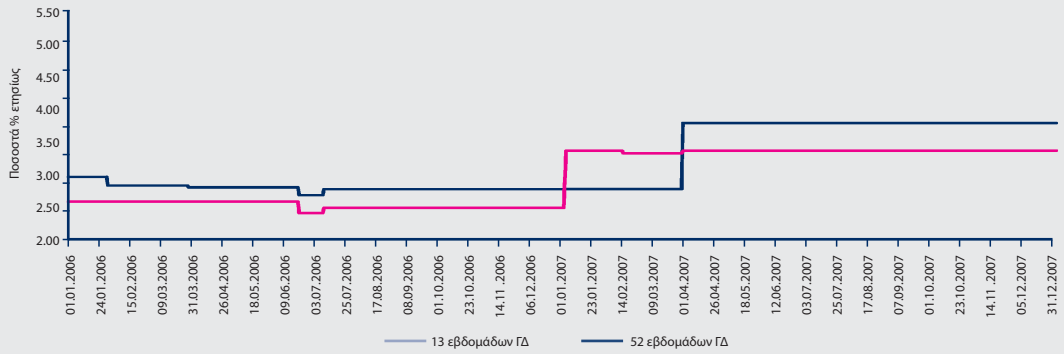

δοσή τους βρισκόταν στο 4,11%. Στους τίτλους με διετή διάρκεια, παρατηρήθηκε σημαντική άνοδος των αποδόσεων κατά τη διάρκεια του 2007 σε σύγκριση με το 2006. Συγκεκριμένα, η μέση απόδοση των εν λόγω τίτλων βρισκόταν στο 4,03% το Φεβρουάριο του 2007, μήνα που διεξήχθη η μοναδική για το έτος δημοπρασία σε διετή χρεόγραφα σε σύγκριση με 3,51% τον Ιούλιο του 2006. Τέλος, σημειώνεται ότι κατά τα τελευταία δύο χρόνια δεν διεξήχθησαν δημοπρασίες σε δεκαπενταετή κυβερνητικά χρεόγραφα.

Όσον αφορά τους κυβερνητικούς τίτλους με μικρότερη διάρκεια, οι αποδόσεις στα γραμμάτια δημοσίου διάρκειας 13 εβδομάδων κατέγραψαν επίσης σημαντική αύξηση κατά το 2007. Συγκεκριμένα, η μέση απόδοση στους εν λόγω τίτλους βρισκόταν στο 3,61% το Μάρτιο του 2007, μήνα κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκε η τελευταία δημοπρασία, σε σύγκριση με 2,56% τον Ιούλιο του 2006. Τέλος, στα γραμμάτια του δημοσίου με διάρκεια 52 εβδομάδες, η μέση απόδοση το Μάρτιο του 2007 ήταν 4,12%, ο οποίος ήταν και ο μοναδικός μήνας διεξαγωγής δη-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.11 **Ρυθμός μεγέθυνσης του M2 και M2C**

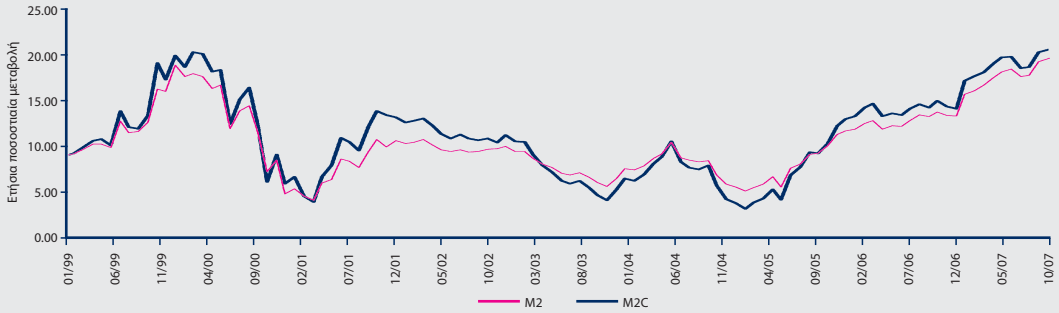

Πίνακας 3.09 **Συνιστώσες και παράγοντες της συνολικής προσφοράς χρήματος** **£ χιλιάδες**

	Υπόλοιπα τέλος περιόδου		Μεταβολή	
	2006	2007	2006	2007
Προσφορά χρήματος (M1)	**2.263.744**	**2.591.985**	**458.853**	**328.241**
Νόμισμα σε κυκλοφορία	607.806	504.003	51.900	-103.803
Καταθέσεις όψεως	1.405.969	1.637.426	266.750	231.457
Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα	249.969	450.556	140.203	200.587
Δευτερογενής ρευστότητα	**9.089.059**	**11.088.082**	**1.009.023**	**1.999.023**
Καταθέσεις ταμιευτηρίου	436.516	510.895	74.817	74.379
Καταθέσεις προθεσμίας	7.537.700	8.342.366	722.328	804.666
Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα	1.114.843	2.234.821	211.878	1.119.978
Συνολική προσφορά χρήματος (M2)	**11.352.803**	**13.680.067**	**1.467.876**	**2.327.264**
Καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα	**2.999.168**	**3.319.545**	**1.184.288**	**320.377**
Επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα (καθ.)	2.590.838	2.497.672	466.749	-93.166
Τραπεζικό σύστημα (καθ.)	399.036	815.904	723.289	416.868
Διαθέσιμα στο ΔΝΤ	9.294	5.969	-5.750	-3.325
Πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα	**10.901.204**	**14.089.013**	**1.510.379**	**3.187.809**
από τις οποίες σε ξένο νόμισμα	1.896.949	3.109.510	691.176	1.212.561
Πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα	**2.407.406**	**2.167.890**	**303.786**	**-239.516**
Χορηγήσεις και δάνεια	1.127.912	1.234.617	26.962	106.705
Αξιόγραφα	1.996.756	1.964.144	71.700	-32.612
Καταθέσεις (1)	-707.968	-1.024.902	199.374	-316.934
Διαθέσιμα στο ΔΝΤ	-9.294	-5.969	5.750	3.325
Αταξινόμητα στοιχεία	**-4.954.975**	**-5.896.381**	**-1.530.577**	**-941.406**

(1) Μεταβολές με αρνητικό πρόσημο υποδηλώνουν αύξηση. *Πηγή: ΚΤΚ.*

μοπρασίας στους εν λόγω τίτλους κατά το 2007, σε σύγκριση με 2,89% τον Ιούλιο του 2006.

Νομισματικές εξελίξεις

Το 2007, όπως και σε πολλές χώρες της ΕΕ, παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση των νομισματικών μεγεθών στην Κύπρο. Οι μειώσεις των επιτοκίων τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά την ένταξη στην ΕΕ, καθώς και το θετικό κλίμα που δημιουργήθηκε με την προδιαγραφόμενη ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ, φαίνεται ότι ενίσχυσαν τις τάσεις για αυξημένο δανεισμό και κατανάλωση. Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης προσφοράς χρήματος συμπεριλαμβανομένων των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (M2C) επιταχύνθηκε το 2007, φτάνοντας το 19,5% σε σύγκριση με 13,7% τον προηγούμενο χρόνο. Εξαιρουμένων των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ), η συνολική προσφορά χρήματος (M2) κατέγραψε αύξηση της τάξης του 20,5% το Δεκέμβριο 2007 σε σύγκριση με 14,8% το Δεκέμβριο 2006. Όπως προαναφέρθηκε, η μεγέθυνση στην προσφορά χρήματος M2 επηρεάστηκε, κυρίως, από τις πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα.

Πιο αναλυτικά, οι τραπεζικές χορηγίες στον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν κατά 29,2% ή £3.187,8 εκατ. το 2007 σε σύγκριση με 16,1% ή £1.510,4 εκατ. τον προηγούμενο χρόνο. Αντίθετα, λόγω της βελτίωσης των δημόσιων οικονομικών κατά το υπό ανασκόπηση έτος, οι τραπεζικές πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα παρουσίασαν μείωση της τάξης του 9,9% ή £239,5 εκατ. σε σύγκριση με αύξηση 14,4% ή £303,8 εκατ. το 2006. Όσον αφορά τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα, αυτά σημείωσαν αύξηση της τάξης των £320,4 εκατ. το 2007 σε σύγκριση με αύξηση £1.184,3 εκατ. το 2006.

Η πρωτογενής προσφορά χρήματος (M1), η οποία αποτελείται από το νόμισμα σε κυκλοφορία και τις καταθέσεις όψεως, αυξήθηκε κατά 14,5% ή £328,2 εκατ. το 2007, σε σύγκριση με 25,4% ή £458,9 εκατ. το 2006. Η επιβράδυνση που παρατηρήθηκε οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση που κατέγραψε το νόμισμα σε κυκλοφορία κατά το 2007. Η προαναφερθείσα εξέλιξη ήταν, εν μέρει, επακόλουθο της εκστρατείας αποθησαύρησης που διενεργήθηκε το Σεπτέμβριο από την ΚΤΚ, ενόψει της επικείμενης εισαγωγής του ευρώ στην Κύπρο και της προετοιμασίας για έγκαιρη απόσυρση της κυπριακής λίρας, ιδιαίτερα των κερμάτων που φυλάγονται αχρησιμοποίητα από το κοινό. Οι καταθέσεις όψεως των κατοίκων Κύπρου σε εγχώριο νόμισμα παρουσίασαν μεγέθυνση της τάξης του 26,1% το 2007, σε σύγκριση με 32,6% το 2006. Η επιβράδυνση στις καταθέσεις όψεως σε εγχώριο νόμισμα αντισταθμίστηκε από την αυξημένη προτίμηση των Κυπρίων για καταθέσεις προθεσμίας στα υψηλότερα επιτόκια που επικρατούσαν στην Κύπρο σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις προθεσμίας των κατοίκων Κύπρου σε εγχώριο νόμισμα αυξήθηκαν κατά 10,7% το 2007, σε σύγκριση με 10,6% το 2006. Οι καταθέσεις προθεσμίας των κατοίκων Κύπρου σε ξένο νόμισμα αυξήθηκαν δραματικά κατά 100,5% το 2007, σε σύγκριση με 23,5% το 2006. Η εξέλιξη αυτή προέκυψε, εν μέρει, από τη σμίκρυνση της επιτοκιακής ψαλίδας μεταξύ καταθέσεων σε ευρώ και σε κυπριακή λίρα, την επικείμενη υιοθέτηση του ευρώ, καθώς και από το γεγονός ότι από τις 30 Οκτωβρίου 2006, οι συναλλαγές στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου διεξάγονται σε ευρώ. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω παραγόντων, ο ρυθμός μεγέθυνσης της δευτερογενούς ρευστότητας επιταχύνθηκε κατά 22% το 2007 σε σύγκριση με 12,5% το προηγούμενο έτος.

Πίνακας 3.10 **Τραπεζικές πιστώσεις κατά κατηγορία**

	Υπόλοιπα τέλος περιόδου £' 000		Υπόλοιπα ως % του συνόλου		Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Δημόσια Ιδρύματα και Οργανισμοί [1]	342.761	533.431	2,9	3,3	8,0	55,6
Γεωργία	108.516	128.220	0,9	0,8	1,2	18,2
Μεταλλεία	28.458	31.102	0,2	0,2	-1,1	9,3
Μεταποίηση	538.764	573.064	4,6	3,6	2,7	6,4
Μεταφορές και Επικοινωνίες	117.257	211.219	1,0	1,3	18,8	80,1
Εξωτερικό και Εγχώριο Εμπόριο	1.519.247	1.652.927	13,0	10,3	-2,2	8,8
Κτήρια και Κατασκευές	2.199.786	3.098.205	18,8	19,4	25,6	40,8
Τουρισμός	909.809	1.035.410	7,8	6,5	7,1	13,8
Προσωπικά και Επαγγελματικά Δάνεια	5.914.924	8.726.062	50,6	54,6	24,8	47,5
Προεξοφλήσεις Συναλλαγματικών:						
Εσωτερικού	2.691	1.841	0,0	0,0	7,3	-31,6
Εξωτερικού	1.620	838	0,0	0,0	2,7	-48,3
Σύνολο	**11.683.833**	**15.992.319**	**100,0**	**100,0**		

1. Περιλαμβάνονται και δάνεια προς την Κεντρική Κυβέρνηση.

Πηγή: ΚΤΚ.

Η ανάλυση των τραπεζικών πιστώσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας δείχνει ότι όλοι οι τομείς κατέγραψαν αύξηση. Οι κατηγορίες των προσωπικών – επαγγελματικών δανείων καθώς και των δανείων για κτήρια και κατασκευές συνέχισαν να απορροφούν τα μεγαλύτερα ποσοστά του συνόλου των πιστώσεων, δηλαδή το 54,6% και 19,4%, αντίστοιχα, σε σύγκριση με 50,6% και 18,8%, αντίστοιχα, το προηγούμενο έτος. Σημειώνεται ότι, κατά το 2007 το 33%, περίπου, των προσωπικών και επαγγελματικών δανείων διοχετεύτηκε στην αγορά οικίας, παρουσιάζοντας σε απόλυτους αριθμούς σημαντική αύξηση σε σχέση με τα περσινά επίπεδα. Ως επακόλουθο του υψηλού μεριδίου των δανείων που διοχετεύεται στην αγορά οικίας, στις 12 Ιουλίου 2007, η ΚΤΚ εξέδωσε νέα εγκύκλιο επιστολή προς τις τράπεζες, ενισχυτική σχετικών προηγούμενων εγκυκλίων, με την οποία το μέγιστο επιτρεπτό ποσοστό χρηματοδότησης μειώθηκε περαιτέρω από το 70% στο 60% της αξίας της επένδυσης που χρηματοδοτείται. Διευκρινίστηκε, ωστόσο, ότι το μέγιστο επιτρεπτό ποσοστό χρηματοδότησης για αγορά / ανέγερση πρώτης κατοικίας για μόνιμη ιδιοκατοίκηση παραμένει στο 80%, ενώ με εγκύκλιο επιστολή ημερομηνίας 22 Αυγούστου 2007, δόθηκαν στις τράπεζες περαιτέρω διευκρινίσεις για την εφαρμογή της πιο πάνω Οδηγίας. Αναφορικά με άλλους τομείς που παραδοσιακά απορροφούν σημαντικό μερίδιο των πιστώσεων, στον τομέα του τουρισμού διοχετεύτηκε το 6,5% των δανείων, ενώ στον τομέα του εμπορίου το 10,3% σε σύγκριση με 7,8% και 13%, αντίστοιχα, το προηγούμενο έτος. Ο τομέας των δημόσιων ιδρυμάτων και οργανισμών έφτασε το 3,3% του συνόλου των πιστώσεων το 2007 σε σύγκριση με 2,9% το 2006.

Τα δάνεια σε ευρώ εξακολούθησαν να κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο του συνόλου των δανείων σε ξένο νόμισμα σε κατοίκους Κύπρου. Συγκεκρι-

Πίνακας 3.11 **Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα**

	Σύνολο καταθέσεων		Σύνολο δανείων	
Τέλος περιόδου	Ποσό £'000	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	Ποσό £'000	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή
1995	1.802.002	12,0	1.651.945	13,7
1996	1.976.253	9,7	1.838.032	11,3
1997	2.188.198	10,7	1.991.267	8,3
1998	2.416.375	10,4	2.132.803	7,1
1999	2.570.687	6,4	2.410.214	13,0
2000	2.821.560	9,8	2.483.933	3,1
2001	3.109.080	10,2	2.519.097	1,4
2002	3.513.363	13,0	2.670.250	6,0
2003	3.985.863	13,4	2.947.042	10,4
2004	4.238.085	6,3	3.276.412	11,2
2005	4.614.252	8,9	3.571.967	9,0
2006	5.295.593	14,8	3.953.942	10,7
2007 προκ.	6.030.562	13,9	4.578.311	15,8

Πηγή: Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών.

μένα, στο τέλος του 2007 τα δάνεια σε ευρώ αποτελούσαν το 62,1% του συνόλου των δανείων σε ξένο νόμισμα, ακολουθούμενα από τα δάνεια σε Ελβετικά φράγκα με 29,7% και τα δάνεια σε δολάρια ΗΠΑ με 2,8%. Τα αντίστοιχα μερίδια στο τέλος του 2006 ήταν 55,2%, 36,6% και 4,8%. Σημειώνεται ότι το σχετικά μεγάλο μερίδιο που κατείχαν τα δάνεια σε Ελβετικά φράγκα οφειλόταν στα χαμηλότερα επιτόκια του εν λόγω νομίσματος σε σύγκριση με τα επιτόκια των δανείων σε ευρώ και στο γεγονός ότι οι δανειζόμενοι στο πιο πάνω νόμισμα φαίνεται να παραγνώριζαν τον υφιστάμενο συναλλαγματικό κίνδυνο, αφού η ισοτιμία Ελβετικού φράγκου έναντι της κυπριακής λίρας παρουσιάζει διακυμάνσεις.

Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΣΠΙ)

Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, τα ΣΠΙ προσέλκυσαν το 38,6% του συνόλου των καταθέσεων σε εγχώριο νόμισμα στο τέλος του 2007, διατηρώντας σταθερό το μερίδιό τους στην αγορά. Ο ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων στα ΣΠΙ ανήλθε στο 13,9% το 2007 σε σύγκριση με 14,8% το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, οι χορηγήσεις που παραχώρησαν τα ΣΠΙ αυξήθηκαν κατά 15,8% το υπό ανασκόπηση έτος σε σύγκριση με αύξηση 10,7% τον προηγούμενο χρόνο. Εντούτοις, το μερίδιο των ΣΠΙ στο σύνολο των δανείων σε κυπριακές λίρες μειώθηκε στο 28,9% το 2007 σε σύγκριση με 30,1% το 2006.

Ρευστότητα τραπεζικού συστήματος

Κατά το 2007 παρατηρήθηκε μείωση στην πλεονάζουσα τραπεζική ρευστότητα, κυρίως λόγω των αυξημένων κυβερνητικών καταθέσεων με την ΚΤΚ και της αύξησης του νομίσματος σε κυκλοφορία που ανερχόταν στα £643,5 εκατ. κατά μέσο μηνιαίο όρο σε σύγκριση με £607,9 εκατ. το 2006.

Η ΚΤΚ, στα πλαίσια των προσπαθειών της για

διατήρηση ομαλών συνθηκών ρευστότητας προς περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων, παρενέβη στην αγορά χρήματος μέσω δημοπρασιών αποδοχής καταθέσεων (depos), απορροφώντας, κατά μέσο μηνιαίο όρο, ρευστότητα ύψους £265 εκατ. το 2007 σε σύγκριση με £400,8 εκατ. το 2006. Επιπλέον, στις 19 Ιουλίου 2007, σε έκτακτη πράξη αποδοχής καταθέσεων (depos) σταθερού επιτοκίου 4,60% και διάρκειας 167 ημερών, η ΚΤΚ απορρόφησε £206 εκατ.

Θεσμικές αλλαγές με την υιοθέτηση του ευρώ

Με την υιοθέτηση του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008, η ευθύνη για τις νομισματικές αποφάσεις μετατέθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Στο εν λόγω Συμβούλιο, το οποίο συνεδριάζει δύο φορές το μήνα στη Φρανκφούρτη συμμετέχει από την 1η Ιανουαρίου 2008, ισότιμα, και ο εκάστοτε Διοικητής της ΚΤΚ. Η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής (ΕΝΠ) της ΚΤΚ, που μέχρι τώρα ήταν υπεύθυνη για τις αποφάσεις νομισματικής πολιτικής στην Κύπρο, σταμάτησε να υφίσταται από την 31η Δεκεμβρίου 2007.

Επιπλέον, με την εισαγωγή του ευρώ, ο συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών (reserve requirement) σε εγχώριο νόμισμα που υποχρεώνονται οι τράπεζες να διατηρούν με την ΚΤΚ προσαρμόστηκε στο επίπεδο που υφίσταται στη ζώνη του ευρώ. Δηλαδή, μειώθηκε από το 5% που βρισκόταν κατά το 2007 στο 2% που ισχύει στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Όσον αφορά το ξένο συνάλλαγμα, ο εν λόγω συντελεστής βρισκόταν ήδη στο 2% για το νέο έτος.

Τέλος, με την υιοθέτηση του ευρώ και την ένταξη του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου στο ενιαίο τραπεζικό σύστημα της ζώνης του ευρώ, το πλαίσιο εφαρμογής νομισματικής πολιτικής εναρμονίστηκε πλήρως και ενσωματώθηκε στο ευρωσύστημα. Επίσης, με την υιοθέτηση του ευρώ υπάρχει η υποχρέωση για τον καταρτισμό νέων, εναρμονισμένων, νομισματικών και χρηματοοικονομικών στατιστικών σειρών που να συνάδουν με το νομικό πλαίσιο της ΕΚΤ. Ως εκ τούτου, οι κατηγοριοποιήσεις και ταξινομήσεις που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση της ΚΤΚ θα αντικατασταθούν από τον Ιανουάριο 2008, με τις νέες στατιστικές σειρές που θα είναι συγκρίσιμες με αυτές της ζώνης του ευρώ.

4. Εργασίες της Τράπεζας

4.1 Η ΚΤΚ και η πορεία της Κύπρου προς τη ζώνη του ευρώ

Στις 10 Ιουλίου 2007, το Συμβούλιο της ΕΕ έλαβε την τελική απόφαση για την υιοθέτηση του ευρώ από την Κύπρο, καθώς και τη Μάλτα, την 1η Ιανουαρίου 2008. Την ίδια μέρα το Συμβούλιο της ΕΕ καθόρισε την τιμή μετατροπής της λίρας σε ευρώ ως 1 ευρώ = 0,585274 λίρες, δηλαδή την ίδια ισοτιμία που είχε υιοθετήσει μονομερώς η Κύπρος από το 1992 και με την οποία εντάχθηκε στο ΜΣΙ ΙΙ το Μάιο 2005. Η απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ βασίστηκε στις εκθέσεις σύγκλισης που εξέδωσαν στις 16 Μαΐου 2007 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ, οι οποίες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος έχει επιτύχει υψηλό βαθμό διατηρήσιμης σύγκλισης με τη ζώνη του ευρώ, ικανοποιώντας όλα τα κριτήρια, οικονομικά και νομικά, για την υιοθέτηση του ευρώ (πίνακας 4.01 - σελ.42).

Στη διαρκή ικανοποίηση των κριτηρίων οικονομικής σύγκλισης, συνέβαλε ουσιαστικά και η συνετή νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ΚΤΚ. Ο ρόλος της ΚΤΚ ήταν επίσης καίριος στην επίτευξη της νομικής σύγκλισης. Από τις 10 Ιουλίου 2007 άρχισε η αντίστροφη μέτρηση για τη μεγάλη πρόκληση της ομαλής μετάβασης στο ευρώ. Η ΚΤΚ εντατικοποίησε τις προετοιμασίες της σε όλες τις πτυχές, νομικές, τεχνικές και επικοινωνιακές, που αφορούν τις αρμοδιότητές της, διασφαλίζοντας την ομαλή εισαγωγή του νέου νομίσματος.

Μέσω της Συντονιστικής Επιτροπής για την Εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο, της οποίας προήδρευε ο Διοικητής της ΚΤΚ, επιτεύχθηκε ο αναγκαίος συντονισμός και η συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία, και κυρίως το Υπουργείο Οικονομικών, που μαζί με την ΚΤΚ είχαν την πρωταρχική ευθύνη για τη μετάβαση στο ευρώ. Η ΚΤΚ συνεργάστηκε επίσης στενά με την ΕΚΤ καθώς και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την προετοιμασία της εισαγωγής του ευρώ.

Νομικές πτυχές της εισαγωγής του ευρώ

Στις 15 Μαρτίου 2007, η Βουλή ψήφισε νόμο (Ν.34(Ι)/2007) για τροποποίηση των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 και 2003. Με την ψήφιση του νόμου αυτού η νομοθεσία για την ΚΤΚ ευθυγραμμίστηκε πλήρως με το κοινοτικό κεκτημένο που ισχύει στη ζώνη του ευρώ και επιτεύχθηκε έτσι η νομική σύγκλιση, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την υιοθέτηση του ευρώ. Το σχετικό νομοσχέδιο είχε ετοιμαστεί από την ΚΤΚ και είχε διαμορφωθεί σύμφωνα με τις υποδείξεις της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πιο συγκεκριμένα, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2008, τροποποιήθηκαν ή διαγράφηκαν ορισμένες διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας που αφορούσαν κυρίως τους πιο κάτω τομείς, οι οποίοι εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της ΕΚΤ:

- νομισματική πολιτική,
- συναλλαγματική πολιτική,
- έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων,
- λογιστικές αρχές για τον καταρτισμό των οικονομικών καταστάσεων της ΚΤΚ που θα υποβάλλονται στην ΕΚΤ,
- έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων της ΚΤΚ. Τροποποιήθηκε, επίσης, η πρόνοια για τη νομισματική μονάδα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επίσης, στις 15 Μαρτίου η Βουλή ψήφισε τον περί της Υιοθέτησης του Ευρώ Νόμο (Ν.33(Ι)/2007), που ρυθμίζει διάφορες πτυχές της εισαγωγής του ευρώ, με σκοπό την ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα. Ο νόμος, στη διαμόρφωσή του οποίου είχε συμβάλει ουσιαστικά η ΚΤΚ, προνοεί μεταξύ άλλων για τα ακόλουθα:

- παράλληλη κυκλοφορία της λίρας και του ευρώ για ένα μήνα,
- δωρεάν ανταλλαγή λιρών με ευρώ, υπό ορισμένους όρους, από τις τράπεζες, τα ΣΠΙ και την ΚΤΚ,
- αντικατάσταση επιτοκίων της λίρας με τα αντί-

Πίνακας 4.01 **Οικονομικοί δείκτες της Κύπρου σε σχέση με τα κριτήρια σύγκλισης (Μάαστριχτ)**

	Πληθωρισμός[1] (%)	Δημοσιονομική κατάσταση		Σταθερότητα συναλλαγματικής ισοτιμίας	Μακροπρόθεσμο επιτόκιο[2] (%)
		Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	Χρέος (% ΑΕΠ)	Διετής συμμετοχή στο ΜΣΙ ΙΙ	
Περίοδος αναφοράς	2007	2007	2007	2005 – 2007	2007
Δείκτης για την Κύπρο	2,2	1,5[3] πλεόνασμα	60,0[3]		4,5
Τιμή αναφοράς	2,8	3	60		6,4
Ικανοποίηση κριτηρίου	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Ορισμός κριτηρίου – υπολογισμός τιμής αναφοράς	Μέσος όρος πληθωρισμού των 3 κρατών μελών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας των τιμών + 1,5 (Μάλτα: 0,7 Ολλανδία: 1,6 Φινλανδία: 1,6)			Τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς σοβαρή ένταση και ειδικότερα χωρίς υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους της ΕΕ	Μέσος όρος μακροπρόθεσμων επιτοκίων των 3 κρατών μελών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας των τιμών + 2 (Μάλτα: 4,7 Ολλανδία: 4,3 Φινλανδία: 4,3)

1) Αύξηση δωδεκάμηνου μέσου όρου του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή σε σύγκριση με τον προηγούμενο δωδεκάμηνο μέσο όρο.
2) Μέσος όρος του μακροπρόθεσμου επιτοκίου για περίοδο 12 μηνών.
3) Προκαταρκτικά στοιχεία.

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ευρωστάτ) και ΕΚΤ.

στοιχα επιτόκια του ευρώ,

- διπλή αναγραφή τιμών για τέσσερις μήνες πριν και εννιά μήνες μετά την υιοθέτηση του ευρώ,
- επανέκφραση σε ευρώ του δημόσιου χρέους,
- μετατροπή σε ευρώ του ονομαστικού μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών,
- δημιουργία ευρωπαρατηρητηρίων, που παρακολουθούν την ομαλή και σύννομη εισαγωγή του ευρώ και βοηθούν τους πολίτες.

Ενόψει της υιοθέτησης του ευρώ, η ΚΤΚ ετοίμασε ακόμα νομοσχέδιο για τροποποίηση του περί Νομίσματος (Παραχάραξη και άλλα Συναφή Θέματα) Νόμου του 2004. Η ΕΚΤ εξέδωσε τη θετική γνώμη της για το νομοσχέδιο το Νοέμβριο 2007.

Για την εφαρμογή του νομικού πλαισίου του Ευρωσυστήματος για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής, καθώς και για το σύστημα TARGET2 (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο), η ΚΤΚ εξέδωσε οδηγίες το Δεκέμβριο (Κ.Δ.Π. 614/2007) και το Νοέμβριο του 2007 (Κ.Δ.Π. 449/2007 και Κ.Δ.Π. 450/2007) αντίστοιχα. Στον τομέα της στατιστικής, η ΚΤΚ εξέδωσε οδηγίες προς τα ΝΧΙ για τα επιτόκια και τα στατιστικά στοιχεία ροών, σύμφωνα με τις διατάξεις των σχετικών κανονισμών της ΕΚΤ, τον Απρίλιο και τον Ιούλιο του 2007 αντίστοιχα . Παράλληλα, η ΚΤΚ συμμετείχε στην ετοιμασία των αναγκαίων νομικών

πράξεων της ΕΚΤ σχετικά με την ενσωμάτωση της ΚΤΚ στο Ευρωσύστημα, π.χ. για την καταβολή του αντίστοιχου κεφαλαίου και τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ.

Τεχνική προετοιμασία για την εισαγωγή του ευρώ

Η συστηματική προετοιμασία των αρμόδιων τμημάτων της ΚΤΚ, σε στενή συνεργασία με την ΕΚΤ, υπήρξε καθοριστικής σημασίας για την ομαλή εισαγωγή του ευρώ. Εφαρμόζοντας το σχέδιο εισαγωγής τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, η ΚΤΚ απέκτησε τις αναγκαίες ποσότητες τραπεζογραμματίων ευρώ (€1.730 εκατ.) με δανεισμό από το Ευρωσύστημα, ενώ προμηθεύτηκε τις αναγκαίες ποσότητες κερμάτων ευρώ (€100,3 εκατ.), με τις εθνικές όψεις της Κύπρου (αγρινό, καράβι της Κερύνειας και ειδώλιο του Πωμού), από το κρατικό φινλανδικό νομισματοκοπείο ύστερα από διαδικασία ανοικτών προσφορών. Ο προεφοδιασμός των τραπεζών με κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ άρχισε στις 22 Οκτωβρίου και 19 Νοεμβρίου 2007, αντίστοιχα, και ολοκληρώθηκε στις αρχές Δεκεμβρίου 2007. Παράλληλα έγινε και ο προεφοδιασμός των επιχειρήσεων και του κοινού με ευρώ, έτσι ώστε, από την 1η Ιανουαρίου 2008, οι συναλλαγές να μπορούν να γίνονται σε ευρώ.

Όσον αφορά τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών, στις 19 Νοεμβρίου 2007, η ΚΤΚ και 14 εμπορικές τράπεζες συνδέθηκαν με το σύστημα TARGET2, που άρχισε να λειτουργεί την ίδια ημέρα. Το τελευταίο τρίμηνο του 2007 ολοκληρώθηκε, επίσης, η ετοιμασία του λειτουργικού πλαισίου για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ, με αποτέλεσμα τα πιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου να μπορούν να συμμετέχουν στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος από την 1η Ιανουαρίου 2008. Όσον αφορά τη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ, η ΚΤΚ και η Τράπεζα της Ελλάδος συμφώνησαν να διαχειρίζονται συγκεντρωτικά τα αντίστοιχα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ. Ακόμα, ενόψει της ένταξης στη ζώνη του ευρώ, το Τμήμα Στατιστικής της ΚΤΚ εργάστηκε εντατικά για την ικανοποίηση όλων των στατιστικών απαιτήσεων της ΕΚΤ.

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την τεχνική προετοιμασία για την υιοθέτηση του ευρώ δίνονται στα αντίστοιχα κεφάλαια αυτής της έκθεσης.

Επικοινωνιακή πολιτική για την εισαγωγή του ευρώ

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η ΚΤΚ χειρίστηκε τα θέματα της ενημερωτικής εκστρατείας που άπτονται της εισαγωγής χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ και της απόσυρσης της κυπριακής λίρας. Η ενημερωτική εκστρατεία της ΚΤΚ σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την ΕΚΤ. Η ΚΤΚ συνεργάστηκε επίσης με το Υπουργείο Οικονομικών για ενημερωτικές δραστηριότητες όπως η λειτουργία ευρωλεωφορείων για ενημέρωση των κατοίκων της υπαίθρου και η διαμόρφωση της εθνικής ιστοσελίδας για το ευρώ. Το 2007, η ΚΤΚ πραγματοποίησε, μεταξύ άλλων, τις πιο κάτω ενημερωτικές δραστηριότητες:

- *Διανομή ηλεκτρονικού μετατροπέα και ενημερωτικού υλικού για το ευρώ σε όλα τα νοικοκυριά* (σε συνεργασία με την ΕΚΤ και το Υπουργείο Οικονομικών).
- *Διανομή ενημερωτικού φυλλαδίου για τις διαδικασίες μετάβασης στο ευρώ σε όλα τα νοικοκυριά.* Το φυλλάδιο διανεμήθηκε με τους λογαριασμούς της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου το τελευταίο τρίμηνο του 2007.
- *Ειδική κάρτα ("talking card") για άτομα με μειωμένη όραση.* Οι ειδικές κάρτες τις οποίες ετοίμασε

η ΕΚΤ διανεμήθηκαν σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Τυφλών.

- *Ενημέρωση των Τουρκοκυπρίων.* Η ΕΚΤ, σε συνεργασία με την ΚΤΚ, ετοίμασε φυλλάδια και αφίσες στην τουρκική για τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ. Το υλικό διανεμήθηκε στους Τουρκοκύπριους, κυρίως μέσω των οδοφραγμάτων και μέσω ιδιωτικού οίκου συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- *Εκστρατεία για τα αποθησαυρισμένα κέρματα.* Από το Σεπτέμβριο του 2007, εντατικοποιήθηκε η εκστρατεία για τα αποθησαυρισμένα κέρματα με στόχο να μειωθούν τα αποθέματα μετρητών του κοινού και να αποφευχθεί ταλαιπωρία κατά την εισαγωγή του ευρώ. Η ΚΤΚ ενθάρρυνε το κοινό να χρησιμοποιήσει στις πληρωμές του τα αδρανή κέρματα (σε κουμπαράδες, συρτάρια κλπ.), να τα καταθέσει σε λογαριασμούς σε τράπεζες ή ΣΠΙ, ή να τα ανταλλάξει με κυπριακά χαρτονομίσματα, χωρίς οποιαδήποτε χρέωση για την κατάθεση ή την ανταλλαγή.
- *Εκστρατεία για την εμφάνιση και τα χαρακτηριστικά ασφάλειας των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ* στα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης.
- *Εκπαίδευση ταμιών για τα χαρακτηριστικά ασφάλειας των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ* (σε συνεργασία με την ΕΚΤ).
- *Ενημέρωση δημοσιογράφων για την ΕΚΤ και το Ευρωσύστημα.* Η ΕΚΤ, σε συνεργασία με την ΚΤΚ, διοργάνωσε διήμερο σεμινάριο για Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους καθώς και Μαλτέζους δημοσιογράφους στη Φραγκφούρτη, το Σεπτέμβριο του 2007.
- *Έκδοση ενημερωτικών δελτίων.* Η ΚΤΚ εξέδωσε σειρά 16 σύντομων ενημερωτικών δελτίων για διάφορα θέματα σε σχέση με την εισαγωγή του ευρώ, π.χ. για τη μετατροπή ποσών από λίρες σε ευρώ, τα συμβόλαια και τις επιταγές.
- *Έρευνες κοινής γνώμης για το ευρώ.* Σε συνέχεια προηγούμενων ερευνών, που έγιναν το Δεκέμβριο 2005 και τον Ιούνιο 2006, το European University Cyprus διεξήγαγε τον Ιούλιο του 2007, για λογαριασμό της ΚΤΚ, έρευνα για τις αντιλήψεις του κοινού για το ευρώ και την αποτίμηση της ενημερωτικής εκστρατείας. Η έρευνα έδειξε μια σαφή θετική στροφή των αντιλήψεων των Κυπρίων έναντι του ευρώ, αν και υπήρχε ακόμα ανησυχία για τυχόν φαινόμενα αισχροκέρδειας κατά τη μετάβαση στο ευρώ, όπως έδειξαν και οι έρευνες του Ευρωβαρόμετρου.
- *Έκθεση «Από τη λίρα στο ευρώ».* Συνεχίστηκαν, καθ' όλη τη διάρκεια του 2007, οι επισκέψεις μαθητών στην έκθεση «Από τη λίρα στο ευρώ» στο κτήριο της ΚΤΚ. Από τα εγκαίνια της έκθεσης τον Οκτώβριο του 2006, χιλιάδες μαθητές μέσης και δημοτικής εκπαίδευσης επισκέφθηκαν την έκθεση και ενημερώθηκαν για το ευρώ με παρουσιάσεις και άλλα μέσα.
- *Διακόσμηση και φωταγώγηση του κτηρίου της ΚΤΚ* με ειδικά πανό και άλλο υλικό σε συνεργασία με την ΕΚΤ από τις 10 Ιουλίου 2007.

4.2 Μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής

Πρωταρχικός σκοπός της ΚΤΚ είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών και, άνευ επηρεασμού του πιο πάνω σκοπού, η στήριξη της γενικής οικονομικής πολιτικής του Κράτους. Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, η ΚΤΚ διαθέτει μια σειρά από μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής με τα οποία ρυθμίζει τη συνολική προσφορά του χρήματος και των πιστώσεων στην οικονομία.

Πράξεις ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργούνται

μέσω δημοπρασίας είναι το κύριο μέσο νομισματικού ελέγχου που έχει αντικαταστήσει το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας.

Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (ή απορρόφησης) ρευστότητας διενεργούνται με τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων με βάση συμφωνία επαναγοράς, όπου η ΚΤΚ αγοράζει (ή πωλεί) γραμμάτια και χρεόγραφα του δημοσίου από (ή προς) τις τράπεζες (Repos ή Reverse repos). Οι αντιστρεπτέες πράξεις διενεργούνται όποτε η ΚΤΚ κρίνει σκόπιμο και η διάρκεια τους δεν ξεπερνά τις 15 μέρες.

Η ΚΤΚ διενεργεί επίσης δημοπρασίες για αποδοχή καταθέσεων από τις τράπεζες, για χρονική περίοδο που καθορίζει η ίδια, με στόχο να απορροφήσει την υπερβάλλουσα ρευστότητά τους. Στις περιπτώσεις που η δημοπρασία διεξάγεται στη βάση ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, η ΚΤΚ ανακοινώνει το μέγιστο επιτόκιο καθώς και το συνολικό ποσό αποδοχής καταθέσεων. Στις περιπτώσεις που η δημοπρασία διεξάγεται στη βάση ανταγωνιστικών προσφορών ποσού, η ΚΤΚ ανακοινώνει το σταθερό επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων ενώ το συνολικό ποσό των καταθέσεων καθορίζεται μετά την υποβολή προσφορών από τις τράπεζες. Το 2007 επικράτησαν συνθήκες πλεονάζουσας ρευστότητας και, ως αποτέλεσμα, η ΚΤΚ, μέσω των δημοπρασιών αποδοχής καταθέσεων, απορρόφησε κατά μέσο μηνιαίο όρο ρευστότητα £265 εκατ., σε σύγκριση με £400,8 εκατ. το 2006.

Πάγιες διευκολύνσεις

Το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης, καθορίζεται από την ΚΤΚ και αποτελεί το ανώτατο όριο στις διακυμάνσεις των επιτοκίων της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μιας ημέρας. Η χρηματοδότηση προς τις τράπεζες είναι διάρκειας μιας ημέρας και παραχωρείται έναντι εξασφάλισης τίτλων του δημοσίου που αποκτήθηκαν μέσω δημοπρασίας. Δεν υφίσταται περιορισμός στο ποσό χρηματοδότησης, δεδομένου ότι παρέχεται η αναγκαία εμπράγματη εξασφάλιση. Η ΚΤΚ διατηρεί το δικαίωμα να περιορίσει ή και να αναστείλει την παροχή χρηματοδότησης διάρκειας μιας ημέρας σε περίπτωση αλόγιστης χρήσης, η οποία καταστρατηγεί τους στόχους της νομισματικής πολιτικής. Το μέσο μηνιαίο ποσό που δανείσθηκαν οι τράπεζες μέσω αυτής της διευκόλυνσης ήταν £22,7 εκατ. το 2007, σε σύγκριση με £1,7 εκατ. το 2006.

Η ΚΤΚ παρέχει στις τράπεζες διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων διάρκειας μιας ημέρας για την τοποθέτηση των βραχυπρόθεσμων πλεονασμάτων ρευστότητας που ενδεχομένως να έχουν κατά το κλείσιμο της ημέρας. Το επιτόκιο της εν λόγω διευκόλυνσης αποτελεί το κατώτατο όριο στις διακυμάνσεις των επιτοκίων της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μιας ημέρας. Το μέσο μηνιαίο ποσό που κατάθεσαν οι τράπεζες μέσω αυτής της διευκόλυνσης ήταν £96,4 εκατ. το 2007, σε σύγκριση με £203,8 εκατ. το 2006.

Ελάχιστα αποθεματικά

Με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνιση με το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, όπως καθορίζεται στο σχετικό Κανονισμό της ΕΚΤ, η ΚΤΚ εξέδωσε νέα Οδηγία η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2006. Σύμφωνα με τους λεπτομερείς κανόνες του εν λόγω συστήματος, όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στη Δημοκρατία έχουν υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών στην ΚΤΚ.

Ο λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών είναι ο μόνος λειτουργικός λογαριασμός που έχουν οι τράπεζες με την ΚΤΚ. Για σκοπούς εναρμόνισης με το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών της

ΕΚΤ, ώστε να αποφευχθούν απότομες αλλαγές στη χρηματαγορά κατά την υιοθέτηση του ευρώ, η ΚΤΚ ετοίμασε χρονοδιάγραμμα σταδιακής σύγκλισης του συντελεστή αποθεματικών που εφαρμόζεται για υποχρεώσεις σε κυπριακές λίρες, σύμφωνα με το οποίο, ο συντελεστής μειώθηκε στο 5,75% το Σεπτέμβριο και 5% το Νοέμβριο του 2005. Λόγω των συνθηκών πλεονάζουσας ρευστότητας κατά το 2006 και 2007, ο συντελεστής αποθεματικών που εφαρμόζεται για υποχρεώσεις σε κυπριακές λίρες παραμένει στο 5%, ενώ το απαιτούμενο ποσοστό αποθεματικών για υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα είναι 2%. Ο μέσος όρος των υπολοίπων στο λογαριασμό ελάχιστων αποθεματικών κερδίζει τόκο, το επιτόκιο του οποίου είναι άμεσα συνδεδεμένο με τα βασικά επιτόκια της ΚΤΚ. Αποθεματικά, πέραν των υποχρεωτικών ελάχιστων κατά την περίοδο τήρησης, δεν κερδίζουν τόκο. Ο μέσος μηνιαίος όρος των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών ήταν £850,7 εκατ. το 2007, σε σύγκριση με £704,1 εκατ. το 2006.

4.3 Ρύθμιση και εποπτεία του τραπεζικού τομέα

Η ΚΤΚ είναι η αρμόδια αρχή, δυνάμει των περί της ΚΤΚ Νόμων του 2002 έως 2007 και των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως 2005, για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων, η οποία συμπεριλαμβάνει και τη χορήγηση άδειας για άσκηση τραπεζικών εργασιών. Ο εποπτικός ρόλος της ΚΤΚ στο νέο περιβάλλον, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μετά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Οι τράπεζες καλούνται να λειτουργήσουν σε ένα περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από οξύ ανταγωνισμό και έντονη προσπάθεια για αύξηση του μεριδίου αγοράς που κατέχουν. Συνεπώς, η ΚΤΚ εποπτεύει τα τραπεζικά ιδρύματα για να διασφαλίσει ότι οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται βρίσκονται σε αποδεκτά επίπεδα. Ο κύριος σκοπός της εποπτείας είναι η ελαχιστοποίηση του συστημικού κινδύνου και η διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα έτσι ώστε να διασφαλίζονται η δημόσια εμπιστοσύνη του κοινού και η προστασία των καταθετών.

Στην άσκηση του εποπτικού της ρόλου, η ΚΤΚ καθοδηγείται από τις συστάσεις της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision), τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors) και τους κανόνες της ΕΕ που προωθούν την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών. Εντός των πιο πάνω πλαισίων, η ΚΤΚ εκδίδει Οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές, για σκοπούς προληπτικής εποπτείας, προς όλα τα τραπεζικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο.

Η εποπτεία της ΚΤΚ ασκείται σε ενοποιημένη βάση και σε αυτή υπόκεινται τα τραπεζικά ιδρύματα που έχουν εγκαθιδρυθεί στην Κύπρο μαζί με τις θυγατρικές τους εταιρείες και τα υποκαταστήματά τους που δραστηριοποιούνται τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Επίσης, στην εποπτεία της ΚΤΚ υπόκεινται οι θυγατρικές εταιρείες και τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο 47 τραπεζικά ιδρύματα. Απ' αυτά, 18 είναι εγκαθιδρυμένα στην Κύπρο (εκ των οποίων 8 είναι θυγατρικές ξένων τραπεζών), 27 είναι υποκαταστήματα ξένων τραπεζών, ενώ 2 λειτουργούν ως γραφεία αντιπροσωπείας ξένων τραπεζών.

Όσον αφορά τη λειτουργία νέων τραπεζών, το 2007 παραχωρήθηκε άδεια στις τράπεζες EFG Eurobank Ergasias S.A της Ελλάδος, Banca Transilvania S.A. της Ρουμανίας και Central Cooperative Bank PLC της Βουλγαρίας για διεξαγωγή εργασιών με τη μορφή υποκαταστήματος. Οι

εν λόγω τράπεζες άσκησαν το δικαίωμα της ελεύθερης εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών βάσει της αρχής του 'ενιαίου διαβατηρίου' που τους παρέχουν οι οδηγίες της ΕΕ. Επίσης, παραχωρήθηκε άδεια στις τράπεζες Intercontinental Bank of Lebanon SAL του Λιβάνου για διεξαγωγή εργασιών με τη μορφή υποκαταστήματος και στην Τράπεζα Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ για την άσκηση τραπεζικών εργασιών στην Κύπρο.

Η εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων διενεργείται με την εφαρμογή δύο μεθόδων, που συμπληρώνουν η μια την άλλη: (α) την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των τραπεζικών ιδρυμάτων με τις οδηγίες της ΚΤΚ μέσω περιοδικών καταστάσεων που υποβάλλονται στην ΚΤΚ και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων των τραπεζών και (β) την επί τόπου επιθεώρηση, με σκοπό την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και των κινδύνων που αναλαμβάνει το τραπεζικό ίδρυμα. Συγκεκριμένα, οι επιτόπιοι έλεγχοι επικεντρώνονται σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων (πιστοδοτικού, επιτοκίων, συναλλαγματικού κ.α.) επικερδότητας/αποδοτικότητας, επάρκειας των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, καθώς και σε θέματα συμμόρφωσης με τους Κανονισμούς και τις Οδηγίες της ΚΤΚ. Η ΚΤΚ σχεδιάζει και διενεργεί τους επιτόπιους ελέγχους της με τέτοιο τρόπο ώστε να εποπτεύονται και να παρακολουθούνται επαρκώς οι κίνδυνοι που αξιολογούνται ως οι ουσιαστικότεροι (risk based bank examination). Στα πλαίσια αυτά, εξετάζει όλους τους τομείς δραστηριότητας του κάθε τραπεζικού ιδρύματος, αναγνωρίζει όλους τους κινδύνους που πηγάζουν από τον κάθε τομέα δραστηριότητας και αξιολογεί την ουσιαστικότητά τους, εφαρμόζοντας το δικό της Σύστημα Αξιολόγησης Κινδύνων. Επιπρόσθετα, τα επίπεδα διαφάνειας και η πλήρης συμμόρφωση με τους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης, όπως απαιτείται από τις πρόνοιες της Οδηγίας για το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών, είναι μεταξύ των θεμάτων που τυγχάνουν αξιολόγησης από την ΚΤΚ. Η συχνότητα και η ένταση του εποπτικού ελέγχου καθορίζεται από την αρχή της αναλογικότητας (principle of proportionality), δηλαδή το μέγεθος, τη συστημική σημασία, τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του κάθε τραπεζικού ιδρύματος.

Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας

Η ΚΤΚ, στα πλαίσια του εποπτικού της ρόλου, προσδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην έγκαιρη προσαρμογή του πλαισίου ρύθμισης και εποπτείας των τραπεζικών ιδρυμάτων με το αντίστοιχο πλαίσιο της ΕΕ και των βασικών αρχών εποπτείας που εκδίδει η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας.

Μετά την οριστικοποίηση και δημοσίευση του τελικού κειμένου της Οδηγίας για τον Υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων το Δεκέμβριο του 2006, η οποία υιοθετεί τις Οδηγίες της ΕΕ για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις, κατά τη διάρκεια του 2007, η ΚΤΚ επικέντρωσε την προσπάθειά της στην καθοδήγηση των τραπεζών για ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της εν λόγω Οδηγίας με ιδιαίτερη έμφαση στον Πυλώνα 2. Στα πλαίσια αυτά, η ΚΤΚ έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές προς τις τράπεζες αναφορικά με τις Εσωτερικές Διαδικασίες Αξιολόγησης της Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) και έχει ετοιμάσει και δημοσιοποιήσει το πλαίσιο άσκησης της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ).

Επιπρόσθετα, κατά το 2007, η ΚΤΚ εξέδωσε αριθμό Εγκυκλίων και Οδηγιών με σκοπό τη βελτίωση των κανόνων εποπτείας, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και την προσαρμογή τους στις απαιτήσεις της διεθνούς κοινότητας. (βλέπε πιο κάτω- Έκδοση άλλων Οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών για σκοπούς προληπτικής εποπτείας).

Εφαρμογή της Νέας Οδηγίας για τον υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων.

Από την 1 Ιανουαρίου 2007, τέθηκε σε ισχύ η νέα Οδηγία της ΕΕ για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις αναφορικά με τα τραπεζικά ιδρύματα που επέλεξαν να υιοθετήσουν τις απλές ('Τυποποιημένη προσέγγιση' και 'Μέθοδος βασικού δείκτη') ή μεσαίες μεθόδους ('Θεμελιώδης προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων' και 'Τυποποιημένη προσέγγιση') για τον πιστωτικό και λειτουργικό κίνδυνο, αντίστοιχα. Με εξαίρεση δύο τραπεζών, οι λοιπές εποπτευόμενες τράπεζες πληροφόρησαν την ΚΤΚ ότι έχουν ασκήσει την επιλογή που τους παρέχει η εν λόγω Οδηγία για αναστολή της εφαρμογής των προνοιών της Οδηγίας μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2008. Κατά την ημερομηνία αυτή η Οδηγία τίθεται σε ισχύ για όλα τα τραπεζικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων αυτών που προτίθενται να υιοθετήσουν τις προηγμένες μεθόδους.

Κατά τη διάρκεια του 2007, η ΚΤΚ είχε επικοινωνία και διάφορες επαφές με τις τράπεζες αναφορικά με την διευκρίνιση διαφόρων πτυχών του Πυλώνα 1 της Οδηγίας με στόχο την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της Οδηγίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 123 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, το οποίο υιοθετείται στην αντίστοιχη Οδηγία της ΚΤΚ, τα τραπεζικά ιδρύματα υποχρεούνται να διαθέτουν αξιόπιστες αποτελεσματικές και πλήρεις στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους της σύνθεσης και της κατανομής των εσωτερικών κεφαλαίων που θεωρούν κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν. Απαιτείται, επίσης, όπως οι εν λόγω διαδικασίες υπόκεινται σε τακτική εσωτερική επανεξέταση ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν πλήρεις και αναλογικές προς τη φύση, την κλίμακα και πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της τράπεζας. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΚΤΚ αναφορικά με τις ΕΔΑΚΕ βασίζονται σε αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) και στοχεύουν την υποβοήθηση των τραπεζών στο σχεδιασμό και εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ για αποτελεσματική συμμόρφωση με το άρθρο 123 της προαναφερθείσας Ευρωπαϊκής Οδηγίας.

Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του 2007, η ΚΤΚ έχει ολοκληρώσει και δημοσιοποιήσει το πλαίσιο για την εφαρμογή της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που απαιτείται στα πλαίσια του Πυλώνα 2. Σύμφωνα με το άρθρο 124 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που, επίσης, υιοθετείται στην αντίστοιχη Οδηγία της ΚΤΚ, η ΚΤΚ επιθεωρεί και αξιολογεί (α) το βαθμό έκθεσης των τραπεζών στους διαφόρους κινδύνους, (β) την επάρκεια και αξιοπιστία των ΕΔΑΚΕ τους, (γ) την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών σε συνάρτηση με το προφίλ κινδύνου τους και (δ) τη συμμόρφωση των τραπεζών με τις απαιτήσεις της υπό αναφοράν Οδηγίας. Η ΚΤΚ απαιτεί από τις τράπεζες που δεν ανταποκρίνονται στις εν λόγω απαιτήσεις να προβαίνουν εγκαίρως σε απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες, ή να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για συμμόρ-

φωσή τους. Το πλαίσιο της ΔΕΕΑ, που έχει ετοιμάσει η ΚΤΚ, καταγράφει τις γενικές αρχές και τη μεθοδολογία που εφαρμόζει κατά την αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου που εφαρμόζουν οι τράπεζες, των ΕΔΑΚΕ και της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων. Καταγράφεται επίσης, η πολιτική που εφαρμόζεται αναφορικά με τα εποπτικά μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση που η αξιολόγηση εντοπίζει σημαντικές αδυναμίες.

Έκδοση άλλων Οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών για σκοπούς προληπτικής εποπτείας

Το Σεπτέμβριο του 2007 η ΚΤΚ εξέδωσε προς τις τράπεζες κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου χώρας, περιλαμβανομένου του κινδύνου απαγόρευσης μεταφοράς συναλλάγματος, οι οποίες βασίζονται στις βασικές αρχές προληπτικής εποπτείας που έχει καθορίσει η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας. Ο κίνδυνος χώρας αναφέρεται στο ενδεχόμενο κατά το οποίο οφειλέτρια κυβέρνηση ορισμένης χώρας αδυνατεί ή είναι απρόθυμη να εκπληρώσει τις διεθνείς της υποχρεώσεις για λόγους πέραν των συνηθισμένων κινδύνων που ενέχονται στα χρηματοδοτικά ανοίγματα και οι οφειλέτες της ίδιας χώρας δεν δύνανται να ανταποκριθούν στις δικές τους υποχρεώσεις. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές έχουν άμεση ισχύ και σ' αυτές τονίζεται η σημασία που η ΚΤΚ αποδίδει στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου χώρας και τίθενται οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τα συστήματα και τις διαδικασίες των τραπεζών αναφορικά με την αναγνώριση, μέτρηση, παρακολούθηση και έλεγχο του κινδύνου που ενέχεται στα ανοίγματα χώρας που αναλαμβάνουν.

Το Δεκέμβριο του 2007, η ΚΤΚ εξέδωσε προς τις τράπεζες Οδηγία αναφορικά με τον υπολογισμό και διατήρηση προληπτικής ρευστότητα σε ευρώ. Η Οδηγία τίθεται σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2008. Με βάση την εν λόγω Οδηγία, για τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού σε ευρώ θα εφαρμόζονται ελάχιστοι δείκτες ασυμφωνίας (mismatch ratios) για τις χρονικές ζώνες «όψεως μέχρι 7 μέρες» και «όψεως μέχρι 30 μέρες» οι οποίοι καθορίζονται σε 10% και 25% αντίστοιχα. Παράλληλα, τίθεται σε εφαρμογή και ελάχιστος δείκτης διαθεσίμων (stock liquidity ratio). Συγκεκριμένα, απαιτείται η διατήρηση ρευστών στοιχείων ύψους 25% επί των συνολικών καταθέσεων, ανεξαρτήτως ληκτότητας, και των λοιπών υποχρεώσεων με διάρκεια 12 μήνες. Οι πιο πάνω ρυθμίσεις εισάγονται ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ευρώ ως του εθνικού μας νομίσματος από την 1 Ιανουαρίου 2008.

Τον Οκτώβριο του 2007, μεταφέρθηκε στην εθνική μας νομοθεσία η Οδηγία της ΕΕ για τις Αγορές Χρηματοπιστωτικών Μέσων (Markets in Financial Instruments Directive ή MiFID) με τη θέσπιση του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου του 2007 (Νόμος 144(Ι) του 2007). Ο εν λόγω Νόμος τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου, 2007, με την ταυτόχρονη κατάργηση του περί Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) Νόμου 148(Ι) του 2002.

Ο Νόμος ρυθμίζει την παροχή επενδυτικών και παρεπόμενων υπηρεσιών, καθώς και την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων, ως τακτική ενασχόληση σε επαγγελματική βάση στη Δημοκρατία, τη λειτουργία ρυθμιζόμενων αγορών καθώς και άλλα συναφή θέματα.

Η ΚΤΚ είναι η αρμόδια εποπτική αρχή για την εφαρμογή του Νόμου για όσες τράπεζες παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες ή ασκούν επενδυτικές δραστηριότητες.

Βάσει του υπό αναφορά Νόμου, η ΚΤΚ εξέδωσε τις ακόλουθες Οδηγίες με τις οποίες εξειδικεύονται ορισμένες διατάξεις του Νόμου:

(α) Οδηγία για τις προϋποθέσεις παροχής επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών και άσκησης επενδυτικών δραστηριοτήτων από τις τράπεζες και (β) Οδηγία για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των τραπεζών κατά την παροχή επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών και την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα

Τα οικονομικά αποτελέσματα των τραπεζικών ιδρυμάτων το 2007 παρουσίασαν ουσιαστική βελτίωση σε σχέση με το 2006 και, συνεπώς, κρίνονται ως ιδιαίτερα ικανοποιητικά. Η αυξητική τάση της κερδοφορίας συνεχίστηκε με αλματώδεις ρυθμούς ως φυσικό επακόλουθο του ικανοποιητικού ρυθμού μεγέθυνσης της κυπριακής οικονομίας, των αυξημένων ποσοστών πιστωτικής επέκτασης, της επιτυχούς και εντονότερης διείσδυσης των τραπεζικών ιδρυμάτων στις αγορές του εξωτερικού και ειδικότερα της Ελλάδας καθώς και της συνέχισης των προγραμμάτων εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης, που στόχο έχουν τη βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζικών ιδρυμάτων. Επιπρόσθετα, η συγκράτηση του κόστους λειτουργίας των τραπεζικών ιδρυμάτων, η οποία αποτελεί ένα από τους βασικούς στόχους της στρατηγικής τους, διαδραμάτισε σημαίνοντα ρόλο στην ώθηση της κερδοφορίας τους σε ουσιαστικά ψηλότερα επίπεδα.

Συναφώς, η ΚΤΚ σημειώνει, με ικανοποίηση, τη συνέχιση της πτωτικής πορείας του δείκτη εξόδων προς έσοδα των τραπεζικών ιδρυμάτων κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο και τη σημαντική αύξηση των δεικτών κερδοφορίας.

Ο έντονος ανταγωνισμός αποτέλεσε κύριο χαρακτηριστικό του υπό ανασκόπηση έτους. Τα τραπεζικά ιδρύματα επικέντρωσαν την προσπάθειά τους στην αύξηση του μεριδίου τους στην εγχώρια αγορά τόσο με την προσφορά καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών όσο και με την περαιτέρω αναβάθμιση της ποιότητας εξυπηρέτησης των πελατών τους. Επίσης, κατά το 2007, συνεχίστηκαν αμείωτοι οι ψηλοί ρυθμοί πιστωτικής επέκτασης στους τομείς των στεγαστικών και κατασκευαστικών δανείων. Η αυξημένη έκθεση των τραπεζικών ιδρυμάτων στους εν λόγω τομείς αποτέλεσε πηγή ανησυχίας για την ΚΤΚ, η οποία προχώρησε στην έκδοση σχετικών εγκυκλίων με στόχο τον περιορισμό της έκθεσης στους κινδύνους που συνδέονται με την αγορά ακινήτων.

Κατά τη διάρκεια του 2007, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες των τραπεζικών ιδρυμάτων για είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών, για αύξηση των παρεχόμενων εμπράγματων εξασφαλίσεων και για αναβάθμιση και ενδυνάμωση των διαδικασιών αξιολόγησης νέων χορηγήσεων. Η εν λόγω προσπάθεια απέδωσε καρπούς με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων χορηγήσεων των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων. Συναφώς, παρατηρήθηκε βελτίωση του δείκτη μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων προς συνολικές χορηγήσεις και μείωση του ύψους των συνολικών προβλέψεων έναντι των προβληματικών χορηγήσεων.

Υπογραμμίζεται, περαιτέρω, η ενδυνάμωση της κεφαλαιακής βάσης των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων κατά το 2007, ως αποτέλεσμα της σημαντικής κερδοφορίας που επιτεύχθηκε. Συναφώς, η ΚΤΚ σημειώνει την ιδιαίτερα ικανοποιητική πορεία της κερδοφορίας των τραπεζικών ιδρυμάτων, την οικονομική τους ευρωστία και την ισχυρή κεφαλαιακή τους βάση καθώς και τη διατήρηση επαρκούς ρευστότητας.

Αξιοσημείωτο, επίσης, είναι το γεγονός ότι οι θετικές εξελίξεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω επιτεύχθηκαν σε μία χρονιά κατά την οποία μεγάλες

τράπεζες του εξωτερικού υπέστησαν σημαντικές ζημιές λόγω της πιστωτικής κρίσης που ξέσπασε το περασμένο καλοκαίρι στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Τα τραπεζικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την ΚΤΚ δεν συμμετείχαν σε προγράμματα τιτλοποιήσεων ενώ η έκθεσή τους σε θέσεις ψηλού κινδύνου δεν ήταν ουσιαστικές. Ως εκ τούτου, η επίδραση στην χρηματοοικονομική τους κατάσταση, ως αποτέλεσμα της εν λόγω κρίσης, ήταν αμελητέα.

Ωστόσο, παρά τις θετικές εξελίξεις που αναφέρονται πιο πάνω, δεν δικαιολογείται οποιοσδήποτε εφησυχασμός. Αντίθετα, μέσα στα πλαίσια της συνετής τραπεζικής πρακτικής, τα τραπεζικά ιδρύματα θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για συνεχή βελτίωση της κερδοφορίας τους και, κυρίως, για διασφάλιση της σταθερότητας των εισοδημάτων τους. Επιπρόσθετα, αναμένεται ότι θα εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες που καταβάλλονται για περαιτέρω βελτίωση του δείκτη μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων προς συνολικές χορηγήσεις.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, συνεχίστηκε η πορεία ανάπτυξης των εργασιών των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό. Η αύξηση στις καταθέσεις και χορηγήσεις τους, ιδιαίτερα στην Ελλάδα, υπήρξε σημαντική, μέσω, κυρίως, της επέκτασης του δικτύου των καταστημάτων τους. Η επέκταση των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό δίνει τη δυνατότητα εξόδου από τα πλαίσια της εγχώριας αγοράς και διανοίγει προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη και πραγματοποίηση σημαντικών κερδών. Παρέχει, επίσης, την ευκαιρία για διασπορά των πηγών κερδοφορίας και, ως εκ τούτου, συμβάλλει στην ευρύτερη κατανομή των επιχειρηματικών κινδύνων. Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και παρακολούθησης, που έχουν εγκαταστήσει τα τραπεζικά ιδρύματα, συμβάλλουν στη σωστή, έγκαιρη επιμέτρηση και παρακολούθηση των επιπρόσθετων κινδύνων που πηγάζουν από την αναπτυξιακή τους πορεία.

Η περαιτέρω διεθνοποίηση των εργασιών των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων αποτελεί κύριο άξονα της στρατηγικής των διοικήσεών τους. Κατά το 2007, η ΚΤΚ παραχώρησε άδεια σε 3 εγχώριες τράπεζες για επέκταση των εργασιών τους στη Ρουμανία, Ρωσία, Ουκρανία, Εσθονία και Μάλτα. Τα τραπεζικά ιδρύματα στοχεύουν στην εκμετάλλευση των ευκαιριών που παρέχονται στις εν λόγω χώρες. Τονίζεται, όμως, ότι η επέκταση στο εξωτερικό, πέραν των σημαντικών ευκαιριών που παρέχει για επίτευξη κερδών, εμπεριέχει και σημαντικούς κινδύνους. Συνεπώς, η ΚΤΚ θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να εποπτεύει την επέκταση των εργασιών των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων με τη δέουσα προσοχή, με απώτερο στόχο οι εργασίες εξωτερικού να συνεχίσουν να έχουν θετική και αυξανόμενη συνεισφορά στα αποτελέσματα των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Η ΚΤΚ σημειώνει με ικανοποίηση ότι το 2007, τα τραπεζικά ιδρύματα συνέχισαν την πορεία περαιτέρω ενδυνάμωσης του τομέα εσωτερικής διακυβέρνησής τους. Η χρηστή εσωτερική διακυβέρνηση, η οποία απαιτείται από την Οδηγία της ΚΤΚ για το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών, που εκδόθηκε προς τις τράπεζες το Μάϊο του 2006, συνδράμει θετικά στη διατήρηση της οικονομικής ευρωστίας των τραπεζικών ιδρυμάτων και κατ' επέκταση στη διατήρηση της εγχώριας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Τέλος, σημειώνεται ότι, κατά το 2007, τα τραπεζικά ιδρύματα αποπεράτωσαν επιτυχώς την προετοιμασία τους για την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο. Η ομαλή εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος αποτελεί ακόμη μια απόδειξη της υπευθυνότητας με την οποία οι τραπεζικοί οργανισμοί αντιμετώ-

πισαν το εν λόγω έργο, το οποίο αποτελεί σταθμό στην πορεία της κυπριακής οικονομίας.

Διασφάλιση χρηματοοικονομικής σταθερότητας

Στην άσκηση του ρόλου της για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος, η ΚΤΚ παρακολουθεί τις κυκλικές εξελίξεις στο χρηματοοικονομικό τομέα και το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον, προκειμένου να αξιολογήσει τους κινδύνους που απειλούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα καθώς και την ικανότητα του συστήματος να απορροφά τους κλονισμούς. Το κύριο αντικείμενο της παρακολούθησης είναι ο τραπεζικός τομέας, εφόσον οι τράπεζες παραμένουν οι βασικοί φορείς διαμεσολάβησης στην κατανομή κεφαλαίων και, ως εκ τούτου, ο κυριότερος δυνητικός αγωγός μετάδοσης των κινδύνων στο χρηματοοικονομικό σύστημα. Παράλληλα, η ΚΤΚ παρακολουθεί τις διαρθρωτικές εξελίξεις που σημειώνονται στον τραπεζικό τομέα, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος εν γένει.

Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ αναλαμβάνει πρωτεύοντα ρόλο στην ανάπτυξη νέων, και την περαιτέρω ενδυνάμωση των υφιστάμενων, μηχανισμών διαχείρισης πιθανών χρηματοοικονομικών κρίσεων σε εθνικό επίπεδο και την ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στις αρμόδιες αρχές για τη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος σε καταστάσεις κρίσεως.

Το Νοέμβριο του 2007, υπογράφηκε «Μνημόνιο Συνεργασίας» μεταξύ της ΚΤΚ, της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών και του Υπουργείου Οικονομικών στον τομέα της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό και την πιο αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των πιο πάνω Αρχών για την επίτευξη του κοινού στόχου της διασφάλισης της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Στην «Εθνική Επιτροπή Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας», η οποία συστήθηκε με βάση τις πρόνοιες του πιο πάνω Μνημονίου, προεδρεύει η ΚΤΚ. Στην εν λόγω Επιτροπή συζητούνται θέματα που άπτονται της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, περιλαμβανομένων και θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων.

Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές

Στον τομέα συνεργασίας με ξένες εποπτικές αρχές, η ΚΤΚ συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors), καθώς και στις ομάδες εργασίας της πιο πάνω Επιτροπής, που έχουν ως στόχο να συμβουλεύουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα και να συμβάλλουν στην ομοιόμορφη εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών και τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών που ακολουθούνται στα κράτη μέλη της ΕΕ. Επίσης, κατά τη διάρκεια του 2007, η ΚΤΚ συμμετείχε ενεργά στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας (Banking Supervision Committee) του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), καθώς και των ομάδων εργασίας της πιο πάνω Επιτροπής, οι οποίες χειρίζονται θέματα που άπτονται της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Κατά τη διάρκεια του 2007, η ΚΤΚ εξακολούθησε να προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη διμερών σχέσεων και επαφών, κατά προτεραιότητα

με εκείνες τις εποπτικές αρχές ξένων χωρών των οποίων τραπεζικά ιδρύματα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Κύπρο μέσω θυγατρικών εταιρειών ή υποκαταστημάτων ή διασυνοριακώς χωρίς εγκαθίδρυση και με τις εποπτικές αρχές των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται θυγατρικές ή υποκαταστήματα κυπριακών τραπεζών. Εντός του πιο πάνω πλαισίου, η ΚΤΚ ενεργά επεδίωξε τη διαπραγμάτευση και υπογραφή «Μνημονίων Συνεργασίας» στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας με αντίστοιχες εποπτικές αρχές του εξωτερικού. Η εν λόγω πολιτική και πρακτική συνάδουν απόλυτα με τη σχετική σύσταση της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision) που αποβλέπει σε μια πλέον αποτελεσματική εποπτεία των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των τραπεζικών ιδρυμάτων. Κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους, ολοκληρώθηκε η διαπραγμάτευση και υπογράφτηκαν νέα «Μνημόνια Συνεργασίας» με τέσσερεις εποπτικές/ρυθμιστικές αρχές άλλων χωρών, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό των «Μνημονίων Συνεργασίας» που έχουν υπογραφεί σε είκοσι δύο. Έχει, επίσης, αρχίσει η διαδικασία διαπραγμάτευσης με άλλες εποπτικές/ρυθμιστικές αρχές του εξωτερικού.

4.4 Συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών

Τα συστήματα πληρωμών έχουν μεγάλη σημασία για την οικονομία, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα και η ομαλή και εύρυθμη ανάπτυξή της στηρίζεται στην ύπαρξη έγκαιρων, αποτελεσματικών και ασφαλών τρόπων για τη διενέργεια πληρωμών.

Η ΚΤΚ προσδίδει μεγάλη σημασία στα συστήματα πληρωμών διότι, πέραν του ρόλου τους ως προαπαιτούμενου για την ομαλή ανάπτυξη, αποτελούν και σημαντικό παράγοντα για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας καθόσον αποτελούν το μέσο με το οποίο μεταδίδονται οι οικονομικές αναταράξεις από ένα τομέα σε άλλο. Η σημαντική αύξηση στη δραστηριότητα των χρηματαγορών, αλλά και οι ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία, έχουν φέρει στην επιφάνεια θέματα ασφάλειας αλλά και αποδοτικότητας, αυξάνοντας ακόμα περισσότερο τη σημασία των συστημάτων πληρωμών.

Για τους λόγους αυτούς έχει αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία τόσο στην ύπαρξη του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου που πρέπει να διέπει τα συστήματα πληρωμών όσο και στην ύπαρξη της αναγκαίας υποδομής για την εύρυθμη, ασφαλή και αποδοτική λειτουργία τους.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην ανάγκη για στενή συνεργασία στον τομέα των συστημάτων πληρωμών μεταξύ της ΚΤΚ και του ευρύτερου τραπεζικού τομέα, για διασφάλιση της έγκαιρης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις εξελίξεις, τόσο αυτών που συνδέονται με τη συμμετοχή της Κύπρου στην ΕΕ όσο και γενικότερα. Η ανταλλαγή πληροφοριών και ο συντονισμός των ενεργειών όλων των εμπλεκομένων διεξάγεται αποτελεσματικά στα πλαίσια διαφόρων επιτροπών όπως της Συμβουλευτικής Επιτροπής Πληρωμών, της Επιτροπής του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού και της Συντονιστικής Επιτροπής για την Μετάπτωση στην Ενιαία Περιοχή Πληρωμών σε Ευρώ.

Νομικό πλαίσιο

Ο ρόλος της ΚΤΚ στο χώρο των συστημάτων πληρωμών, όπως αυτός προβλέπεται και μέσα από το κοινοτικό κεκτημένο, έχει καθοριστεί στους περί της ΚΤΚ Νόμους του 2002 έως 2007. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6(2)(ε) των νόμων καθορίζει ως μια από τις βασικές αρμοδιότητες της Τράπεζας την προώθηση, ρύθμιση και επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας συστημάτων πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού

συναλλαγών. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 48 των ίδιων νόμων, η Τράπεζα έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται, να συμμετέχει ή να γίνεται μέλος οποιουδήποτε συστήματος πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών και να θέτει υπό την επίβλεψή της συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που λειτουργούν στη Δημοκρατία. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει εξουσία να εκδίδει οδηγίες για τη ρύθμιση των εργασιών και του τρόπου λειτουργίας των συστημάτων που βρίσκονται υπό την επίβλεψή της.

Η ΚΤΚ έχει επίσης ορισθεί ως η αρμόδια αρχή που δύναται να κηρύσσει τα συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που εμπίπτουν στις πρόνοιες των περί του Αμετακλήτου του Διακανονισμού στα Συστήματα Πληρωμών και στα Συστήματα Διακανονισμού Αξιογράφων Νόμων του 2003 και 2006. Επιπρόσθετα, ο νόμος παρέχει στην Τράπεζα το δικαίωμα πρόσβασης σε οποιανδήποτε πληροφορία η ίδια κρίνει αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με το νόμο, καθώς και τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Στα πλαίσια της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων της που απορρέουν από τον πιο πάνω νόμο, η Τράπεζα έχει κηρύξει ως υπαγόμενα στις πρόνοιες του νόμου συστήματα, το Σύστημα TARGET2-CY και το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου.

Συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που λειτουργούν στην Κύπρο

Στην Κύπρο λειτουργούν σήμερα επτά συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών. Αυτά είναι το Σύστημα TARGET2-CY, το Σύστημα Εμβασμάτων Μεγάλης Αξίας, το Σύστημα του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών, το Σύστημα Εκκαθάρισης και Διακανονισμού Πληρωμών με Τραπεζικές Κάρτες, το Σύστημα Εμβασμάτων Μικρής Αξίας (JCCTransfer), το Σύστημα Κυβερνητικών Εμβασμάτων και το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Τα συστήματα αυτά, με εξαίρεση το Σύστημα Κυβερνητικών Εμβασμάτων που λειτούργησε εντός του 2005 και το Σύστημα TARGET2 το οποίο ανήκει στο ευρωσύστημα και με το οποίο η ΚΤΚ συνδέθηκε στις 19 Νοεμβρίου, 2007, περιγράφονται με λεπτομέρεια στην έκθεση της ΕΚΤ "Payment and securities settlement systems in the European Union" του Αυγούστου, 2002 (www.ecb.int) . Η Τράπεζα είναι ο διαχειριστής του Συστήματος TARGET2-CY, του Συστήματος Εμβασμάτων Μεγάλης Αξίας, του Συστήματος Κυβερνητικών Εμβασμάτων καθώς και του Συστήματος του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών.

Ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ΚΤΚ υποστηρίζει τις προσπάθειες που έχουν τροχοδρομηθεί από τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, με τη στήριξη και καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ, για δημιουργία του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου και των ενοποιημένων υποδομών, που θα επιτρέψουν τη θέσπιση ενός εκσυγχρονισμένου και αξιόπιστου δικτύου πληρωμών μικρής αξίας με τελικό στόχο την εγκαθίδρυση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (γνωστού ως «SEPA - Single Euro Payments Area»). Η ολοκλήρωση του έργου αυτού υπολογίζεται ότι θα επιτρέψει στην ΕΕ να πραγματοποιήσει οικονομίες από €50 έως €100 δισεκ. το χρόνο. Το σχετικό νομικό πλαίσιο έχει ενσωματωθεί στη νέα Οδηγία σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, η οποία έχει ψηφιστεί πρόσφατα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και θα πρέπει να μεταφερθεί στις νομοθεσίες των κρατών μελών της ΕΕ μέχρι την 1η Νοεμβρίου του 2009.

Στα πλαίσια των προσπαθειών στο εθνικό επί-

πεδο, ο Σύνδεσμος Εμπορικών Τραπεζών Κύπρου, με την καθοδήγηση και στήριξη της ΚΤΚ, έχει ετοιμάσει το Εθνικό Σχέδιο Μετάπτωσης στο SEPA, το οποίο έχει υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή ΚΤΚ. Με βάση τις πρόνοιες του Σχεδίου, έχει δημιουργηθεί Εθνική Συντονιστική Επιτροπή υπό την προεδρία της ΚΤΚ, η οποία συντονίζει την προσπάθεια του κυπριακού τραπεζικού τομέα να συμμορφωθεί με τα χρονοδιαγράμματα παροχής των πρώτων συμβατών με το SEPA προϊόντων, που θα αφορούν τα εμβάσματα και τις κάρτες πληρωμών από τις 28 Ιανουαρίου, 2008, μέχρι την πλήρη μετάπτωση στο SEPA στο τέλος του 2010.

Άλλες εξελίξεις

(α) Σχέδιο άμεσης χρέωσης λογαριασμών οφειλετών Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Με στόχο την περαιτέρω αυτοματοποίηση των πληρωμών και τη συνεπακόλουθη μείωση των επιταγών, η Τράπεζα ανέθεσε καθήκοντα θεματοφύλακα της Κυβέρνησης σε εμπορικές τράπεζες για να μπορέσει να εφαρμοσθεί σχέδιο είσπραξης οφειλών Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω άμεσης χρέωσης των τραπεζικών λογαριασμών των οφειλετών. Με το εν λόγω σχέδιο, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία στο τέλος του 2006, οι οφειλέτες μπορούν να εξουσιοδοτούν τη χρέωση των λογαριασμών τους με τα ποσά που θα κοινοποιούν οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις τράπεζές τους. Οι τράπεζες θα μεταφέρουν στο Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό, που τηρείται στην ΚΤΚ, τα συνολικά κεφάλαια που θα προκύπτουν από τις χρεώσεις αυτές.

(β) Ευρωπαϊκό σύστημα εμβασμάτων TARGET και TARGET2

Η υιοθέτηση του ευρώ ως νομισματικής μονάδας της Κύπρου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τη σύνδεση της ΚΤΚ και του τραπεζικού συστήματος με το Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο (γνωστό ως «TARGET») του ΕΣΚΤ. Στην αρχική του μορφή, με την οποία λειτούργησε τον Ιανουάριο 1999, το εν λόγω σύστημα αποτελείτο από τα διασυνδεδεμένα συστήματα πληρωμών σε συνεχή χρόνο των 12 κρατών μελών τη ζώνη του ευρώ, της Δανίας, της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΚΤ, και διεκπεραίωνε εντολές μόνο σε ευρώ. Από την εισαγωγή του συστήματος TARGET, είχαν τεθεί στόχοι για τη βελτίωσή του. Οι σχεδιασμοί αυτοί υλοποιήθηκαν με ένα νέο σύστημα, το επονομαζόμενο «TARGET2», το οποίο αναπτύχθηκε από κοινού από τις κεντρικές τράπεζες της Γερμανίας, Γαλλίας και Ιταλίας και τέθηκε σε εφαρμογή στις 19 Νοεμβρίου, 2007. Μέσω μιας ενιαίας τεχνικής υποδομής, το TARGET2 παρέχει σε όλες τις συμμετέχουσες τράπεζες τις ίδιες υψηλής ποιότητας υπηρεσίες καθώς και κοινή διάρθρωση τιμών. Η επικοινωνία με το σύστημα πραγματοποιείται μόνο μέσω του δικτύου SWIFT και των υπηρεσιών που αυτό παρέχει.

Σύμφωνα με τον εθνικό προγραμματισμό για υιοθέτηση του ευρώ την 1η Ιανουαρίου, 2008, η Κύπρος εντάχθηκε, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, στην πρώτη ομάδα χωρών οι οποίες συνδέθηκαν με το TARGET2 στις 19 Νοεμβρίου, 2007. Η σύνδεση τόσο της ΚΤΚ όσο και άλλων 14 εμπορικών τραπεζών με το TARGET2 ήταν απόλυτα επιτυχής.

(γ) Αξιολόγηση Κεντρικού Αποθετηρίου / Κεντρικού Μητρώου Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου

Μέσα στα πλαίσια της προετοιμασίας για την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, το Κεντρικό Αποθετήριο / Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) αξιολογήθηκε εντός του 2007 με βάση τα πρότυπα σχετικά με τη χρήση των

συστημάτων διακανονισμού τίτλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις πιστοδοτικές πράξεις του ΕΣΚΤ. Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε σε τρία στάδια με την υποβολή, στις αρχές του έτους, του συμπληρωμένου από το ΧΑΚ εντύπου αξιολόγησης προς την Υπηρεσία Επίβλεψης Συστημάτων Πληρωμών της ΚΤΚ, η οποία ενεργούσε ως πρώτος αξιολογητής. Η αξιολόγηση της ΚΤΚ υποβλήθηκε στη συνέχεια στον δεύτερο αξιολογητή, την Κεντρική Τράπεζα της Γερμανίας, η έκθεση της οποίας υποβλήθηκε στην ΕΚΤ και εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ εντός του Νοεμβρίου, 2007. Με βάση την έκθεση αξιολόγησης, το Κεντρικό Αποθετήριο / Κεντρικό Μητρώο Αξιών κρίθηκε ως κατάλληλο για διενέργεια πιστοδοτικών πράξεων του ΕΣΚΤ, ενώ έγιναν κάποιες εισηγήσεις για πλήρη συμμόρφωση με όλα τα πρότυπα. Οι εισηγήσεις έχουν γίνει αποδεκτές από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΧΑΚ και έχει συμφωνηθεί χρονοδιάγραμμα μεταξύ του ΧΑΚ της ΚΤΚ και της ΕΚΤ για υλοποίηση των απαιτούμενων αλλαγών στους Κανονισμούς του ΧΑΚ και στη νομοθεσία εκεί που απαιτείται.

(δ) Επιχειρήσεις διαμεσολάβησης στη μεταφορά χρημάτων

Η ΚΤΚ, ενεργώντας στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της για ρύθμιση και εποπτεία των συστημάτων πληρωμών που λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία, έχει εισαγάγει ρυθμιστικό πλαίσιο (Οδηγία Κ.Δ.Π. 659/2003) με το οποίο ρυθμίζεται και επιβλέπεται η παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης στη μεταφορά χρημάτων. Με την ενέργειά της αυτή, η Τράπεζα στοχεύει τόσο στη διασφάλιση των συμφερόντων των χρηστών των υπηρεσιών αυτών, όσο και στην αποφυγή χρήσης τους για παράνομες δραστηριότητες. Στα πλαίσια αυτά, η ΚΤΚ έχει, μέχρι σήμερα, παραχωρήσει άδεια λειτουργίας σε επτά επιχειρήσεις παροχής των υπηρεσιών με βάση τις πρόνοιες της πιο πάνω αναφερόμενης Οδηγίας.

4.5 Νόμισμα

Νόμισμα σε κυκλοφορία

Αναλυτικά στοιχεία για το νόμισμα σε κυκλοφορία κατά την 31η Δεκεμβρίου 2007, όπως και συγκριτικά στοιχεία για το 2006, παρατίθενται στον πίνακα με τον τίτλο «Νόμισμα σε κυκλοφορία».

Κατά τα τελευταία χρόνια ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του νομίσματος σε κυκλοφορία ήταν περίπου 10% με εξαίρεση το 2007 κατά το οποίο η αξία του νομίσματος σε κυκλοφορία μειώθηκε κατά 9,9%. Η μείωση παρατηρήθηκε κατά τους τελευταίους μήνες και οφείλεται στην επιστροφή τραπεζογραμματίων και κερμάτων κυπριακής λίρας και στην ανταλλαγή της κυπριακής λίρας με ευρώ ενόψει της εισαγωγής του ευρώ.

Η συγκριτική εικόνα του νομίσματος σε κυκλοφορία κατά τα τελευταία τέσσερα χρόνια, παρουσιάζεται στη γραφική παράσταση στη σελίδα 57.

Έλεγχος, επεξεργασία και καταστροφή των τραπεζογραμματίων

Κύριος στόχος της Υπηρεσίας Νομίσματος παρέμεινε η διατήρηση της επάρκειας των αποθεμάτων του κυπριακού νομίσματος καθώς και η διατήρηση καλής ποιότητας τραπεζογραμματίων στην αγορά. Παράλληλα, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των δύο υπερσύγχρονων μηχανών που η Τράπεζα προμηθεύτηκε για τον έλεγχο, επεξεργασία και καταστροφή τραπεζογραμματίων, εφαρμόστηκαν νέες πιο αποτελεσματικές διαδικασίες, επιτυγχάνοντας έτσι ουσιαστική αύξηση της παραγωγικότητας και ενίσχυση της ασφάλειας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.01 **Νόμισμα σε κυκλοφορία κατά τα έτη 2004-2007**

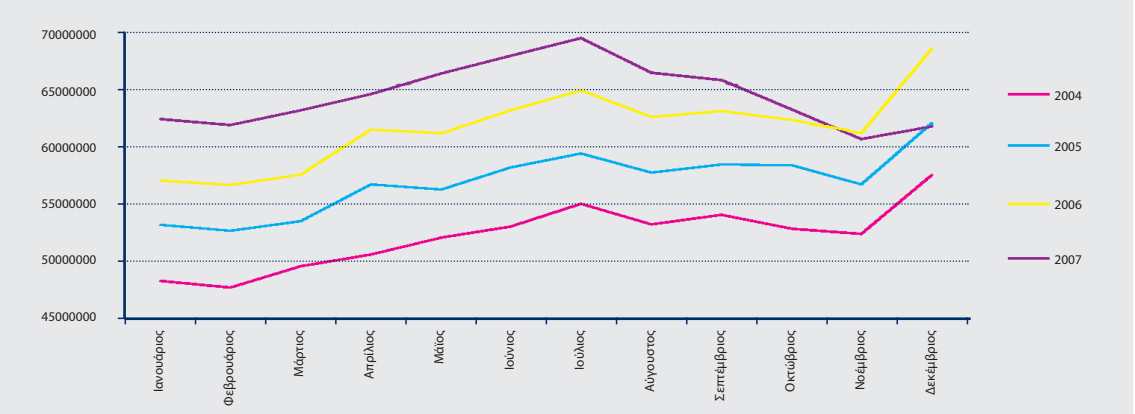

Υπηρεσία Νομισματικού Μουσείου

Λειτουργία έκθεσης "Από τη £ στο €"

Η έκθεση "Από τη £ στο €", που εγκαινιάσθηκε τον Οκτώβριο του 2006, συνέχισε τη λειτουργία της καθ' όλη τη διάρκεια του 2007. Δέχτηκε πάνω από 18.000 επισκέπτες, κυρίως μαθητές σχολείων μέσης και δημοτικής εκπαίδευσης, σε οργανωμένες ομάδες με τη συνοδεία των καθηγητών τους. Στα πλαίσια της ενημερωτικής εκστρατείας της ΚΤΚ για την υιοθέτηση του ευρώ, εκτός από τη ξενάγηση στην έκθεση, οι μαθητές παρακολούθησαν, ανάλογα με το επίπεδό τους, ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αυτό περιλάμβανε παρουσίαση για το ρόλο της ΚΤΚ, το ευρώ ως νόμισμα και την πορεία για τη μετάβαση από τη λίρα στο ευρώ.

Έκδοση συλλεκτικών κερμάτων

- ***Συλλεκτικό κέρμα με την ευκαιρία της υπογραφής της Συνθήκης της Ρώμης***

Το Μάρτιο του 2007, με την ευκαιρία της 50ής επετείου από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, εκδόθηκαν συλλεκτικά κέρματα. Η έκδοση έγινε στο πλαίσιο απόφασης των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ για κοινή έκδοση, με ταυτόσημο σχέδιο

που απεικονίζει το κείμενο της Συνθήκης της Ρώμης, να αναβιώνει το πνεύμα του πλακόστρωτου της Piazza del Campidoglio στη Ρώμη (σχεδιασμένο από το Michelangelo). Εκδόθηκαν και διατέθηκαν 5.000 αργυρά υποδειγματικά κέρματα σε θήκη και 10.000 χαλκονικέλινα ακυκλοφόρητα κέρματα σε κάψουλα.

- ***Αναμνηστικό σετ των τελευταίων κερμάτων σεντ της κυπριακής λίρας***

Ενόψει της αντικατάστασης των κερμάτων σεντ της κυπριακής λίρας με τα κέρματα ευρώ εκδόθηκε αναμνηστικό σετ, σε μορφή τριπτύχου με φιλοτέχνηση, που περιέχει τα τελευταία κέρματα σεντ της κυπριακής λίρας σε ακυκλοφόρητη κατάσταση. Η έκδοση περιορίσθηκε στα 8.500 σετ, ποσότητα

που διατέθηκε με πολύ μεγάλη επιτυχία στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

• ***Αναμνηστικό σετ των πρώτων κυπριακών κερμάτων ευρώ***

Με την ευκαιρία της εισαγωγής του ευρώ στην Κύπρο εκδόθηκε αναμνηστικό σετ, σε μορφή τριπτύχου με φιλοτέχνηση, των πρώτων κυπριακών κερμάτων ευρώ σε λαμπρή ακυκλοφόρητη κατάσταση. Ο αριθμός της έκδοσης ήταν 70.000 σετ, από τα οποία 60.000 διατέθηκαν στο εξωτερικό και 10.000 στην Κύπρο. Η πώληση σημείωσε εξαιρετική επιτυχία και τα σετ εξαντλήθηκαν πολύ σύντομα μετά την έκδοσή τους.

Προετοιμασία για τη φυσική εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο και απόσυρση της κυπριακής λίρας

Το Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού είχε την αποκλειστική ευθύνη και αρμοδιότητα για την έγκαιρη απόκτηση και κυκλοφορία επαρκών ποσοτήτων τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ στην Κύπρο με ασφάλεια, από την 1 Ιανουαρίου 2008, καθώς και για την απόσυρση της κυπριακής λίρας. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, κατάρτησε το στρατηγικό σχέδιο, εκπόνησε σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκομένους λεπτομερή προγράμματα και διασφάλισε την πλήρη εφαρμογή τους.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός και οι αποφάσεις που λήφθηκαν συνοψίζονται στο "Σχέδιο Εισαγωγής Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ", που οριστικοποιήθηκε και δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2007, ενώ σύντομη αναφορά στις κυριότερες δραστηριότητες ακολουθεί.

Κυριότερες δραστηριότητες

• ***Λειτουργία Κέντρου Κερμάτων***

Το Κέντρο Κερμάτων τέθηκε σε πλήρη λειτουργία τον Οκτώβριο του 2007, με την ολοκλήρωση κατάλληλων διαδικασιών, συστημάτων πληροφορικής και προμήθειας και εγκατάστασης του αναγκαίου εξοπλισμού.

• ***Απόκτηση τραπεζογραμματίων ευρώ***

Η απόκτηση των τραπεζογραμματίων έγινε μέσω δανεισμού από το Ευρωσύστημα, με την Τράπεζα της Ελλάδος να αναλαμβάνει το ρόλο της προμηθεύτριας τράπεζας. Η παράδοση από την Τράπεζα της Ελλάδος, έγινε σύμφωνα με τους κανονισμούς και τα μέτρα ασφάλειας που επιβάλλει το Ευρωσύστημα.

• ***Κοπή κυπριακών κερμάτων ευρώ***

Μετά από διεθνή διαγωνισμό, το έργο ανατέθηκε στο Φινλανδικό Νομισματοκοπείο, το οποίο, μέσα από στενή παρακολούθηση και συντονισμό, παρέδωσε τα κέρματα μέσα στα χρονοδιαγράμματα που συμφωνήθηκαν.

- ***Προεφοδιασμός τραπεζών***

Ο προεφοδιασμός έγινε σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2006/9), μέσα από αυστηρά μέτρα ασφάλειας, ακολουθώντας λεπτομερή προγραμματισμό που συμφωνήθηκε με την αστυνομία και την εταιρεία χρηματαποστολών.

- ***Υποπροεφοδιασμός επιχειρήσεων***

Για να διασφαλιστεί ο επαρκής υποπροεφοδιασμός των επιχειρήσεων με κέρματα και τραπεζογραμμάτια ευρώ, έγινε καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών του 2007, συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των στοιχείων υποπροεφοδιασμού που υπέβαλλαν οι τράπεζες. Εκεί που κρίθηκε σκόπιμο, λήφθηκαν συμπληρωματικά ή και διορθωτικά μέτρα.

- ***Υποπροεφοδιασμός και εξυπηρέτηση του κοινού***

Δόθηκε η ευκαιρία στο κοινό να υποπροεφοδιαστεί με κέρματα ευρώ αγοράζοντας ειδικές συσκευασίες εξοικείωσης, να προμηθευτεί έγκαιρα τραπεζογραμμάτια ευρώ από τις Αυτόματες Ταμειακές Μηχανές των τραπεζών και τέλος, να αρχίσει την ανταλλαγή της κυπριακής λίρας από την 1 Ιανουαρίου, μέρα κατά την οποία λειτούργησαν αποκλειστικά για το σκοπό αυτό καταστήματα τραπεζών.

- ***Εκπαίδευση ταμιών***

Οργανώθηκε σειρά εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας του ευρώ για ταμίες τραπεζών, κυβερνητικών τμημάτων, ημικρατικών οργανισμών και επιχειρήσεων στη βάση «εκπαίδευση για εκπαιδευτές». Συνολικά εκπαιδεύτηκαν 600 εκπαιδευτές, οι οποίοι με τη σειρά τους εκπαίδευσαν τους ταμίες στους Οργανισμούς τους.

- ***Απόσυρση της κυπριακής λίρας***

Συμφωνήθηκαν με τις τράπεζες οι λεπτομερείς διαδικασίες και έγιναν οι κατάλληλες προσαρμογές στα συστήματα της Τράπεζας, καθώς και επέκταση του ωραρίου εξυπηρέτησης των τραπεζών, για να διασφαλιστεί η ομαλή απόσυρση της κυπριακής λίρας.

- ***Πώληση μετάλλου των κερμάτων της κυπριακής λίρας***

Μετά από προκήρυξη προσφορών για πώληση του μετάλλου, που θα προέλθει από τα κέρματα κυπριακής λίρας που θα αποσυρθούν από την κυκλοφορία, υπογράφηκαν οι σχετικές συμφωνίες και έγιναν όλες οι διευθετήσεις για καταστροφή των κερμάτων και εξαγωγή του μετάλλου.

Το έργο της φυσικής εισαγωγής του ευρώ και της απόσυρσης της κυπριακής λίρας, παρά την περιπλοκότητα του, ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία, γεγονός που εγκωμιάζεται σε ανακοινώσεις της ΕΚΤ και Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία του όλου έργου είχαν οι τράπεζες, η αστυνομία και η εταιρεία χρηματαποστολών.

4.6 Διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και του αποθέματος σε χρυσό και κυπριακή αγορά συναλλάγματος

Διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και του αποθέματος σε χρυσό

Η διενέργεια πράξεων σε συνάλλαγμα, καθώς επίσης η κατοχή, διαφύλαξη και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων της Δημοκρατίας, στα οποία περιλαμβάνονται τα διαθέσιμα της Τράπεζας και του Δημοσίου σε συνάλλαγμα και χρυσό, αποτελούν βασικές αρμοδιότητες της Τράπεζας σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της ΚΤΚ Νόμων του 2002 εώς 2007.

Κατά το 2007, που ήταν το τελευταίο έτος πριν την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), οι βασικοί στόχοι της διαχείρισης των συναλλαγματικών αποθεμάτων συνέχισαν να είναι η ασφάλειά τους, η προστασία τους από το ενδεχόμενο μείωσης της αξίας τους και η τήρηση επαρκούς ρευστότητας για κάλυψη των διαφό-

ρων αναγκών. Τηρουμένων των πιο πάνω στόχων, η Τράπεζα επιδίωξε τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των συναλλαγματικών αποθεμάτων.

Στο τέλος του 2007, τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα ανέρχονταν σε £2.589,2 εκατ. (€4.423,9 εκατ.) σε σχέση με £2.610,1 εκατ. (€4.459,4 εκατ.) στο τέλος του 2006. Η μεταβολή του ύψους των αποθεμάτων προήλθε από τις ροές σε ξένα νομίσματα, το εισόδημα από τόκους επί των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Τράπεζας και τη μεταβολή της συναλλαγματικής αξίας των ξένων νομισμάτων έναντι της κυπριακής λίρας.

Κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους, όπως και στα τελευταία χρόνια, η στοχευμένη νομισματική σύνθεση των συναλλαγματικών αποθεμάτων καθορίστηκε με βάση τις κατά ξένο νόμισμα προβλεπόμενες εκροές. Οι προβλεπόμενες αυτές εκροές αφορούσαν στις εμπορικές ή άλλες τρέχουσες συναλλαγές της Κύπρου καθώς και στις βραχυχρόνιες (κάτω του ενός έτους) αναμενόμενες πληρωμές για την εξυπηρέτηση του δημοσίου και ιδιωτικού χρέους σε συνάλλαγμα. Ως αποτέλεσμα αυτής της στόχευσης, η Τράπεζα τήρησε συναλλαγματικά αποθέματα κυρίως σε ευρώ και δολάρια ΗΠΑ, και σε μικρότερο βαθμό σε λίρες Αγγλίας και φράγκα Ελβετίας. Η Τράπεζα συνέχισε, επίσης, να τηρεί κατά το 2007 μέρος των αποθεμάτων της σε χρυσό, μέρος του οποίου επένδυσε μέσω συμφωνιών πώλησης-επαναγοράς χρυσού, όταν τα δεδομένα της αγοράς καθιστούσαν τέτοιες συναλλαγές προσοδοφόρες.

Η επενδυτική πολιτική της Τράπεζας διαλαμβάνει την επένδυση των συναλλαγματικών αποθεμάτων σε εγκεκριμένα επενδυτικά μέσα, διενεργώντας πράξεις εγκεκριμένων τύπων, οι οποίες διεκπεραιώνονται μέσω εγκεκριμένων αντισυμβαλλόμενων οι οποίοι μπορεί να είναι τραπεζικοί οργανισμοί ή οργανισμοί παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Πάγια πολιτική της Τράπεζας είναι η συστηματική παρακολούθηση και ο έλεγχος των διαφόρων κινδύνων που αναλαμβάνονται. Το μέγεθος της έκθεσης σε συναλλαγματικό κίνδυνο περιορίζεται με τον καθορισμό ενός επιτρεπόμενου εύρους διακύμανσης του ποσοστού που τηρείται σε κάθε ξένο νόμισμα. Τα καθορισμένα κατά νόμισμα αντίστοιχα εύρη διακύμανσης αποτελούν συνάρτηση των καθαρών συναλλαγματικών αποθεμάτων, εξαιρουμένων δηλαδή τυχόν υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα.

Ο επιτοκιακός κίνδυνος περιορίζεται με τον καθορισμό και την παρακολούθηση της σταθμικής μέσης διάρκειας των επιμέρους επενδυτικών χαρτοφυλακίων και την τήρηση ενός συγκεκριμένου μέγιστου μεγέθους απόκλισης από τη στοχευμένη σταθμική μέση διάρκεια κάθε χαρτοφυλακίου. Εφαρμόζεται, επίσης, επιπρόσθετος περιορισμός ώστε η εναπομένουσα διάρκεια λήξης των χρεογράφων στα οποία διενεργούνται επενδύσεις να μην υπερβαίνει τα πέντε χρόνια.

Ο πιστωτικός κίνδυνος περιορίζεται και ελέγχεται σε διάφορα επίπεδα. Συγκεκριμένα, ορίζονται μέγιστα όρια ανοικτών θέσεων κατά χώρα, κατά αντισυμβαλλόμενο και κατά υπερεθνικό ή άλλο ίδρυμα ενώ εφαρμόζονται ελάχιστα αποδεκτά επίπεδα βαθμίδων φερεγγυότητας για τους εγκεκριμένους αντισυμβαλλόμενους.

Για την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή της διαχείρισης των αποθεμάτων εφαρμόζεται πολιτική ελαχιστοποίησης των λειτουργικών κινδύνων και αυστηρού διαχωρισμού αρμοδιοτήτων σε ό,τι αφορά τη συνομολόγηση πράξεων, την εκτέλεση και διακανονισμό των συναλλαγών και την παρακολούθηση των ανοικτών θέσεων για συμμόρφωση προς τα καθορισμένα όρια και περιορισμούς.

Το πλαίσιο πολιτικής για την άσκηση της διαχείρισης των αποθεμάτων που εφαρμόστηκε τα τελευταία χρόνια λειτούργησε ικανοποιητικά. Στα πλαίσια

αυτά υιοθετήθηκαν πρακτικές για τη συνεχή βελτίωση των συναφών με τη διαχείριση διαδικασιών, την αύξηση της αποδοτικότητας καθώς και την αναπροσαρμογή, την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των μηχανογραφημένων συστημάτων.

Με την υιοθέτηση του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος από την 1 Ιανουαρίου 2008, τίθεται παράλληλα σε εφαρμογή ένα νέο πλαίσιο επενδυτικής πολιτικής. Βάσει του νέου πλαισίου, η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και του χρυσού, τηρουμένου του στόχου της ασφάλειας και προστασίας από ενδεχόμενη μείωση της αξίας, πρώτιστα αποσκοπεί στην παραγωγή εισοδημάτων τα οποία θα αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της Τράπεζας και εξασφάλισης της οικονομικής αυτοτέλειάς της. Σε σχέση με την πολιτική που ίσχυε μέχρι το τέλος του 2007 από την 1 Ιανουαρίου 2008:

- Τα συναλλαγματικά αποθέματα θα μειωθούν σημαντικά εφόσον το χαρτοφυλάκιο σε ευρώ θα αποτελεί χαρτοφυλάκιο εγχώριου νομίσματος. Μέρος των επενδύσεων του χαρτοφυλακίου αυτού, θα ταξινομείται ως επενδύσεις που θα τηρούνται μέχρι τη λήξη τους (held to maturity), ώστε ο ενεχόμενος αγοραίος κίνδυνος να εξαλείφεται από τα αποτελέσματα χρήσεως.
- Ο ενεχόμενος συναλλαγματικός κίνδυνος στα χαρτοφυλάκια σε ξένο νόμισμα (δολάρια ΗΠΑ και λίρες Αγγλίας), θα περιοριστεί σημαντικά με τη λελογισμένη χρήση αντισταθμιστικών χρηματοοικονομικών εργαλείων, όπως οι προθεσμιακές πράξεις σε συνάλλαγμα (forward foreign exchange transactions) και οι πράξεις ανταλλαγής ξένων νομισμάτων έναντι ευρώ (foreign exchange swaps transactions).
- Θα θεσπισθεί η χρήση επιλεγμένων στρατηγικών χαρτοφυλακίων αναφοράς για σκοπούς πρακτικής εφαρμογής του επενδυτικού πλαισίου, παρέχοντας τη δυνατότητα συγκριτικής επιμέτρησης και αξιολόγησης των ενεχόμενων κινδύνων των υπό διαχείριση κεφαλαίων.
- Το όλο πλαίσιο της παρακολούθησης και του ελέγχου των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαχείριση των διαθεσίμων θα αναβαθμιστεί και θα αναπροσαρμοστεί με βάση τα νέα δεδομένα.

Κυπριακή αγορά συναλλάγματος

Σύμφωνα με τους περί της ΚΤΚ Νόμους του 2002 έως 2007, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της άσκησης της συναλλαγματικής πολιτικής, δύναται να καθορίζει και να δημοσιοποιεί τις τιμές αγοράς και πώλησης των σημαντικότερων για τη Δημοκρατία ξένων νομισμάτων έναντι της λίρας, στις οποίες η Τράπεζα είναι διατεθειμένη να συναλλάσσεται. Η Τράπεζα δύναται, επίσης, να παρεμβαίνει στην αγορά συναλλάγματος αν και εφόσον χρειάζεται, με απώτερο στόχο την υποστήριξη της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και τη διαμόρφωση λογικών τιμών συναλλάγματος.

Στα πλαίσια της άσκησης της πιο πάνω αρμοδιότητας, η Τράπεζα παρακολούθησε την εγχώρια αγορά συναλλάγματος και συμμετείχε σε αυτή οποτεδήποτε χρειαζόταν. Με τον τρόπο αυτό και μέσω του θεσμού της καθημερινής συνεδρίασης καθορισμού τιμών συναλλάγματος της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ, του δολαρίου ΗΠΑ και της λίρας Αγγλίας (συνεδρίαση Fixing), στην οποία συμμετείχαν και οι εμπορικές τράπεζες, η Τράπεζα συνέβαλε στην ομαλή λειτουργία της εγχώριας αγοράς και στη διαμόρφωση λογικών τιμών συναλλάγματος, σύμφωνα με τις πρόνοιες για συμμετοχή της κυπριακής λίρας στο ΜΣΙ ΙΙ.

Με τη λήψη της τελικής απόφασης από τους υπουργούς οικονομικών της ΕΕ στις 10 Ιουλίου 2007, για την ένταξη από την 1 Ιανουαρίου 2008, της Δημοκρατίας στη ζώνη του ευρώ και της συνακόλου-

θης απόφασης ότι η ισχύουσα κεντρική ισοτιμία εντός του ΜΣΙ ΙΙ, θα είναι και η αμετάκλητη ισοτιμία μετατροπής της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ, ο θεσμός Fixing συνέχισε μέχρι τις 28 Δεκεμβρίου, 2007, ημερομηνία κατά την οποία τερματίστηκε.

4.7. Διαχείριση δημόσιου χρέους

Η ΚΤΚ, υπό την ιδιότητά της ως τραπεζίτης της Κυβέρνησης και αντιπρόσωπός της σε χρηματοοικονομικά θέματα, ενεργεί ως διαχειριστής του δημόσιου χρέους, δραστηριότητα που περιλαμβάνει και την έκδοση χρεογράφων της Κυβέρνησης. Ενεργώντας στα πλαίσια της αρμοδιότητας αυτής, η ΚΤΚ προέβη στις δέουσες ενέργειες για την ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης και τη διαχείριση του δημόσιου χρέους. Οι εκδόσεις αξιογράφων και η διαχείρισή τους πραγματοποιούνται μέσα στο «Πλαίσιο Γενικών Διευθετήσεων μεταξύ της ΚΤΚ και του Υπουργείου Οικονομικών για τη Διαχείριση του Δημόσιου Χρέους» το οποίο συνομολογήθηκε μεταξύ των δύο οργανισμών, σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της κείμενης νομοθεσίας. Τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα που αφορούν τις εκδόσεις διεκπεραιώνονται από την ΚΤΚ.

Δημόσιο εσωτερικό χρέος

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Κυβέρνησης σε εγχώριο νόμισμα ικανοποιούνται με εκδόσεις, από την ΚΤΚ, Γραμματίων του Δημοσίου λήξης 13 και 52 εβδομάδων, Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως 2-ετούς, 3-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας, καθώς επίσης Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως με πενταετή λήξη. Η χρηματοδότηση των αναγκών της Κυβέρνησης μέσω της έκδοσης Ομολογιών Αποταμιεύσεως έχει τερματισθεί. Τα Γραμμάτια του Δημοσίου (ΓΔ), με λήξη 13 εβδομάδων, εκδίδονται είτε σε σταθερές τιμές (για ικανοποίηση των επενδυτικών αναγκών των κυβερνητικών ταμείων των οποίων η διαχείριση έχει ανατεθεί στην ΚΤΚ) είτε μέσω δημοπρασίας. Τα ΓΔ με λήξη 52 εβδομάδων εκδίδονται μόνο με δημοπρασία και εισάγονται για διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Για τα ΓΔ λήξης 13 εβδομάδων δεν υπάρχει δευτερογενής αγορά. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2007, η συνολική ονομαστική αξία των εκδοθέντων ΓΔ ήταν £3.552,6 εκατ. έναντι £3.514,1 εκατ. κατά την 31η Δεκεμβρίου 2006. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2007, τα υπό διαχείριση κυβερνητικά ταμεία κατείχαν ΓΔ ύψους £3.502,4 εκατ., τα τραπεζικά ιδρύματα κατείχαν £50 εκατ. που εκδόθηκαν με δημοπρασία, ενώ άλλοι επενδυτές κατείχαν ΓΔ ύψους £0,2 εκατ. Η μέση σταθμική απόδοση της τελευταίας έκδοσης του 2007 ήταν 3,61% για ΓΔ 13 εβδομάδων (Μάρτιος) και 4,12% για ΓΔ 52 εβδομάδων (Μάρτιος). Η μέση απόδοση[1] των ΓΔ που εκδόθηκαν με δημοπρασία κατά τη διάρκεια του 2006 και 2007 παρουσιάζεται στον πίνακα "Μέση απόδοση[1] ΓΔ".

Πίνακας 4.02 **Μέση απόδοση[1] ΓΔ** %

Έτος	13 εβδομάδων	52 εβδομάδων
2006	2,56	2,89
2007	3,59	4,12

Τα Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ), 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας εκδίδονται με δημοπρασία, ενώ τα τριετή ΚΟΧΑ εκδίδονται στο άρτιο και προσφέρονται μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση τίτλων του δημοσίου με τη μέθοδο της δημοπρασίας επιτρέπει στα επιτόκια δανεισμού να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς. Κατά τη διάρκεια του έτους η ΚΤΚ διεκπεραίωσε τις εκδόσεις ΚΟΧΑ που αναφέρονται στον πίνακα "Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2007". Στον ίδιο πίνακα αναγράφονται επίσης οι λήξεις ΚΟΧΑ κατά τον υπό ανασκόπηση χρόνο.

1. Μέση απόδοση της μέσης σταθμικής απόδοσης κάθε έκδοσης/τμηματικής έκδοσης

Πίνακας 4.03	**Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων**								**£ εκατ.**
Κατά την	**ΓΔ**	**ΚΟΧΑ**					**ΠΑ**	**ΟΑ**	**Σύνολο**
		2-ετή	**3-ετή**	**5-ετή**	**10-ετή**	**15-ετή**			
31η Δεκ. 2006	3.514,1	183,2	253,2	1.493,4	677,3	119,7	77,3	7,5	**6.325,7**
31η Δεκ. 2007	3.552,6	150,5	192,8	1.543,8	823,1	119,7	71,5	3,8	**6.457,8**

Πίνακας 4.04	**Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2007**		**£ εκατ.**
Τύπος Χρεογράφων	**Εκδόσεις**		**Λήξεις**
	Αρ. Εκδόσεων[2)]	**Ποσό**	**Ποσό**
Διετή[1)]	1	35,0	67,7
Τριετή	8	57,7	118,1
Πενταετή[1)]	3	250,0	199,5
Δεκαετή[1)]	4	160,4	14,7
Δεκαπενταετή[1)]	-	-	-
Σύνολο		**503,1**	**400,0**

1) Με δημοπρασία.

2) Στην περίπτωση πενταετών ΚΟΧΑ ο αριθμός αναφέρεται σε τμηματικές εκδόσεις.

Η μέση απόδοση[1] για κάθε τύπο χρεογράφων που εκδόθηκαν με δημοπρασία κατά τη διάρκεια του 2006 και 2007 παρουσιάζεται στον πίνακα "Μέση απόδοση[1] ΚΟΧΑ". Η αύξηση της μέσης απόδοσης για όλους τους τύπους ΚΟΧΑ αντανακλά, κυρίως, την αύξηση των πληθωριστικών πιέσεων και τις αντίστοιχες τάσεις των αγορών χρεογράφων της ζώνης του ευρώ.

Πίνακας 4.05	**Μέση απόδοση[1] ΚΟΧΑ**			**%**
Έτος	**2-ετή**	**5-ετή**	**10-ετή**	**15-ετή**
2006	3,40	3,84	4,12	-
2007	4,03	4,23	4,47	-

Η μέση σταθμική απόδοση της τελευταίας έκδοσης του 2007 ήταν 4,03% για διετή ΚΟΧΑ (Φεβρουάριος), 4,6% για δεκαετή ΚΟΧΑ (Σεπτέμβριος), ενώ για τις τμηματικές εκδόσεις πενταετών ΚΟΧΑ ήταν 4,24% (Απρίλιος). Τα χρεόγραφα που εκδίδονται με δημοπρασία εισάγονται και τυγχάνουν διαπραγμάτευσης στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σε περίπτωση που η ΚΤΚ κρίνει αναγκαίο, δύναται, με βάση τους Όρους Έκδοσης των εν λόγω ΚΟΧΑ, να παρεμβαίνει στη δευτερογενή αγορά για διατήρηση ομαλών συνθηκών αγοράς. Ο δανεισμός της Κυβέρνησης με τη μορφή Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως (ΠΑ) συνεχίστηκε με τη Δέκατη Σειρά, που εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2006, με επιτόκιο 3,85% και περίοδο αποπληρωμής πέντε χρόνια. Οι πωλήσεις ΠΑ ανήλθαν σε £5,7 εκατ. κατά τη διάρκεια του 2007 σε σύγκριση με £10 εκατ. το 2006. Το συνολικό ποσό των ΠΑ όλων των Σειρών που δεν είχαν εξαργυρωθεί ήταν £71,5 εκατ. κατά την 31η Δεκεμβρίου 2007, σημειώνοντας μείωση £5,8 εκατ. σε σύγκριση με την 31η Δεκεμβρίου 2006.

Η μέση σταθμική διάρκεια και το μέσο σταθμικό επιτόκιο του δημόσιου εσωτερικού χρέους, εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους και του ειδικού δανείου από την ΚΤΚ, στις 31 Δεκεμβρίου 2007, ήταν 3,46 χρόνια και 4,8%, αντίστοιχα, έναντι 3,27 χρόνων και 4,62%, αντίστοιχα, στο τέλος του 2006.

Στον πίνακα «Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων» παρουσιάζονται τα υπόλοιπα όλων των επενδυτικών προϊόντων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2006 και 2007.

Δημόσιο εξωτερικό χρέος

Η διαχείριση του δημόσιου εξωτερικού χρέους πε-

1. Μέση απόδοση της μέσης σταθμικής απόδοσης κάθε έκδοσης/τμηματικής έκδοσης

ριλαμβάνει την εξεύρεση των χρηματοδοτικών πηγών από το εξωτερικό, τη συγκριτική αξιολόγηση των χρηματοδοτικών προτάσεων, τη διαπραγμάτευση των σχετικών συμφωνιών, την καταγραφή και εξυπηρέτηση του χρέους και την παρακολούθηση και διαχείριση των διαφόρων απορρεόντων κινδύνων. Βασική επιδίωξη της ΚΤΚ κατά τη διαχείριση του δημόσιου εξωτερικού χρέους είναι η επίτευξη των πιο κάτω στόχων:

- Της διασφάλισης ομαλής κάλυψης των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών που η Κυβέρνηση επιδιώκει να ικανοποιήσει από εξωτερικές πηγές, μέσω απρόσκοπτης πρόσβασης στις διάφορες διεθνείς αγορές πιστώσεων και κεφαλαίων.
- Της ελαχιστοποίησης του κόστους του δημόσιου εξωτερικού χρέους, λαμβανομένων υπόψη τόσο των επικρατουσών συνθηκών στις διεθνείς αγορές, όσο και ενός αποδεκτού επιπέδου κινδύνου όσον αφορά τις διακυμάνσεις νομισμάτων και επιτοκίων.
- Της επίτευξης μιας ισοζυγισμένης και κατά το δυνατόν πιο μακροπρόθεσμης δομής λήξεων του χρέους, με απώτερο στόχο την αποφυγή συγκέντρωσης μαζικών αποπληρωμών σε κάποιες ημερομηνίες που δυνητικά θα επιβάρυναν απότομα τη δημοσιονομική κατάσταση του κράτους ή/και θα καθιστούσαν την αναχρηματοδότηση του χρέους πιο δύσκολη ή/και λιγότερο ευνοϊκή παρά αν μια τέτοια αναχρηματοδότηση γινόταν υπό ομαλότερες συνθήκες.

Το συνολικό κυβερνητικό εξωτερικό χρέος αυξήθηκε σε £1.248 εκατ. στο τέλος του 2007, από £1.193 εκατ. στο τέλος του 2006. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην εκταμίευση νέων δανείων από την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Κυριότερη πηγή εξωτερικής χρηματοδότησης της Κυβέρνησης εξακολουθεί να είναι το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Χρεογράφων. Το οφειλόμενο ποσό εξωτερικού χρέους από τις εκδόσεις μέσω του εν λόγω Προγράμματος αποτελούσε το 66% του συνόλου στις 31 Δεκεμβρίου 2007, έναντι 68% στο τέλος του 2006. Άλλες κύριες πηγές χρηματοδότησης της Κυβέρνησης ήταν η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με ποσοστό 22% και η Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης με ποσοστό 12%. Τα αντίστοιχα ποσοστά κατά το τέλος του 2006 ήταν 20% και 12%.

Το ευρώ παραμένει το κύριο νόμισμα στο οποίο είναι εκφρασμένο το κυβερνητικό εξωτερικό χρέος με ποσοστό 98% και ακολουθεί το γεν με ποσοστό 1,4%. Μικρότερα ποσά χρέους είναι εκφρασμένα σε στερλίνα, ελβετικό φράγκο, δηνάριο Κουβέιτ και δολάριο ΗΠΑ.

Τα ποσοστά του κυβερνητικού εξωτερικού χρέους με σταθερό και διακυμαινόμενο επιτόκιο στις 31 Δεκεμβρίου 2007 ήταν 74% και 26%, αντίστοιχα, σε σύγκριση με 77% και 23%, αντίστοιχα, κατά το τέλος του 2006.

Η μέση σταθμική διάρκεια και το μέσο σταθμικό επιτόκιο του κυβερνητικού εξωτερικού χρέους στις 31 Δεκεμβρίου 2007, ήταν 6,1 χρόνια και 4,95%, αντίστοιχα, έναντι 6,6 χρόνων και 4,69%, αντίστοιχα, στο τέλος του 2006.

Για την εξυπηρέτηση του δημόσιου εξωτερικού χρέους πραγματοποιήθηκαν αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους £21,4 εκατ. και πληρωμές τόκων ύψους £58,2 εκατ. κατά το 2007, έναντι £197,8 εκατ. και £64 εκατ., αντίστοιχα, το 2006. Η σημαντική μεταβολή στο ποσό αποπληρωμών κεφαλαίου οφείλεται στο γεγονός ότι κατά το 2006 υπήρξε λήξη και αποπληρωμή ενός ευρωχρεογράφου ύψους 280 εκατ. ευρώ καθώς και προπληρωμή δανείων τα οποία είχαν συναφθεί από την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Αναδιοργάνωση της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων

Η ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών έχουν προ πολλού αναγνωρίσει την αναγκαιότητα για εκσυγχρονιστική αναδιοργάνωση της λειτουργίας της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων στην Κύπρο. Απώτερος στόχος της αναδιοργάνωσης αυτής είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας των κυβερνητικών τίτλων και, κατ' επέκταση, η μείωση του κόστους δανεισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά και η δημιουργία μιας αποτελεσματικής αγοράς με επαρκή ρευστότητα, ιδιαίτερα λόγω της υιοθέτησης του ευρώ. Η εν λόγω αναδιοργάνωση αναμένεται να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εισαγωγή του θεσμού των βασικών διαπραγματευτών, την εφαρμογή ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών των χρεογράφων και των γραμματίων στην πρωτογενή αγορά και για τη διαπραγμάτευσή τους στη δευτερογενή αγορά, τον επανακαθορισμό του είδους και του μεγέθους των προϊόντων που θα εκδίδονται, τη διενέργεια επαναγορών/ανταλλαγών χρεογράφων κτλ.

Αρκετή προεργασία σχετικά με τις πιο πάνω προωθούμενες μεταρρυθμίσεις έχει ήδη επιτελεστεί όπως είναι η απόφαση για εγκαθίδρυση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας MTS για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών στην πρωτογενή αγορά και τη διαπραγμάτευση στη δευτερογενή αγορά των χρεογράφων και των γραμματίων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αναμένεται ότι, υπό ομαλές συνθήκες, μεγάλο μέρος της αναδιοργάνωσης της αγοράς των κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων θα ολοκληρωθεί εντός του 2008.

4.8 Οικονομική έρευνα και συναφείς δραστηριότητες

Το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών (ΤΟΕ) είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση και ανάλυση των εγχώριων και διεθνών οικονομικών εξελίξεων καθώς επίσης, για την ετοιμασία της Ετήσιας Έκθεσης και των Εκθέσεων Νομισματικής Πολιτικής. Το ΤΟΕ συντονίζει τις παρουσιάσεις που γίνονται για τρέχοντα οικονομικά θέματα στα κλιμάκια διεθνών οργανισμών που επισκέπτονται την Κύπρο, όπως το ΔΝΤ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και τους οίκους αξιολόγησης Standard & Poor's, Moody's και Fitch. Επιπλέον, το ΤΟΕ διεξάγει εξειδικευμένες οικονομικές έρευνες σε διάφορους τομείς, που συμβάλλουν στην υποβοήθηση της διαμόρφωσης της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Στελέχη του ΤΟΕ διενεργούν παρουσιάσεις σε διάφορους φορείς αναφορικά με τις αρμοδιότητες του ΤΟΕ ή της ΚΤΚ γενικότερα όπως, κολλέγια, σχολεία, εμπορικά επιμελητήρια κ.ά. Τέλος, το ΤΟΕ κατά το 2007 ήταν υπεύθυνο για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής βάσει του πλαισίου άσκησης νομισματικής πολιτικής της ΚΤΚ, χρησιμοποιώντας μέσα όπως, οι πράξεις ανοικτής αγοράς, οι πάγιες διευκολύνσεις και τα ελάχιστα αποθεματικά.

Κατά το 2007, το ΤΟΕ προέβη στην ετοιμασία τεσσάρων εκτεταμένων και άλλων τόσων συνοπτικών Εκθέσεων Νομισματικής Πολιτικής για τις εννέα συναντήσεις της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής (ΕΝΠ). Η Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής ετοιμάζεται αρχικά στην ελληνική, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των συναντήσεων και εμφανίζεται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ μετά τη λήξη της συνεδρίας της Επιτροπής. Ταυτόχρονα, όλα τα στατιστικά στοιχεία, υπό μορφή πινάκων, δημοσιοποιούνται και στην αγγλική σε ηλεκτρονική μορφή. Η τελευταία έκδοση της Έκθεσης Νομισματικής Πολιτικής έγινε το Δεκέμβριο του 2007. Από την 1 Ιανουαρίου 2008, μετά την ένταξη της Κύπρου στο Ευρωσύστημα, η ΕΝΠ καθώς επίσης και η έκθεση Νομισματικής Πολιτικής καταργούνται.

Το ΤΟΕ είναι επίσης υπεύθυνο, για το συντονισμό των επισκέψεων των τριών σημαντικότερων οίκων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας της κυπριακής κυβέρνησης, δηλαδή των Standard & Poor's, των Moody's και των Fitch. Οι εν λόγω οίκοι, σε τακτά χρονικά διαστήματα, εξετάζουν την κυπριακή οικονομία και εκδίδουν ανεξάρτητες αξιολογήσεις. Οι Standard & Poor's επισκέφθηκαν την Κύπρο τον Ιανουάριο του 2007, ενώ οι Moody's τον Ιούνιο του 2007. Οι Fitch αναμένεται να επισκεφθούν την Κύπρο τον Ιανουάριο του 2008. Οι τρεις οίκοι εξέδωσαν θετικές αξιολογήσεις για την κυπριακή οικονομία, με ειδικές παραινέσεις που αφορούν τη διατηρησιμότητα της δημοσιονομικής εξυγίανσης και την αναδιάρθρωση των ταμείων προνοίας και κοινωνικών ασφαλίσεων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, οι Fitch, προέβησαν σε αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της κυπριακής κυβέρνησης και οι Moody's σε αναβάθμιση των μακροπρόθεσμων ομολόγων του δημοσίου σε ξένο νόμισμα, μετά την απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ στις 10 Ιουλίου 2007, για υιοθέτηση του ευρώ από την Κύπρο.

Στελέχη του ΤΟΕ συμμετέχουν στην ΕΝΠ του ΕΣΚΤ, καθώς και στις διάφορες ομάδες εργασίας που υπάγονται σε αυτή. Η ΕΝΠ του ΕΣΚΤ παρακολουθεί τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις στην ΕΕ και ετοιμάζει αναφορές που στηρίζουν τις αποφάσεις του Διοικητικού και Γενικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

Στα πλαίσια της συμμετοχής στην εν λόγω Επιτροπή, έχει δημιουργηθεί σύστημα προβλέψεων των βασικών οικονομικών μεγεθών της κυπριακής οικονομίας και ταυτόχρονα, σε συνεργασία με την ΕΚΤ, έχει προχωρήσει η κατασκευή εξειδικευμένου οικονομετρικού μοντέλου (Multi-Country Model) με στόχο αντικειμενικές και ακριβείς προβλέψεις στη βάση μιας πιο επιστημονικής μεθοδολογίας.

Οι υποχρεώσεις του κράτους για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης που απορρέουν από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και η αναμενόμενη υιοθέτηση του ευρώ, έχουν τονίσει τη μεγάλη σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής. Η συμμετοχή του ΤΟΕ στην Ομάδα Εργασίας για τα Δημόσια Οικονομικά του ΕΣΚΤ είχε ως αποτέλεσμα την εντατικοποίηση της παρακολούθησης των δημοσιονομικών εξελίξεων από μέρους της ΚΤΚ, με στόχο τη διαμόρφωση ιδίας άποψης και ανεξάρτητων προβλέψεων, καθώς επίσης, τη διεξαγωγή διάφορων μελετών εντός του προαναφερθέντος πλαισίου.

Επιπλέον, στελέχη του ΤΟΕ συμμετέχουν στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (Economic and Financial Committee - EFC) της ΕΕ. Η EFC, υποβοηθά το έργο του Συμβουλίου των Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ (ECOFIN). Σημειώνεται ότι, όπως και στην περίπτωση της απόφασης για ένταξη τη κυπριακής λίρας στη ζώνη του ευρώ, η απόφαση για υιοθέτηση του ευρώ στη Κύπρο έχει εξεταστεί σε προπαρασκευαστικό στάδιο από την εν λόγω Επιτροπή.

Στα πλαίσια των εργασιών αυτής της Επιτροπής, συμπεριλαμβάνονται και οι προπαρασκευαστικές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν για τον καθορισμό της αμετάκλητης ισοτιμίας της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ. Για το σκοπό αυτό, διεκπαιρεώθηκε στις αρχές του 2007, σχετική μελέτη από την ΚΤΚ, τα συμπεράσματα της οποίας χρησιμοποιήθηκαν στις συζητήσεις αυτές. Η μελέτη αυτή κατέδειξε ότι η διακύμανση της κυπριακής λίρας έναντι των πιο σημαντικών νομισμάτων ήταν ευθυγραμμισμένη με τα θεμελιώδη δεδομένα της κυπριακής οικονομίας. Ως εκ τούτου, στις 10 Ιουλίου 2007, αποφασίστηκε από την ECOFIN ότι, η προυπάρχουσα κεντρική ισοτιμία, δηλαδή 1 ευρώ = 0,5874 λίρες Κύπρου, ήταν η καταλληλότερη για τον καθορισμό της αμετάκλητης ισοτιμίας μετατροπής της κυπριακής λίρας σε ευρώ.

Το 2007, το ΤΟΕ προχώρησε σε μελέτη για την ανάλυση της αγοράς ακίνητης περιουσίας μέσω της συλλογής εκτιμήσεων ακίνητης περιουσίας και πληροφοριών που κατέχουν οι κυπριακές τράπεζες. Απώτερος σκοπός είναι η καλύτερη πληροφόρηση για τη διεξαγωγή της νομισματικής πολιτικής και για την πληρέστερη ανάλυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του χρηματοοικονομικού μας συστήματος. Στο παρών στάδιο, τα αποτελέσματα της ανάλυσης των προαναφερθέντων δεδομένων βρίσκονται στο στάδιο επεξεργασίας.

Επίσης, το 2007, έχει πραγματοποιηθεί έρευνα με σκοπό τη συμφιλίωση του αριθμού των εγγεγραμμένων ανέργων με τον αριθμού των ανέργων, όπως αυτοί καταγράφονται μέσα από την ΕΕΔ, η οποία θεωρείται και ο πλέον σωστός τρόπος μέτρησης των ανέργων. Επίσης, γίνεται προσπάθεια δημιουργίας μιας νέας σειράς για τον αριθμό ανέργων, για τις περιόδους που δεν καλύπτει η ΕΕΔ, με απώτερο στόχο τη χρησιμοποίησή της σε διάφορες οικονομετρικές αναλύσεις. (βλέπε Πλαίσιο 3.02 - σελ. 20-21).

Επιπλέον, έχει γίνει μελέτη για την ανάλυση της σχέσης του καθορισμού του επιπέδου των μισθών, σε πραγματικούς όρους, με τον καθορισμό του επιπέδου των τιμών. Η ανάλυση αυτή θεωρείται σημαντική, αφού, λαμβάνει υπόψη ιδιομορφίες της κυπριακής οικονομίας, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι, είναι μια μικρή ανοικτή οικονομία, με εισροή ξένων εργατών, με αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή (ΑΤΑ), καθώς επίσης με συμβολή συντεχνιών, που παραδοσιακά εκδηλώνουν έντονη διαπραγματευτική δύναμη.

Το ΤΟΕ έχει επίσης την αρμοδιότητα της συνεργασίας με άλλες κεντρικές τράπεζες, καθώς και ακαδημαϊκά ιδρύματα στον τομέα της έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό, λειτουργοί του ΤΟΕ εκπροσώπησαν την Τράπεζα σε διάφορα συνέδρια και σεμινάρια, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, παρουσιάζοντας ερευνητικές μελέτες.

Τέλος, τον Οκτώβριο του 2007, το ΤΟΕ ξεκίνησε τη διοργάνωση εσωτερικών εργαστηρίων (workshops), όπου τα διάφορα θέματα που παρουσιάζονται πηγάζουν από τα ερευνητικά/ακαδημαϊκά και γενικότερα ενδιαφέροντα του προσωπικού, τα οποία άπτονται των διαφόρων αρμοδιοτήτων ή/και υποχρεώσεων της Τράπεζας.

4.9 Στατιστική

Κατά το υπό αναφοράν έτος οι στατιστικές υποχρεώσεις της ΚΤΚ, οι οποίες παρουσιάζονται αυξημένες κατά την τελευταία διετία με την ένταξη της κυπριακής λίρας στο ΜΣΙ ΙΙ, κορυφώθηκαν, ενόψει της υιοθέτησης του ευρώ από τη χώρα μας την 1η Ιανουαρίου 2008.

Συγκεκριμένα, το Τμήμα Στατιστικής εφάρμοσε με εντατικούς ρυθμούς τις διάφορες νέες απαιτήσεις της ΕΚΤ για την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας των ήδη παραγομένων στοιχείων. Παράλληλα, το Τμήμα Στατιστικής συνέχισε την παραδοσιακή εργασία συλλογής, επεξεργασίας, ταξινόμησης, ελέγχου, παρουσίασης και διαβίβασης στοιχείων και πληροφοριών σε σχέση με νομισματικές, συναλλαγματικές, οικονομικές, δημοσιονομικές, κοινωνικές και άλλες στατιστικές, τόσο στην ΕΚΤ όσο και σε άλλους χρήστες εντός και εκτός Κύπρου, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς προδιαγραφές.

Τα παραγόμενα στατιστικά στοιχεία χρησιμοποιούνται, σε εθνικό επίπεδο, για τη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής της χώρας μας και σε κοινοτικό επίπεδο, για την ετοιμασία των διαφόρων στοιχείων της ΕΕ και, ιδιαίτερα, εκείνων της ΕΚΤ που, μεταξύ άλλων, καθορίζουν τη νομισματική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η έγκαιρη ετοιμασία πλήρων, αξιόπιστων και συνεπών οικονομικών στατιστικών αποτελεί τον ακρογωνι-

αίο λίθο για τη διεξαγωγή της νομισματικής πολιτικής, καθώς και άλλων λειτουργιών των Κεντρικών Τραπεζών και, γενικότερα, συνεισφέρει στην εύρυθμη λειτουργία του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος. Το σημερινό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον επιβάλλει την ύπαρξη στατιστικών στοιχείων υψηλών προδιαγραφών βασισμένων σε διεθνώς αποδεκτές στατιστικές μεθοδολογίες και πρακτικές. Η έγκαιρη δημοσιοποίηση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους των νομισματικών και εποπτικών/ρυθμιστικών αρχών αλλά και των επενδυτών.

Νομισματική χρηματοπιστωτική στατιστική

Κατά το υπό επισκόπηση έτος σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της νομισματικής χρηματοπιστωτικής στατιστικής με κύριο άξονα την έκδοση νέων Οδηγιών και την τροποποίηση υφιστάμενων, ούτως ώστε να ικανοποιηθούν οι στατιστικές απαιτήσεις λόγω της ένταξης της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ.

Μια από αυτές ήταν η εκπόνηση της Οδηγίας για τα Στατιστικά Στοιχεία Ροών, η οποία αποστάληκε στα ΝΧΙ τον Ιούλιο 2007 και η οποία συντάχθηκε με βάση τον Κανονισμό 2001/13 και την Κατευθυντήρια Γραμμή 2003/2 της ΕΚΤ. Η πρώτη υποβολή στατιστικών στοιχείων ροών από τα ΝΧΙ έγινε, σύμφωνα με την εν λόγω Οδηγία, τον Οκτώβριο με μήνα αναφοράς το Σεπτέμβριο 2007 και ακολούθως το Δεκέμβριο 2007, έγινε με επιτυχία η πρώτη αποστολή στοιχείων προς την ΕΚΤ με μήνα αναφοράς το Νοέμβριο 2007.

Επίσης, κατά τη διάρκεια του έτους άρχισε η αποστολή στατιστικών στοιχείων ισολογισμού της ΚΤΚ. Όλες οι απαιτούμενες στατιστικές σειρές για τον πιο πάνω ισολογισμό, τόσο ως εάν η Κύπρος ήταν μη μέλος της ζώνης του ευρώ όσο και ως μέλος της ζώνης του ευρώ, έχουν διαβιβαστεί αναδρομικά, αρχίζοντας από το Νοέμβριο 2005.

Μία άλλη σημαντική εξέλιξη ήταν η ολοκλήρωση και αποστολή στα ΝΧΙ της Οδηγίας για τα Επιτόκια, στα πλαίσια της διαδικασίας εφαρμογής του Κανονισμού της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2001/18) σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία των επιτοκίων που εφαρμόζουν τα ΝΧΙ σε καταθέσεις και δάνεια. Κύριος σκοπός των στατιστικών στοιχείων των επιτοκίων είναι να παράσχουν στην ΚΤΚ και στην ΕΚΤ μια ολοκληρωμένη, λεπτομερή και εναρμονισμένη εικόνα του ύψους και των μεταβολών των επιτοκίων, στοιχεία απαραίτητα για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και την αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στη χώρα. Τα ΝΧΙ προχώρησαν στην εφαρμογή της εν λόγω Οδηγίας και, από το Σεπτέμβριο του 2007, αποστέλλουν στην ΚΤΚ στατιστικά στοιχεία επί μηνιαίας βάσης. Η πρώτη αποστολή στοιχείων στην ΕΚΤ έγινε το Δεκέμβριο 2007, με μήνα αναφοράς το Νοέμβριο 2007.

Από τον Οκτώβριο του 2007, αποστέλλονται σε μηνιαία βάση στην ΕΚΤ στατιστικά στοιχεία για τις εκδόσεις τίτλων, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2003/2). Τα στοιχεία αυτά αφορούν εκδόσεις τίτλων σε οποιοδήποτε νόμισμα από κατοίκους Κύπρου.

Τον Ιούλιο 2007, εκδόθηκε από την ΕΚΤ ο Κανονισμός ΕΚΤ/2007/8 σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των επενδυτικών οργανισμών, ο οποίος προνοεί την παροχή εναρμονισμένων στατιστικών στοιχείων ισολογισμού και συναλλαγών στην ΚΤΚ σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση. Η πρώτη αποστολή των στοιχείων στην ΕΚΤ θα πραγματοποιηθεί με μήνα αναφοράς το Δεκέμβριο 2008.

Πέραν των πιο πάνω νέων έργων, στον τομέα της Στατιστικής η Υπηρεσία Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής και Χρηματοοικονομικών

Λογαριασμών συνεχίζει να ασχολείται με την παραγωγή και υποβολή στοιχείων που αφορούν τις εκδόσεις χρεογράφων. Σε αυτά τα πλαίσια, παράγονται και παρακολουθούνται στοιχεία που αφορούν την απόδοση των δεκαετών ονομαστικών χρεογράφων αναπτύξεως, τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του μακροπρόθεσμου επιτοκίου και τα οποία αποστέλλονται στην ΕΚΤ σε ημερήσια και μηνιαία βάση. Επίσης, εντός του 2007, η εν λόγω Υπηρεσία συνεισέφερε στο Συμπλήρωμα της έκδοσης της ΕΚΤ με τίτλο «Αγορά Ομολόγων και Μακροπρόθεσμα Επιτόκια στις Χώρες Μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ και στις Υπό Ένταξη Χώρες», όπου αναλύεται, για κάθε χώρα ξεχωριστά, το μέγεθος της αγοράς ομολόγων και η δραστηριότητα στην πρωτογενή και δευτερογενή αγορά.

Όσον αφορά τον τομέα των «Λοιπών Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Οργανισμών (ΛΕΧΟ)», συνεχίστηκε, κατά το υπό επισκόπηση έτος, η υποβολή τριμηνιαίων στοιχείων ισολογισμού προς την ΕΚΤ για κάθε κατηγορία ΛΕΧΟ με βάση τη βραχυπρόθεσμη προσέγγιση.

Τέλος, σημειώνεται ότι η Υπηρεσία Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής και Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών συνεχίζει να ασχολείται με τη συλλογή και επεξεργασία διαφόρων στατιστικών στοιχείων που αφορούν τον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα και τη διαβίβασή τους στην ΕΚΤ, το ΔΝΤ, την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών ("ΤΔΔ") καθώς και σε διάφορους άλλους εσωτερικούς και εξωτερικούς χρήστες.

Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί

Στον τομέα των Τριμηνιαίων Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών η σημαντικότερη εξέλιξη, κατά το υπό αναφορά έτος, ήταν η παραγωγή του πρώτου συστήματος Λογαριασμών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Κατευθυντήριας Γραμμής ΕΚΤ/2005/13 και με βάση την βραχυπρόθεσμη προσέγγιση που υιοθετήθηκε. Ως εκ τούτου, η Υπηρεσία Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής και Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών ξεκίνησε την αποστολή των Λογαριασμών στην ΕΚΤ από τον Ιούλιο 2007, σε εθελοντική βάση.

Η προαναφερθείσα Κατευθυντήρια Γραμμή προνοεί τον καταρτισμό στοιχείων, όπως ορίζονται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών "ΕΣΛ 95", για υπόλοιπα και συναλλαγές σε όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα (financial instruments) και για όλους τους τομείς της οικονομίας.

Στα πλαίσια της βραχυπρόθεσμης προσέγγισης που υιοθετήθηκε από την εν λόγω Υπηρεσία, αξιοποιήθηκαν στοιχεία με πηγές την ίδια την ΚΤΚ, τις εγχώριες και τις ξένες τράπεζες που λειτουργούν στην Κύπρο, τα ΣΠΙ, τους εγκεκριμένους επενδυτικούς οργανισμούς, τα διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια, τις ασφαλιστικές εταιρείες, τις κυπριακές εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΚΕΠΕΥ), τις χρηματοδοτικές εταιρείες που ασχολούνται με τη χορήγηση δανείων, τους τίτλους που είναι εισηγμένοι στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, τα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης ενώ, παράλληλα, εκπονήθηκε έρευνα για τη συλλογή στοιχείων από τα ταμεία προνοίας.

Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση

Με την ένταξη της χώρας μας στην ΕΕ και ιδιαίτερα με την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, η ΚΤΚ έχει εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της, τόσο για την πλήρη εναρμόνιση των στατιστικών του τομέα ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης, όσο και για τη συμπλήρωση της στατιστικής υποδομής. Αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ των άλλων, τη λειτουργία ενός νέου συστήματος απευ-

θείας συλλογής στατιστικών στοιχείων από επιχειρήσεις και οργανισμούς, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή εντός του 2008.

Κατά τη διάρκεια του 2007, η Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών συνέχισε τη συλλογή, παραγωγή και έγκαιρη αποστολή στην ΕΚΤ μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών, καθώς και των στοιχείων για τα συναλλαγματικά διαθέσιμα σύμφωνα με τις απαιτήσεις του «προτύπου διεθνών διαθεσίμων» όπως αυτό ορίζεται στο σχετικό εγχειρίδιο του ΔΝΤ. Παράλληλα, ακολουθώντας τις απαιτήσεις της ΕΚΤ για τις νεοεισερχόμενες χώρες μέλη στη ζώνη του ευρώ, η εν λόγω Υπηρεσία προχώρησε στην ετοιμασία πιο αναλυτικών μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών καθώς και τριμηνιαίων και ετήσιων στοιχείων της διεθνούς επενδυτικής θέσης για τη χρονική περίοδο 2004-2007, τα οποία αντιπροσωπεύουν τις συναλλαγές και τα υπόλοιπα της Κύπρου με χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ. Επιπλέον, συνεχίστηκε η έγκαιρη υποβολή στη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωστάτ) και στο ΔΝΤ των τριμηνιαίων και ετήσιων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών, σύμφωνα με τις κοινοτικές και διεθνείς προδιαγραφές.

Επίσης, κατά το υπό αναφοράν έτος, συνεχίστηκε η παραγωγή της ολοκληρωμένης κατάστασης της διεθνούς επενδυτικής θέσης της Κύπρου αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις των κατοίκων έναντι των κατοίκων εξωτερικού κατά το τέλος του έτους 2006. Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και το 2007, βασική πηγή πληροφόρησης αναφορικά με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου των κατοίκων στο εξωτερικό, αποτέλεσε η έρευνα χαρτοφυλακίου (Coordinated Portfolio Investment Survey), η οποία διεξάγεται από την ΚΤΚ υπό την αιγίδα του ΔΝΤ.

Μια πολύ σημαντική εξέλιξη, στον τομέα των στατιστικών του ισοζυγίου πληρωμών εντός του 2007, ήταν η απόφαση που λήφθηκε από την ΚΤΚ να ακολουθήσει τη σύσταση της ΕΚΤ για εναρμόνιση του ορισμού του "κατοίκου", για στατιστικούς σκοπούς, με αυτόν που ακολουθούν οι άλλες χώρες μέλη της ΕΕ. Η Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών έχει ήδη αρχίσει την προετοιμασία για την αναθεώρηση της υφιστάμενης σχετικής Οδηγίας και, συγκεκριμένα, του όρου που αποδίδεται σε νομικό πρόσωπο, έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει όλους τους οργανισμούς και επιχειρήσεις, οποιασδήποτε νομικής μορφής, που έχουν εγκαθιδρυθεί ή εγγραφεί στην Κύπρο, ανεξαρτήτως φυσικής παρουσίας ή όχι.

Υπό το φως της πιο πάνω εξέλιξης, έχει μετατεθεί για το 2008 η εφαρμογή του νέου συστήματος συλλογής στατιστικών στοιχείων από επιχειρήσεις και οργανισμούς αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές τους, το οποίο έχει σχεδιαστεί με σκοπό να καταστήσει εφικτή την παραγωγή στοιχείων με τη μεθοδολογία, ανάλυση και συχνότητα που επιβάλλεται από την ΕΚΤ και την Ευρωστάτ.

Δημοσιονομικές και γενικές οικονομικές στατιστικές

Τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2007, η Υπηρεσία Γενικής Στατιστικής πραγματοποίησε δύο διαβιβάσεις ετήσιων δημοσιονομικών στατιστικών προς την ΕΚΤ για το έτος 2006, οι οποίες περιέλαβαν και τα αναθεωρημένα στοιχεία για την περίοδο 1995-2005. Οι εν λόγω διαβιβάσεις έγιναν στη βάση των αναθεωρημένων από τον Απρίλιο του 2007 επτά πινάκων των δημοσιονομικών στατιστικών. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω Υπηρεσία διαβίβασε επίσης προς την ΕΚΤ στοιχεία σε σχέση με την επίδραση των συναλλαγών του προϋπολογισμού της ΕΕ επί των εσό-

δων και εξόδων της Κυβέρνησης.

Επειδή κάθε χώρα μέλος της ΕΕ μέσω της κεντρικής τράπεζάς της οφείλει να επεξηγεί στην ΕΚΤ τους λόγους για τους οποίους επέφερε «σημαντικές αναθεωρήσεις» μεταξύ δύο συνεχόμενων επίσημων διαβιβάσεων, σε οποιοδήποτε από τους τέσσερις βασικούς δείκτες δημοσιονομικών στατιστικών (δημόσιο χρέος, δημόσια έσοδα και έξοδα και ΑΕΠ) τον Αύγουστο του 2007, η Υπηρεσία υπέβαλε στην ΕΚΤ τις αναγκαίες εξηγήσεις για τις αναθεωρήσεις στο ΑΕΠ μεταξύ Απριλίου 2007 και Οκτωβρίου 2006. Με βάση τα στοιχεία που υπέβαλε η Κύπρος τον Οκτώβριο του 2007, μόνο το έλλειμμα αναθεωρήθηκε σημαντικά (τουλάχιστο κατά 0,3% του ΑΕΠ) σε σύγκριση με τις δημοσιονομικές στατιστικές που είχαν υποβληθεί τον Απρίλιο του 2007.

Εκτός από τα στοιχεία που αφορούν δημοσιονομικές στατιστικές, η Υπηρεσία συνεχίζει να υποβάλλει προς την ΕΚΤ γενικές οικονομικές στατιστικές, καθώς, επίσης, ένα ευρύ φάσμα άλλων μακροοικονομικών στοιχείων τα οποία απαιτούνται για σκοπούς οικονομικής και νομισματικής πολιτικής, όπως για παράδειγμα το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, τον Πυρήνα Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, τη συνολική ανεργία, το ποσοστό ανεργίας και τις κενές θέσεις εργασίας.

Καθόλη τη διάρκεια του 2007, συνεχίστηκαν οι εργασίες που ξεκίνησαν με τη συνεργασία όλων των άλλων εθνικών κεντρικών τραπεζών, κάτω από την αιγίδα της ΕΚΤ, για τον υπολογισμό ενός δείκτη διοικητικά καθορισμένων τιμών μέσα στον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Το Δεκέμβριο 2007, η ΕΚΤ ζήτησε από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες την ενημέρωση του καταλόγου των διοικητικά καθορισμένων τιμών, όπως αυτός είχε καθοριστεί το 2006, με οποιεσδήποτε τυχόν αλλαγές έγιναν το 2007, ή πρόκειται να γίνουν στις αρχές του 2008.

4.10 Διοικητικές υπηρεσίες

Πληροφορική

Κατά το 2007 βασικές προτεραιότητες του Τμήματος Πληροφορικής ήταν:

- Η ολοκλήρωση όλων των νέων συστημάτων πληροφορικής καθώς, επίσης, των απαραίτητων αλλαγών στα υφιστάμενα συστήματα πληροφορικής, που σχετίζονται με την εισαγωγή του ευρώ.
- Ο εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση του επιπέδου ασφάλειας, διαθεσιμότητας και αποδοτικότητας του περιβάλλοντος πληροφορικής ώστε να συνάδει τόσο με τις ανάγκες της ζώνης του ευρώ όσο και τις εσωτερικές ανάγκες.

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε τόσο στη συμμετοχή της Τράπεζας στην Επιτροπή Πληροφορικής και στις Ομάδες Εργασίας του ΕΣΚΤ όσο και στην έγκαιρη υλοποίηση των έργων και άλλων αποφάσεων του ΕΣΚΤ.

Όσον αφορά τα έργα υποδομής, αναβαθμίστηκαν τα ακόλουθα:

- Η διαθεσιμότητα και ασφάλεια της υποδομής του SWIFT, που αποτελεί τη βάση επικοινωνίας για το σύστημα πληρωμών της ζώνης του ευρώ, γνωστό ως TARGET2.
- Η αποδοτικότητα, ασφάλεια και διαθεσιμότητα των βάσεων δεδομένων παραγωγής των εταιρικών και των στατιστικών εφαρμογών, με στόχο την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας απώλειας πληροφοριών καθώς επίσης, του χρόνου επαναφοράς στην κανονική λειτουργία ·
- Οι εξυπηρετητές του συστήματος Διαχείρισης Συστημάτων και Χρηστών (SMS), το οποίο προσφέρει αυξημένες δυνατότητες στην αυτοματοποιημένη εγκατάσταση αλλαγών λογισμικού (Patch Management)·
- Το κεντρικό σύστημα τηλεομοιοτύπων, όσον αφορά απόδοση και διαθεσιμότητα, ώστε να ικανοποιεί τις αυξημένες λειτουργικές ανάγκες της Τράπεζας ·

- Η υποδομή λήψης αντιγράφων για αντιμετώπιση της ραγδαίας αύξησης του όγκου, κυρίως, των στατιστικών πληροφοριών·
- Η λειτουργία και σύνδεση του Κέντρου Κερμάτων.

Επίσης, έγιναν όλες οι απαραίτητες αναβαθμίσεις / αλλαγές στην τεχνική υποδομή που αφορούσαν έργα του ΕΣΚΤ. Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί ο ανασχεδιασμός της αρχιτεκτονικής της υποδομής Διαδικτύου, εσωτερικού δικτύου και υπερενδοδικτύου (extranet), που θα υλοποιηθεί το 2008, για να ικανοποιούνται οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της Τράπεζας.

Όσον αφορά τα θέματα ασφάλειας, συνεχίστηκε η συστηματική προσπάθεια για παρακολούθηση και ενίσχυση της ασφάλειας του περιβάλλοντος πληροφορικής της Τράπεζας, κυρίως, μέσω των προαναφερθέντων έργων και της διεξαγωγής εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων ασφάλειας.

Μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης συστημάτων πληροφορικής, ολοκληρώθηκαν, σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι αλλαγές που σχετίζονται με την εισαγωγή του ευρώ στα υφιστάμενα συστήματα της Τράπεζας, όπως του λογιστικού, του διακανονισμού συναλλαγών, των αξιογράφων, των ταμειακών συναλλαγών, των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, της διαχείρισης του νομίσματος, του μισθολογίου, των δανείων προσωπικού, της εκκαθάρισης επιταγών, της εποπτείας των τραπεζικών ιδρυμάτων, των συστημάτων που αφορούν στατιστικά στοιχεία, τα οποία λειτούργησαν κανονικά. Επίσης, ολοκληρώθηκαν και τέθηκαν σε εφαρμογή τα ακόλουθα συστήματα:

- Η διασύνδεση των συστημάτων της Τράπεζας με το σύστημα πληρωμών της ζώνης του ευρώ, γνωστό ως TARGET2, και η αναβάθμιση της επικοινωνίας των εσωτερικών συστημάτων της Τράπεζας με το SWIFT, που αποτελεί τη βάση επικοινωνίας για το TARGET2·
- Η νέα λογιστική δομή ώστε να συνάδει με τις οδηγίες της ΕΚΤ και της ζώνης του ευρώ·
- Τα συστήματα εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής όπως το σύστημα δημοπρασιών για πράξεις ανοικτής αγοράς, το σύστημα καταγραφής και αναφοράς των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (Eligible Assets) και αντισυμβαλλόμενων (MPEC) και τα συστήματα διαχείρισης ασφαλειών και της διασυνοριακής χρήσης των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων βάσει του Συστήματος Ανταποκριτών Κεντρικών Τραπεζών (Correspondent Central Banking Model)·
- Η αποϋλοποίηση του μητρώου των κυβερνητικών αξιογράφων και η εκχώρηση του στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου·
- Το σύστημα διαχείρισης κερμάτων·
- Τα συστήματα πληροφορικής για τα έργα των Στατιστικών Στοιχείων Ροών των ΝΧΙ και των Επιτοκίων που εφαρμόζουν τα ΝΧΙ σε καταθέσεις και δάνεια καθώς, επίσης, διάφορες εφαρμογές που στηρίζονται στα στοιχεία της Νέας Μηνιαίας Λογιστικής Κατάστασης, όπως η παραγωγή Καταστάσεων Νομισματικής Πολιτικής για χρήση του Τμήματος Οικονομικών Ερευνών, καθώς και η παραγωγή κατάλληλα διαμορφωμένου Μηνιαίου Ισολογισμού των ΝΧΙ και άλλων εκθέσεων για τις ανάγκες της Διεύθυνσης Ρύθμισης και Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων.

Επίσης, ολοκληρώθηκε και θα τεθεί σε λειτουργία στις αρχές του 2008, το σύστημα της απευθείας συλλογής στατιστικών στοιχείων του Ισοζυγίου Πληρωμών, μέσω ερωτηματολογίων από εταιρείες / οργανισμούς για συναλλαγές και θέσεις που αφορούν το Ισοζύγιο Πληρωμών.

Παράλληλα, έγιναν οι απαραίτητες αλλαγές και έλεγχοι στα εσωτερικά συστήματα για τη διασύνδεσή τους με τα συστήματα του ΕΣΚΤ και ειδικό-

τερα της ζώνης του ευρώ, χρησιμοποιώντας το EXDI (ESCB XML Data Interchange) που είναι η νέα αναβαθμισμένη υποδομή του ΕΣΚΤ που προσφέρει τη δυνατότητα διασύνδεσης και ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Έγινε επίσης, ο κατάλληλος προγραμματισμός, συντονισμός και έλεγχος των εργασιών που έπρεπε να διεξαχθούν κατά το τετραήμερο 29 Δεκεμβρίου 2007 έως 1 Ιανουαρίου 2008, ώστε να διασφαλισθεί η ομαλή μετάβαση στο ευρώ, γεγονός που πραγματοποιήθηκε με επιτυχία.

Προτεραιότητα για το 2008 θα δοθεί:

(α) στη βελτίωση και σταθεροποίηση των συστημάτων πληροφορικής που υποστηρίζουν λειτουργίες της ζώνης του ευρώ,

(β) στην ανάπτυξη νέων συστημάτων πληροφορικής που θα έχουν ως στόχο την καλύτερη αξιοποίηση της υφιστάμενης υποδομής και των πληροφοριών, τη βελτίωση των διοικητικών / διαχειριστικών εργασιών της Τράπεζας και την κάλυψη των αναγκών της ζώνης του ευρώ και

γ) στην περαιτέρω αξιοποίηση των συστημάτων και πληροφοριών του ΕΣΚΤ.

Παράλληλα:

- θα γίνει περεταίρω ενίσχυση της υποδομής των βάσεων δεδομένων και της υποδομής λήψης εφεδρικών αρχείων,
- θα υλοποιηθεί η νέα αρχιτεκτονική για την υποδομή Διαδικτύου, εσωτερικού δικτύου και υπερενδοδικτύου, ώστε να βελτιωθεί η δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης και εργασίας από το προσωπικό αλλά και για να καλύψει τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες, αποδοτικά και ασφαλισμένα, και
- θα συνεχιστεί τόσο η ενίσχυση όσο και ο έλεγχος του επιπέδου ασφάλειας του περιβάλλοντος πληροφορικής.

Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης και Μεθόδων

Το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης και Μεθόδων κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους είχε ως κύριο στόχο την ενεργή υποστήριξη των Διευθύνσεων της Τράπεζας στο έργο προετοιμασίας για την ομαλή εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο. Λόγω των αυξημένων λειτουργικών αναγκών, με την επικείμενη αλλαγή του νομίσματος, δόθηκε έμφαση στη στελέχωση της Τράπεζας, με την πρόσληψη νέου επιστημονικού και γραφειακού προσωπικού.

Στον τομέα Εκπαίδευσης του Ανθρώπινου Δυναμικού, ενθαρρύνθηκε η περαιτέρω εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού σε θέματα σχετικά με την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ, όπως η φυσική εισαγωγή του νομίσματος, η εφαρμογή νέων οδηγιών καθώς και ο γενικότερος ρόλος της Τράπεζας στο χρηματοοικονομικό τομέα. Για το σκοπό αυτό διοργανώθηκαν ενδο-επιχειρησιακά σεμινάρια σε συνεργασία με ξένους εξειδικευμένους οργανισμούς, όπως το κέντρο τεχνικής συνεργασίας κεντρικών τραπεζών της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας. Στα θέματα Διοικητικής Υποστήριξης, το Τμήμα συμμετείχε ενεργά στη διοργάνωση των εκδηλώσεων της Τράπεζας που αφορούσαν την επικείμενη εισαγωγή του ευρώ και είχε την ευθύνη για το συντονισμό της διοργάνωσης συναντήσεων των επιτροπών και ομάδων εργασίας του ΕΣΚΤ, που πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο κατά το 2007. Παράλληλα, συνέχισε τη διάθεση εκδόσεων της ΕΚΤ και της ΚΤΚ στο ευρύ κοινό και σε διάφορους Οργανισμούς στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Η Υπηρεσία Οργάνωσης και Μεθόδων εργάστηκε στα συνεχιζόμενα έργα της διαχείρισης των έντυπων και ηλεκτρονικών εγγράφων και της διαχείρισης της ιστοσελίδας της Τράπεζας. Για το έργο εισαγωγής του ευρώ, η Υπηρεσία εργάστηκε κυρίως για τον καθορισμό και εφαρμογή νέων διαδικασιών που αφορού-

σαν τον προεφοδιασμό των τραπεζών με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ και την απόσυρση της κυπριακής λίρας. Η Υπηρεσία συνεργάστηκε επίσης με όλα τα Τμήματα της Τράπεζας για τον επανασχεδιασμό των εντύπων που επηρεάζονταν ενόψει της εισαγωγής του ευρώ. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκε η συστηματική παρακολούθηση των ιστοσελίδων και η υποστήριξη των Τμημάτων της Τράπεζας που ενημερώνουν τις ιστοσελίδες για την έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση του κοινού. Παράλληλα, η Υπηρεσία παρείχε υποστήριξη σε όλα τα Τμήματα για τη διαχείριση των αρχείων τους, τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή.

Εγκαταστάσεις και Ασφάλεια

Η Διεύθυνση Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης έχει την ευθύνη της διατήρησης του κτηρίου και των εγκαταστάσεων της Τράπεζας σε άρτια λειτουργική κατάσταση ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή και απρόσκοπτη διεκπεραίωση των εργασιών της Τράπεζας. Ταυτόχρονα η Διεύθυνση έχει την ευθύνη της διατήρησης ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, κατάλληλου για ευχάριστη και αποδοτική απασχόληση για όλο το προσωπικό.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια εφαρμόζονται αυστηρά μέτρα ασφάλειας για την προστασία των κτηριακών εγκαταστάσεων της Τράπεζας τα οποία συνεχώς ενδυναμώνονται όπως ακριβώς υπαγορεύεται από τους κανονισμούς ασφάλειας που έχει καθορίσει η ΕΚΤ.

Επιτροπή Ασφάλειας και Υγείας

Σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως 2003, και τους περί Επιτροπών Ασφάλειας στην Εργασία Κανονισμούς του 1997, η Τράπεζα όρισε Λειτουργό Ασφάλειας & Υγείας και ακολούθησε όλες τις διαδικασίες για τη σύσταση Επιτροπής Ασφάλειας και Υγείας (ΕΑ & Υ). Ο ρόλος της εν λόγω Επιτροπής είναι συμβουλευτικός σε θέματα ασφάλειας και υγείας του προσωπικού της Τράπεζας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή:

1. Επιλαμβάνεται θεμάτων και παραπόνων που αφορούν την ασφάλεια, υγεία και ευημερία του προσωπικού και υποβάλλει εισηγήσεις στην Τράπεζα σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών και γενικά τον περιορισμό των κινδύνων στο χώρο εργασίας στον ελάχιστο δυνατό βαθμό.
2. Προάγει και εξασφαλίζει τη συνεργασία όλων για την εφαρμογή μέτρων ασφάλειας και τρόπων και μεθόδων ασφαλούς διεξαγωγής της εργασίας καθώς και τρόπων δημιουργίας και ανάπτυξης κουλτούρας ασφάλειας.
3. Φροντίζει ώστε τόσο τα μέλη της όσο και τα υπόλοιπα μέλη του προσωπικού να τυγχάνουν κατάλληλης πληροφόρησης, εκπαίδευσης και καθοδήγησης, αναφορικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία της ασφάλειας και υγείας τους.
4. Συνεργάζεται με τον Επιθεωρητή Εργασίας για οποιαδήποτε θέματα σχετίζονται με τις συνθήκες επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στην Τράπεζα.
5. Εξετάζει τις εκθέσεις του Λειτουργού Ασφάλειας και Υγείας και συμμετέχει στην σύνταξη κανόνων ασφάλειας.

Η σύνθεση, αρμοδιότητες, λειτουργία και άλλα συναφή θέματα καθορίζονται από τους προαναφερθέντες κανονισμούς και νομοθεσία. Η Επιτροπή πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων και επιλήφθηκε θεμάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΜΗ ΕΛΕΓΜΕΝΕΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 2007

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Προκαταρκτικά μη ελεγμένα αποτελέσματα χρήσεως για το έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου, 2007

	Σημειώσεις	2007 £'000	2007 €'000	2006 £'000	2006 €'000
Έσοδα Τόκων	2	123.859	211.626	107.714	184.040
Έξοδα Τόκων	3	80.969	138.344	71.942	122.920
Καθαρά Έσοδα Τόκων		42.890	73.282	35.772	61.120
Λοιπά Έσοδα	4	1.388	2.372	1.585	2.708
Έσοδα από Εργασίες		**44.278**	**75.654**	**37.357**	**63.828**
Διοικητικά έξοδα- Προσωπικό	5.1	10.525	17.983	9.757	16.671
-Άλλα	5.2	3.057	5.223	2.443	4.174
Αποσβέσεις Ακινήτων και Εξοπλισμού	6	1.418	2.423	1.042	1.780
Λειτουργικά έξοδα	7	5.708	9.753	265	453
Προβλέψεις	8	17.255	29.482	11.337	19.370
Έξοδα και Προβλέψεις		**37.963**	**64.864**	**24.844**	**42.448**
Καθαρό Πλεόνασμα έτους		**6.315**	**10.790**	**12.513**	**21.380**

Κατανομή καθαρού πλεονάσματος

	2007 £'000	2007 €'000	2006 £'000	2006 €'000
Καθαρό Πλεόνασμα προς κατανομή, σύμφωνα με το άρθρο 59 των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007	6.315	10.790	12.513	21.380
στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο (20% του καθαρού πλεονάσματος)	1.263	2.158	2.503	4.276
στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας	5.052	8.632	10.010	17.104

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 78-87 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Προκαταρκτικός μη ελεγμένος ισολογισμός κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007

	Σημειώσεις	2007 £'000	2007 €'000	2006 £'000	2006 €'000
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ					
ΔΙΕΘΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	9	**2.582.504**	**4.412.470**	**2.600.047**	**4.442.444**
ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	10	**31.531**	**53.874**	**44.560**	**76.135**
ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ					
Προς Κυβέρνηση		**961.074**	**1.642.092**	**961.074**	**1.642.092**
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	6	**9.109**	**15.564**	**8.913**	**15.229**
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	11	**82.346**	**140.696**	**58.432**	**99.837**
		3.666.564	**6.264.696**	**3.673.026**	**6.275.738**
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ					
ΝΟΜΙΣΜΑ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ		**626.968**	**1.071.238**	**681.268**	**1.164.015**
Τραπεζογραμμάτια		591.797	1.011.145	637.254	1.088.813
Κέρματα		35.171	60.093	44.014	75.202
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	12	**2.735.326**	**4.673.582**	**2.694.795**	**4.604.331**
Τραπεζών		1.720.847	2.940.241	2.046.264	3.496.250
Κυβέρνησης		386.921	661.094	45.525	77.784
Κυβερνητικών και Άλλων Οργανισμών		83.817	143.210	65.672	112.207
Χρεολυτικών Ταμείων		508.926	869.552	518.413	885.761
Ασφαλιστικών Εταιρειών		806	1.377	805	1.375
Διεθνών Οργανισμών		34.009	58.108	18.116	30.953
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	13	**120.944**	**206.645**	**91.709**	**156.694**
ΕΙΔΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΚΑΘΑΡΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ/ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	14	**147.152**	**251.424**	**170.343**	**291.048**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ		**36.174**	**61.807**	**34.911**	**59.649**
Κεφάλαιο		15.000	25.629	15.000	25.629
Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο		21.174	36.178	19.911	34.020
		3.666.564	**6.264.696**	**3.673.026**	**6.275.738**

Δρ. Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 78-87 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1. Λογιστικές αρχές

Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι Οικονομικές Καταστάσεις ετοιμάσθηκαν σύμφωνα με τους περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους του 2002 έως 2007 (ο Νόμος) και με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση την επανεκτίμηση των αξιών που αναφέρονται πιο κάτω.

Υπόλοιπα σε Ξένο Νόμισμα

Τα υπόλοιπα σε ξένο νόμισμα μεταφράστηκαν σε κυπριακές λίρες με βάση την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία στις 28 Δεκεμβρίου, 2007. Λόγω της μετατροπής των συστημάτων της Τράπεζας, μέσα στα πλαίσια της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ, οι διαδικασίες για ολοκλήρωση των οικονομικών καταστάσεων για το έτος έγιναν στις 28 Δεκεμβρίου με ημερομηνία αναφοράς 31 Δεκεμβρίου. Συναλλαγματικές διαφορές, που έχουν προκύψει κατά τη διάρκεια του έτους από τη μετάφραση ξένων νομισμάτων σε κυπριακές λίρες, μεταφέρθηκαν σε ειδικούς λογαριασμούς. Τα καθαρά κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές από τη μετάφραση ξένων νομισμάτων που βρίσκονταν στους ειδικούς λογαριασμούς κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007 μεταφέρθηκαν, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στο Λογαριασμό Πρόβλεψης έναντι Κινδύνων Αγοράς.

Αξιόγραφα

Οι επενδύσεις σε αξιόγραφα, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στα Διεθνή Αποθέματα ή στις Εγχώριες Επενδύσεις, παρουσιάζονται σε τιμή κτήσεως αναπροσαρμοσμένη με απόσβεση της υπερτίμησης ή της έκπτωσης, η οποία γίνεται με σταθερό ποσοστό μέχρι τη λήξη των αξιογράφων, πλέον δεδουλευμένους τόκους. Από 1η Δεκεμβρίου, 2007, μετά από έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου, και για διευκόλυνση της διαδικασίας εφαρμογής των αλλαγών στο λογιστικό σύστημα της Τράπεζας λόγω της υιοθέτησης του ευρώ, η αναπροσαρμογή που αναφέρεται πιο πάνω για τα Διεθνή Αξιόγραφα γίνεται ημερησίως αντί μηνιαίως. Επίσης οι δεδουλευμένοι τόκοι υπολογίζονται σε ημερήσια βάση. Η αλλαγή αυτή δεν έχει οποιεσδήποτε επιπτώσεις στα αποτελέσματα της Τράπεζας.

Χρυσός

Τα αποθέματα χρυσού συμπεριλαμβάνονται στα Διεθνή Αποθέματα στην τρέχουσα μέση τιμή του χρυσού στην αγορά του Λονδίνου κατά την 28 Δεκεμβρίου, 2007. Η διαφορά που προκύπτει με την ανατίμηση του αποθέματος χρυσού μεταφέρεται σε ειδικό λογαριασμό.

Ακίνητα και Εξοπλισμός

Τα γήπεδα παρουσιάζονται σε τιμή κτήσεως και δεν αποσβένονται. Τα ιδιόκτητα κτήρια της Τράπεζας συμπεριλαμβάνουν προκαταρκτικά έξοδα που σχετίζονται με την ανέγερση των κτηρίων.

Τα κτήρια, έπιπλα, εξοπλισμός και οχήματα αποσβένονται με σταθερό συντελεστή κατά την υπολογιζόμενη χρονική διάρκεια επωφελούς χρήσης τους.

Νόμισμα σε Κυκλοφορία

Το Νόμισμα σε κυκλοφορία αποτελεί υποχρέωση, η οποία περιλαμβάνει τα νόμιμα κυπριακά τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε κυκλοφορία, εξαιρουμένων των κερμάτων που έχουν εκδοθεί για αναμνηστικούς ή συλλεκτικούς σκοπούς. Τα αναμνηστικά κέρματα δε θεωρούνται ότι έχουν εκδοθεί για συνήθεις σκοπούς κυκλοφορίας και, ως εκ τούτου, περιλαμβάνονται στον Ισολογισμό ως Λοιπές Υποχρεώσεις στην ονομαστική αξία, μείον το κόστος του περιεχόμενου χρυσού ή αργύρου μέχρι του ποσού της αντίστοιχης ονομαστικής αξίας των αναμνηστικών κερμάτων.

Αναγνώριση Εσόδων και Εξόδων

Έσοδα και έξοδα σε ξένο νόμισμα μεταφράζονται σε κυπριακές λίρες με βάση την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία της κυπριακής λίρας κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Δεδουλευμένοι τόκοι και άλλα έσοδα και έξοδα, που προκύπτουν από την πάροδο του χρόνου, αναγνωρίζονται στο Λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως.

Κεφαλαιουχικά κέρδη ή ζημιές από τη ρευστοποίηση αξιογράφων και άλλων επενδύσεων αναγνωρίζονται κατά το χρόνο που ρευστοποιούνται.

2. Έσοδα τόκων

	2007		2006	
	£' 000	€'000	£' 000	€'000
Έσοδα από Διεθνή Αποθέματα	91.467	156.281	75.580	129.136
Έσοδα από Εγχώριες Επενδύσεις:				
Κρατικά Χρεόγραφα	1.850	3.161	2.986	5.102
Έσοδα από Δάνεια και Χορηγήσεις:				
Πιστωτικές διευκολύνσεις προς Κυβέρνηση και Κυβερνητικούς Οργανισμούς	28.832	49.262	28.832	49.262
Πιστωτικές διευκολύνσεις προς τράπεζες	1.462	2.498	75	128
Δάνεια προσωπικού και άλλα δάνεια	248	424	241	412
	30.542	52.184	29.148	49.802
Σύνολο	**123.859**	**211.626**	**107.714**	**184.040**

3. Έξοδα Τόκων

	2007		2006	
	£' 000	€'000	£' 000	€'000
Έξοδα για υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα	13.362	22.830	11.804	20.168
Έξοδα για υποχρεώσεις σε κυπριακές λίρες:				
Καταθέσεις Τραπεζών	52.724	90.084	42.965	73.410
Χρεολυτικά Ταμεία	14.825	25.330	17.102	29.221
Καταθέσεις Ασφαλιστικών Εταιρειών και άλλων Οργανισμών	58	99	71	121
	67.607	115.513	60.138	102.752
Σύνολο	**80.969**	**138.344**	**71.942**	**122.920**

4. Λοιπά Εσοδα

Τα Λοιπά Έσοδα συμπεριλαμβάνουν κέρδη τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί από πράξεις ξένου συναλλάγματος (εξαιρουμένων των κερδών από τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις), δικαιώματα έναντι των εξόδων εποπτείας τραπεζικών ιδρυμάτων και διάφορα άλλα έσοδα.

5. Διοικητικά Εξοδα

5.1 Προσωπικό

Ο μέσος αριθμός εργοδοτούμενων υπαλλήλων ήταν 344 (2006: 332). Τα έξοδα προσωπικού είχαν ως εξής:

	2007		2006	
	£'000	€'000	£'000	€'000
Μισθοί	7.570	12.934	7.228	12.350
Αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή	1.143	1.953	934	1.596
Εισφορές της Τράπεζας στο Ταμείο Κοινωνικών				
Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές	1.344	2.297	1.202	2.054
Επιδόματα	383	654	301	514
Έξοδα εκπαίδευσης προσωπικού	85	145	92	157
Σύνολο	**10.525**	**17.983**	**9.757**	**16.671**

5.2 Άλλα

Άλλα Διοικητικά Έξοδα συμπεριλαμβάνουν έξοδα τηλεφώνων και άλλων τηλεπικοινωνιακών μέσων, συντήρησης και ασφάλισης κτηρίων και εξοπλισμού, γραφικής ύλης, ηλεκτρισμού και θέρμανσης, και διάφορα άλλα.

6. Πάγιο ενεργητικό

	Γήπεδα και Κτήρια £'000	Έπιπλα και εξοπλισμός £'000	Οχήματα £'000	Σύνολο £'000
Κόστος				
Κατά την 1η Ιανουαρίου, 2007	12.890	8.026	593	21.509
Προσθήκες	48	1.566	-	1.614
Εκποιήσεις	-	-	(43)	(43)
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007	12.938	9.592	550	23.080
Αποσβέσεις				
Κατά την 1η Ιανουαρίου, 2007	5.786	6.530	280	12.596
Επιβάρυνση	472	840	106	1.418
Εκποιήσεις	-	-	(43)	(43)
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007	6.258	7.370	343	13.971
Υπόλοιπο				
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007	6.680	2.222	207	9.109
€'000	11.413	3.797	354	15.564
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2006	7.104	1.496	313	8.913
€'000	12.138	2.556	535	15.229

Το κόστος των γηπέδων ανέρχεται σε £1.201.500 (€2.052.885).

7. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Κατά το έτος 2007 το κόστος κοπής και προμήθειας κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ ανήλθε σε £7,78 εκατ. [€13,3 εκατ.] (2006: £157.000 [€268.250] για προμήθεια χαρτονομισμάτων κυπριακής λίρας). Το κόστος το οποίο συμπεριλαμβάνεται στα Λειτουργικά έξοδα για το 2007, ανέρχεται σε £5 εκατ. (€8,54 εκατ.) αφού μέρος του κόστους, ύψους £2,78 εκατ. (€4,75 εκατ.) καλύφθηκε με μεταφορά από τον ειδικό λογαριασμό πρόβλεψης που δημιουργήθηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου εντός του 2006 (Σημείωση 17).

8. Προβλέψεις

	2007		2006	
	£' 000	**€'000**	**£' 000**	**€'000**
(α) Συνταξιοδοτικά ωφελήματα (Σημείωση 15)	6.855	11.712	6.337	10.827
(β) Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αγοράς (Σημείωση 16)	10.400	17.770	-	-
(γ) Πρόβλεψη για το κόστος κοπής και προμήθειας κερμάτων και τραπεζογραμματίων ευρώ	-	-	5.000	8.543
Σύνολο	**17.255**	**29.482**	**11.337**	**19.370**

(α) Συνταξιοδοτικά ωφελήματα – Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών

Η επιβάρυνση για τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα των μελών του προσωπικού συμπεριλαμβάνεται στις προβλέψεις και αναλύεται ως ακολούθως:

	2007		2006	
	£' 000	**€'000**	**£' 000**	**€'000**
Κόστος υπηρεσίας για το υπό αναφοράν έτος	2.267	3.873	2.136	3.650
Τόκος επί του Ταμείου Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων (με καθορισμένο επιτόκιο 6,5%)	3.045	5.203	2.658	4.541
Κόστος υπηρεσίας προηγούμενων ετών	1.543	2.636	1.543	2.636
Σύνολο	**6.855**	**11.712**	**6.337**	**10.827**

Κύριες αναλογιστικές υποθέσεις

Κατά την αναλογιστική εκτίμηση που έγινε με ημερομηνία αναφοράς 31 Δεκεμβρίου, 2006 χρησιμοποιήθηκαν οι πιο κάτω κύριες αναλογιστικές παραδοχές:

	2006
Προεξοφλητικός συντελεστής	5,0%
Μέσος ρυθμός αύξησης μισθών	7,0%
Πληθωρισμός	2,5%

(β) Λογαριασμός Πρόβλεψης για κάλυψη Κινδύνων Αγοράς

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας κατά τη συνεδρία του στις 12 Νοεμβρίου, 2007, αποφάσισε τη δημιουργία Λογαριασμού Πρόβλεψης έναντι Κινδύνων Αγοράς το ύψος της οποίας, όπως εκτιμάται σύμφωνα με γενικώς παραδεκτές μεθόδους εκτίμησης των χρηματοοικονομικών κινδύνων, ανέρχεται στο παρόν στάδιο στα £23,7 εκατ. (€40,5 εκατ.). Με στόχο τη δημιουργία της επιθυμητής πρόβλεψης, το Διοικητικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρία του στις 21 Ιανουαρίου, 2008 αποφάσισε όπως το καθαρό υπόλοιπο από την ανατίμηση ξένων νομισμάτων κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007, ύψους £13,3 εκατ. (€22,7 εκατ.), ως επίσης και ποσό ύψους £10,4 εκατ. (€17,8 εκατ.) από το πλεόνασμα του έτους, μεταφερθούν στο λογαριασμό πρόβλεψης. Με τη μεταφορά αυτή το υπόλοιπο στο λογαριασμό πρόβλεψης έναντι κινδύνων αγοράς κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007 ανέρχεται σε £23,7 εκατ. (€40,5 εκατ.), (Σημείωση 16).

(γ) Λογαριασμός Πρόβλεψης για το κόστος κοπής και προμήθειας κερμάτων και τραπεζογραμματίων ευρώ

Στα αποτελέσματα χρήσεως για το έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου, 2007 έχει μεταφερθεί ποσό ύψους £2,8 εκατ. (€4,8 εκατ.) για μερική κάλυψη του κόστους κοπής κερμάτων και προμήθειας χαρτονομισμάτων ευρώ από τον ειδικό λογαριασμό πρόβλεψης που έχει δημιουργηθεί γι'αυτό το σκοπό. Το υπόλοιπο του λογαριασμού κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007 ανέρχεται στα £7,2 εκατ. (€12,3 εκατ.) ποσό το οποίο αναμένεται να καλύψει το κόστος προμήθειας χαρτονομισμάτων ευρώ στο άμεσο μέλλον αλλά και της κοπής κερμάτων ευρώ.

9. ΔΙΕΘΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Τα Διεθνή Αποθέματα αποτελούνται από Καταθέσεις και Αξιόγραφα σε ξένο νόμισμα (συμπεριλαμβανομένων δεδουλευμένων τόκων) και Χρυσό.

10. ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Οι Εγχώριες Επενδύσεις αναφέρονται σε επενδύσεις σε Κρατικά Χρεόγραφα.

11. Λοιπά Στοιχεία

	2007		2006	
	£'000	€'000	£'000	€'000
Επιταγές προς εκκαθάριση	49.634	84.805	28.964	49.488
Δάνεια προς το προσωπικό	12.520	21.392	12.129	20.724
Δεδουλευμένοι τόκοι στο μακροχρόνιο δάνειο προς την κυβέρνηση	14.298	24.430	14.298	24.430
Συμμετοχή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ	295	504	297	507
Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ	4.796	8.194	-	-
Λοιποί λογαριασμοί	803	1.371	2.744	4.688
Σύνολο	**82.346**	**140.696**	**58.432**	**99.837**

Μέσα στα πλαίσια της προετοιμασίας της ΚΤΚ για την εφαρμογή της Λογιστικής Οδηγίας της ΕΚΤ, και προς συμμόρφωση προς την Οδηγία αυτή, οι Απαιτήσεις της Κύπρου έναντι του ΔΝΤ παρουσιάζονται από το 2007 στον ισολογισμό της ΚΤΚ. Η ΚΤΚ χρηματοδοτεί την Κυπριακή Δημοκρατία για τη συμμετοχή της στο ΔΝΤ και διαχειρίζεται τις εν λόγω απαιτήσεις οι οποίες αναλύονται ως εξής:

	2007	
	£'000	€'000
Σύνολο Μεριδίου Συμμετοχής	88.283	150.840
Υποχρεώσεις έναντι του ΔΝΤ	(84.885)	(145.035)
Καθαρό Μερίδιο Συμμετοχής στο ΔΝΤ	3.398	5.805
Διαθέσιμα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα	1.398	2.389
Σύνολο	**4.796**	**8.194**

Συμμετοχή στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Από την 1η Μαΐου, 2004, σύμφωνα με το Άρθρο 28 της νομοθεσίας του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, η ΚΤΚ συμμετέχει στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Οι συμμετοχές εξαρτώνται από μερίδια τα οποία καθορίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 29.3 της νομοθεσίας του ΕΣΚΤ και τα οποία πρέπει να αναπροσαρμόζονται κάθε πέντε χρόνια ή με την εισδοχή νέων Κ.Τ. στο ΕΣΚΤ. Το μερίδιο της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ κατά την 1η Μαΐου, 2004 ήταν 0,13% και υπολογίστηκε σύμφωνα με το Άρθρο 29 της νομοθεσίας του ΕΣΚΤ, βάσει στοιχείων πληθυσμού και ΑΕΠ που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επειδή η Κύπρος, μέχρι το τέλος του 2007 δεν συμμετείχε στη ζώνη του ευρώ, ίσχυαν οι μεταβατικές πρόνοιες του Άρθρου 48 της νομοθεσίας. Συνεπώς, απαιτήθηκε από την ΚΤΚ να πληρώσει μια ελάχιστη συνεισφορά 7% του καταβλητέου κεφαλαίου στην ΕΚΤ κατά την ένταξή της στο ΕΣΚΤ την 1η Μαΐου, 2004, η οποία αντιστοιχούσε σε €506.385 ή £297 χιλιάδες. Με την εισδοχή των κεντρικών τραπεζών

της Ρουμανίας και Βουλγαρίας στο ΕΣΚΤ από 1η Ιανουαρίου 2007 το μερίδιο της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ μειώθηκε στο 0,1249% και αντίστοιχα το ποσό του καταβλητέου κεφαλαίου μειώθηκε σε €503.654 ή £295 χιλιάδες. Με τη συμμετοχή της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ από την 1ην Ιανουαρίου, 2008 απαιτήθηκε από την ΚΤΚ να πληρώσει και το υπόλοιπο 93% του καταβλητέου κεφαλαίου στην ΕΚΤ αυξάνοντας έτσι το ποσό του καταβλητέου κεφαλαίου σε €7.195.055 ή £4,2 εκατ.

12. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

	2007		2006	
	£'000	€'000	£'000	€'000
Καταθέσεις Τραπεζών	1.720.847	2.940.241	2.046.264	3.496.250
Λογαριασμοί Κατωτάτων Αποθεμάτων	959.903	1.640.091	582.852	995.862
Άλλες Καταθέσεις σε κυπριακές λίρες	379.915	649.123	1.068.350	1.825.384
Καταθέσεις σε ξένα νομίσματα	381.029	651.027	395.062	675.004
Κυβερνητικοί λογαριασμοί όψεως	386.921	661.094	45.525	77.784
Άλλοι Κυβερνητικοί Λογαριασμοί και Λογαριασμοί Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου	83.817	143.210	65.672	112.207
Χρεολυτικά Ταμεία	508.926	869.552	518.413	885.761
Εξωτερικός Δανεισμός	3.397	5.804	2.737	4.676
Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως	502.369	858.349	508.906	869.517
Ομολογίες Αποταμιεύσεως	3.160	5.399	5.842	9.982
Χρεόγραφα Εγγυημένα από την Κυβέρνηση	-	-	928	1.586
Ασφαλιστικές Εταιρείες	806	1.377	805	1.375
Διεθνείς Οργανισμοί	34.009	58.108	18.116	30.953
Σύνολο	**2.735.326**	**4.673.582**	**2.694.795**	**4.604.331**

13. Λοιπές υποχρεώσεις και άλλοι λογαριασμοί

	2007		2006	
	£'000	€'000	£'000	€'000
Λογαριασμός Κατανομής Καθαρού Πλεονάσματος	5.052	8.632	10.010	17.103
Πρόβλεψη για το Σχέδιο Σύνταξης και Φιλοδωρημάτων (Σημείωση 15)	51.169	87.427	45.695	78.075
Πρόβλεψη για το κόστος κοπής / προμήθειας κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ (Σημείωση 17)	7.213	12.324	10.000	17.086
Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αγοράς (Σημείωση 16)	23.694	40.484	-	-
Ανεξαργύρωτες Ομολογίες Αποταμιεύσεως	4.434	7.576	2.757	4.711
Αζήτητα ποσά από κληρωθείσες Ομολογίες Αποταμιεύσεως	1.244	2.125	1.306	2.231
Απονομισματοποιηθέντα τραπεζογραμμάτια και κέρματα	1.370	2.341	1.371	2.342
Δεδουλευμένοι τόκοι	3.812	6.513	1.578	2.696
ΔΝΤ - Λογαριασμός Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων	12.366	21.129	12.928	22.089
Λοιποί Λογαριασμοί	10.590	18.094	6.064	10.361
Σύνολο	**120.944**	**206.645**	**91.709**	**156.694**

14. Ειδικοί λογαριασμοί για την ανατίμηση του εις χρυσόν και ξένα νομίσματα καθαρού ενεργητικού/παθητικού

Οι λογαριασμοί αυτοί κατά το 2007 διαμορφώθηκαν ως εξής:

	Χρυσός		Ξένα Νομίσματα		Σύνολο	
	£'000	€'000	£'000	€'000	£'000	€'000
Υπόλοιπο 01.01.2007	**121.426**	**207.468**	**48.917**	**83.580**	**170.343**	**291.048**
Επανεκτίμηση για το έτος που έληξε την 31.12.2007	24.702	42.206	(34.599)	(59.116)	(9.897)	(16.910)
Μεταφορά στο λογαριασμό πρόβλεψης για κάλυψη κινδύνων αγοράς (Σημείωση 16).	-	-	(13.294)	(22.714)	(13.294)	(22.714)
Υπόλοιπο 31.12.2007	**146.128**	**249.674**	**1.024**	**1.750**	**147.152**	**251.424**

15. Συνταξιοδοτικά ωφελήματα – πρόγραμμα καθορισμένων παροχών

Η Τράπεζα διατηρεί Σχέδιο Σύνταξης και Φιλοδωρημάτων, το οποίο παρέχει συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους αφυπηρετούντες υπαλλήλους με βάση τον τελικό συντάξιμο μισθό τους. Οι υπάλληλοι δεν καταβάλλουν εισφορές, εκτός για σκοπούς μεταβίβασης της σύνταξής τους στο χήρο ή τη χήρα και τα ορφανά τέκνα τους. Η εν λόγω υποχρέωση της Τράπεζας αναφορικά με τη συντάξιμη υπηρεσία των υπαλλήλων υπολογίζεται κατά τακτικά διαστήματα από Οίκο αναλογιστών. Η πιο πρόσφατη αναλογιστική μελέτη που έγινε κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2006, έδειξε αναλογιστικό έλλειμμα £18.939.000 (€32.359.200) το οποίο προέρχεται κυρίως από διαφοροποίηση του προεξοφλητικού συντελεστή. Με

βάση την εισήγηση των αναλογιστών γίνεται εισφορά για το μη αναγνωρισμένο έλλειμμα ποσού £1.543.000 (€2.636.372) για τα επόμενα 18 χρόνια.

Η σημερινή αξία της υποχρέωσης έχει ως εξής:

	2007		2006	
	£'000	€'000	£'000	€'000
Σημερινή Αξία της Υποχρέωσης	67.022	114.514	62.883	107.442
Μη αναγνωρισμένο Έλλειμμα προηγούμενης Υπηρεσίας	(15.853)	(27.087)	(17.188)	(29.367)
Καθαρή Υποχρέωση στον Ισολογισμό	**51.169**	**87.427**	**45.695**	**78.075**

Οι πληρωμές συντάξεων και εφάπαξ ποσών αφυπηρετήσεων κατά το 2007, όπως και σε προηγούμενα χρόνια, χρεώθηκαν απ' ευθείας στο λογαριασμό πρόβλεψης του Σχεδίου Σύνταξης και Φιλοδωρημάτων.

Κίνηση της Καθαρής Υποχρέωσης

	2007		2006	
	£'000	€'000	£'000	€'000
Καθαρή υποχρέωση κατά την 1η Ιανουαρίου	**45.695**	**78.074**	**40.836**	**69.773**
Επιβάρυνση του έτους	3.810	6.509	3.688	6.301
Κεφαλαιοποίηση τόκων	3.045	5.203	2.658	4.542
Εισφορές Υπαλλήλων στο Ταμείο Χηρών και Ορφανών	77	132	71	121
Ωφελήματα που πληρώθηκαν	(1.458)	(2.491)	(1.558)	(2.662)
Καθαρή Υποχρέωση κατά την 31η Δεκεμβρίου	**51.169**	**87.427**	**45.695**	**78.075**

16. Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αγοράς

	£'000	€'000
Υπόλοιπο 01.01.2007	-	-
Μεταφορά καθαρών συναλλαγματικών διαφορών κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2007	13.294	22.714
Μεταφορά από το καθαρό πλεόνασμα του έτους	10.400	17.770
Υπόλοιπο 31.12.2007	**23.694**	**40.484**

17. Πρόβλεψη για το κόστος κοπής και προμήθειας κερμάτων και τραπεζογραμματίων ευρώ

	£' 000	€'000
Υπόλοιπο 01.01.2007	**10.000**	**17.086**
Μεταφορά για κάλυψη μέρους του κόστους για την κοπή των κερμάτων ευρώ	2.787	4.762
Υπόλοιπο 31.12.2007	**7.213**	**12.324**

18. Κυβερνητικά ταμεία υπο τη διαχείριση της ΚΤΚ

Η διαφορά μεταξύ του εγγυημένου τόκου, που καταβάλλεται από την ΚΤΚ επί των διαθεσίμων των πιο πάνω ταμείων και των τόκων από επενδύσεις σε Γραμμάτια Δημοσίου, ανήλθε σε £17.587.000 [€30.049.000] (2006: £17.716.000 [€30.270.000]). Βάσει συμφωνίας με το Υπουργείο Οικονομικών, το ποσό αυτό βαρύνει το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας και γι' αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στο λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως της Τράπεζας.

19. Πράξεις εκτός ισολογισμού

Η ονομαστική αξία των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ που έχουν χρησιμοποιηθεί για προεφοδιασμό ανέρχεται στα €949.6 εκατ. και €73.2 εκατ. αντίστοιχα.

20. Πράξεις μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Με τη συμμετοχή της στη ζώνη του ευρώ η ΚΤΚ επιπρόσθετα από την καταβολή του μεριδίου της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ (Σημείωση 11), μεταβίβασε επίσης στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα σε δολάρια ΗΠΑ και σε καθαρό χρυσό σε αναλογία 85 και 15 αντίστοιχα. Η ΕΚΤ έχει χρεωθεί με απαίτηση ισοδύναμη προς τα συναλλαγματικά διαθέσιμα που της έχουν μεταβιβαστεί με το συνολικό ποσό €73.400.447.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ):
FBRH CONSULTANTS ΛΤΔ - ΣΑΙΜΟΝ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ, MBA, FCIM (UK), CHARTERED MARKETER

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ:
Ι. Γ. ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ ΚΑΙ ΥΙΟΣ ΛΤΔ